

LA CULTURA POPULAR A CATALUNYA, 1900-1950

II. Les comarques gironines

Pere SOLA I GUSSINYER



A la meva àvia Maria, de 37
anys, filla de Bellcaire, al
Baix Empordà.

Tardor de 1978.

INDEX DEL TREBALL

1ª Parte

Presentació del treball	
PRIMERA PART	
<u>Primer capítol</u>	
Metodologia:codificació i classificació d'efectius culturals i associatius	4
Xifres parcials i globals per pobles i comarques	13
Evolució cronològica dels nivells culturals i associatius	22
Il.lustració popular a les comarques gironines,1900-1950. L'alfabetització:anàlisi de dades quantitatives	35
Notes del primer capítol	43
<u>Segon capítol</u>	
Estructura de l'associacionisme a les comarques gironines. Els ressorts de la cultura popular.	45
L'Alt Empordà	48 51
El Baix Empordà	54
La Cerdanya	56
La Garrotxa	57
El Gironès	59
El Ripollès	61
La Selva	62
Església i Clero a les comarques g.Dades quantitatives	63
Balanç de l'asociacionisme i la cultura pop. a comarques	69
Notes del segon capítol	76Ø

SEGONA PART

Fitxer estadístic de la cultura popular i à'associacionisme a les comarques gironines, 1900-1950	69
Relació de les fonts utilitzades pera la confecció del fitxer	79
Alt Empordà	82
Bix Empordà	178
Cerdanya	246
Garrotxa	273
Gironès	314
Ripollès	393
Selva	428
CONCLUSIONS	<u>471</u>

471

471

[Handwritten notes and signatures]

[Handwritten notes]

Index del treball

2^a Parte

Presentació..... 1
Unes paraules sobre el mètode de recerca i la forma d'exposició: la integració de perspectives. Història de la cultura popular i història de l'educació..... 3

PRIMERA PART

El Gironès: el marc geogràfic i històric de la comarca i de la ciutat de Girona. L'evolució sociocultural i associativa a Girona..... 11

La socialització de la infància i les seves vies: l'estudi científic de l'evolució de la condició infantil. Testimoniatge oral i escrit. La festa col·lectiva i la infància. Socialització i jocs infantils. L'origen de l'esport i del joc competitiu modern a la comarca 37

Industrialització i món rural, cultura de masses i món obrer a les primeres dècades: la polèmica del cinema i la "pedagogia social". A. Vinardell i C. Costal. El discurs "sobre" l'obrer i sobre el jove. Aspectes de l'extensió cultural popular: l'esperanto i la seva difusió. La xarxa de biblioteques..... 50

De la caritat (envers la infància) a la justícia, passant per la beneficència: la funció social de l'ensenyament confessional fins a la II República. Dos exemples de Congregacions femenines: les Escolàpies i les Adoratius. Les institucions oficials locals en matèria de beneficència. Les Juntes de protecció a la infància. L'Assistència social durant la República i Revolució..... 83

es escoles per al poble: els progressos de la escolarització de base al Gironès(ss. XIX-XX). El panorama escolar a Girona. L'acció para-escolar. La rentabilització política de l'educació. L'Ateneu Social Democràtic. L'escola i el CENU a Girona..... 103

Mestres per al poble: l'Escola Normal de Girona..... 135

Qualificació de mà d'obra i aprenentatge d'oficis:..... 141
M. Santaló i l'ensenyament polítècnic elemental.

Un instrument de les classes mitjanes: l'Institut provincial..... 161

La funció del Seminari Conciliar de Girona: jovent rural i continuïtat de l'acció dirigent del clergat..... 174

El Grup Excursionista i Esportiu Gironí: una petita "Universitat Popular" a la Girona des anys 20. La majoria d'edat de l'entitat i el clima cultural de la II República. La projecció exterior del centre. La guerra i els primers anys de la post-guerra..... 185

Balanç de la primera part..... 275

SEGONA PART

Pinzellada de l'evolució cultural i educativa a d'altres localitats del Gironès..... 276

Salt..... 277

Cassà de la Selva..... 293

Altres localitats de la comarca..... 298

Socialització i oportunitats d'aprendre. Anàlisi micro-històrica de Llagostera: la vila i la "seva circumstància". Condi-ció infantil, oportunitats d'estudiar i llocs d'estudi. Història de l'escolarització a les primeres dècades de segle. L'escola de la Cooperativa. ~~La Cooperativa~~..... 299

<u>La Cooperativa de consum La Regeneradora: els inicis. Fins a la República. El període 1931-1939. La liquidació de la Cooperativa.....</u>	332
<u>El Casino Llagosterenc: interès metodològic d'aquesta mena d'estudis. La fundació del Casino. Estatuts. Vida interna de l'entitat. La gran reforma. Esbarjo i altres activitats. El centre durant la República i la Revolució. La immediata postguerra. Finançament, vida econòmica. Cultura i instrucció. Presidents de l'entitat. Algunes conclusions obertes.....</u>	383
<u>Perspectives immediates de treball.....</u>	460
<u>Fonts i bibliografia consultada per a la història de la cultura popular i de l'educació a les comarques gironines.....</u>	461
Notes, primera part.....	
Notes, segona part.....	

La present investigació és fruit bàsicament d'un treball d'un any de durada, que ha estat possible gràcies a una subvenció o ajut de treball de la Fundació Bofill. ~~_____~~
~~_____~~
~~_____~~. L'anterior treball sobre l'Ateneu Enciclopèdic Popular de Barcelona i d'altres recerques meves anteriors m'havien alertat respecte a la vasta problemàtica tan metodològica com més concretament socio-historiogràfica d'aquest camp complex que bategem per comoditat "cultura popular". M'adonava prou que no n'hi havia prou amb estudiar la manera com es presentava aquesta fenomenologia "a" la ciutat de Barcelona i el seu cercle industrial. La realitat de la resta del Principat i fins i tot dels Països Catalans era, ~~en~~ el seu conjunt, una realitat molt més rural i molt menys urbana, molt més dispersa i molt menys concentrada, molt més "provinciana" i molt menys "cosmopolita", molt més mediatitzada per l'acció administrativo-estatal i molt menys afavoridora de l'associacionisme espontani cultural, escolar, etc. En aquest estat de coses i amb aquestes perspectives vaig presentar, a requeriment de la Fundació, un pla de recerca referit a la cultura popular a la resta del principat. El tema o el pla resultava, però, de moment, massa ampli i ~~_____~~ ^(per) em suggerí de centrar-me només en l'àmbit gironí, cosa que em semblà molt bé. Acceptat el pla per la Fundació, em vaig posar al treball.

Desseguida vaig topar amb dos tipus de dificultats: primera, l'heterogeneïtat, la diversitat, la mateixa dispersió de la "realitat" subjacent a la meua recerca: una realitat geogràficament i sociològicament complexa, amb una base rural i comar-

cal si no aclaparadora i determinant si almenys prou important com ~~per~~ no ser en cap moment ignorada. Una importància desmesurada-monstruosa i exorbitada al començament del nou estat totalitari del general Franco- de l'engrabetge estatal o administrativo-estatal. Unes connotacions històriques distintes de les de l'àrea barcelonina. En fi, una ^{complexa gamma d'actituds de} resistència estructural a l'exclusivisme i centralisme barceloní...

La segona dificultat gran amb què vaig topar provenia-prové- de la dispersió i desorganització de fons documentals i historiogràfics referents a l'estudi de les comarques gironines-més que no pas de ciutats concretes com és ara el cas de Girona-. I ^{de} la greu manca de monografies històrico-sociològiques. Això darrer va essent objecte de millora aquests darrers cinc anys, però hi ha molt camí a ~~recórrer~~. Aquesta afirmació es pot fer extensible a tots els Països Catalans.

A aquests dos nivells de dificultats n'hi podríem afegir un tercer inherent a l'estat quasi verge en què es troba la socio-historiografia cultural, com ja he fet veure al meu llibre Ateneus Obrers i Cultura Popular a Catalunya (Edcs La Magrana, Barcelona, 1978).

L'amic Porta m'insinuà de centrar-me, tal com havia fet amb l'Enciclopèdic ^{de} de Barcelona, en l'anàlisi d'una experiència. Però els meus tempteigs inicials m'ho van desaconsellar. Em va semblar més plausible adquirir primer de tot una visió tan completa com fós possible del bosc abans d'endinsar-me en l'estudi i comprensió d'una espècie o d'un exemplar concret d'arbre ^{per} esponderós que fos. Certament n'hi ha d'arbres d'aquesta mena: a Girona, a St Feliu de Guíxols, a Figueres, a Llagostera... Però el seu estudi monogràfic hauria pogut donar lloc a miratges sense una correcta comprensió del problemàtic "tot" comarcal de les terres gironines.

Confio que després d'aquest treball meu general ja no ho serà tant.

Metodològicament, el camp cultural popular i la realitat formativa i escolar són indissociables de les relacions de producció, de les tensions ideològiques, de la praxis associativa polifacètica, de la lluita popular contra l'exploració capitalista, de la incidència dels complexos super-estructurals de tipus històric (l'Església, per exemple). Això explica a bastament que no m'hagi limitat a una recerca mesquinament monogràfica sobre l'escola o sobre els cassinos de vila, posem per cas, sinó que hagi intentat posar les bases d'una comprensió enriquida del fet cultural popular. A partir d'aquí hom podrà corregir els meus planteigs o fer estudis molt més monogràfics. Espero que es faci i que tot plegat ens dongui una imatge presentable i amb cara i ulls del passat cultural popular gironí. Em consideraria satisfet si aquest estudi meu tan limitat obrís perspectives en aquest sentit. Quedi ben clar que no he pretès esgotar cap de les línies que insinuo sinó obrir múltiples perspectives. Hi he arribat? El lector, l'estudiós ho han de dir.

Metodologia del treball :codificació i classificació
d'efectius culturals i associatius.

Hem de començar per una cosa ben prosaica, i fins si volueu una mica desacreditada i força passada de moda: em refereixo a la tasca estadística, documental, de formigueta. Realment, poca cosa s'ha fet en aquest sentit a casa nostra, ni tan sols a les primeres dècades de segle en què l'entusiasme positivista pels números i per l'estadística reveladora encara coejava. La única d'aquestes estadístiques una mica completes que hem trobat, de cara a il.luminar la nostra recerca, ha estat una que, en data de 1917, va ser confeccionada per una entitat oficial, l'Instituto de Reformas Sociales. Com podreu observar, es tracta d'una classificació-la que es fa servir al quadre següent- força més sintètica i globalitzadora ^{que la} que nosaltres hem emprat. Però no hi figuren, per exemple, ni les escoles privades o públiques, ni els centres religiosos. Segons aquest quadre 1, Girona té sobretot (l'any 1916) institucions d'estalvi, previsió i cooperació (328 de les 2069 de Catalunya) i forces societats obreres (139 de 1067) del total català, encara que l'esmentada font no precisa gaire bé el que entén per societats obreres. Millor dit: duu el lector a confondre's més!. Notem finalment, pel que fa a Girona-1916 una presència molt menor de "societats patronals" que a Lleida i a Tarragona (86 per 140 i 293, respectivament).

QUADRE Nº 1. ASSOCIACIONISME ALS PAISOS CATALANS.
ESTADISTICA DE L'I.R.S. REFERIDA A 1916

Segons fonts oficials a mitjans de la segona dècada d'aquest segle, el nombre de societats de Barcelona i "província" i resta de "províncies" catalanes és el següent (comparat amb la resta de PP. Catalans i Estat Espanyol):

S. patronals(a). S. Obreres^(d). S. Mixtes(b). Institucions no professionals
 Totals (c)

Barcelona	434	677	40	1.300	2.451
Girona	86	199	3	328	350 556
Lleida	140	63	6	201	410
Tarragona	298	138	22	240	748
Alacant	161	335	22	79	597
Castelló	115	106	16	75	312
València	459	382	50	389	1.280
Illes	93	148	57	158	456
Estat Espanyol	6.596	7.070	548	4772	18.986

=====
 Font: Instituto de Reformas Sociales. Estadística de Asociaciones(...) en 30 de junio de 1916, Madrid 1917, 567-571.

a: Dintre de les societats patronals s'inclouen: cambres agrícoles, Sindicats agrícoles i Caixes rurals de crèdit, Comunitats de pagesos, Comunitats de regants, cambres de comerç, Indústria i Navegació i de la Propietat Urbana, Cercles mercantils i industrials, Societats "gremials, industrials i derivades", "Cabildos de mareantes" i Societats Econòmiques d'Amics del País

b: Dintre de les societats mixtes hi ha: Cercles catòlics i de Patronat i Societats de patrons i obrers

c: les "Institucions no professionals" són: entitats d'estalvi, cooperació i previsió.

d: per societats obreres enten l'IRSEA: sindicats professionals, caixes d'estalvi, cooperatives, societats d'ajuda mútua, societats polítiques, societats instructivo-recreatives i Federacions d^e Societats.

CONTINGUT

CLASSIFICACIO DE CENTRES.CODI EMPRAT

- AP Agrupació, lliga, sindicat patronal; organització de propietaris
- B Centre de beneficència, asil, orfeninat, etc
- C Cafè, cassino, lloc d'esbarjo i punt de reunió política i sindical alhora
- CC Centre cultural o cultural recreatiu
- CDC Centre especialment difusor de cultura catalana
- CE Centre o entitat eclesiàstica diocesana o para-diocesana (confraria de parròquia, etc).
- CL Col.lectivització industrial o camperola
- CM Centre de cultura musical o polifònica
- CO Cooperativa. Si és de producció: COp; si és de consum: COc
- CP Centre polític o d'activitat predominantment política. Dintre d'aquesta rúbrica hi incloc grups com les Joventuts Llibertàries o la FAI
- CR Centre, entitat o congregació eclesiàstica catòlica no diocesana. Cal entendre per tal tot centre o congregació de clero regular o dependent d'un centre eclesiàstic no diocesà
- CS Centre esportiu i/o excursionista
- DC Difusió cultural (llibreries populars, biblioteques, biblioteques ambulants, etc)
- E Escola ni estatal o municipal-estatal, ni privada ni parroquial ni regentada per ordes. Escola de sindicat o escola protestant o de gestió indefinible.
- EE Escola municipal-estatal o purament estatal ("nacional").
- EP Escola privada seglar
- EPA Escola parroquial

- ER Escola religiosa (regentada per ordes o congregacions, masculines o femenines).
- EB Entitat bancària, caixa d'estalvi lligada a alguna societat amb finalitat almenys en principi no capitalistes i sí assistencials de tots els seus socis membres
- ES Centre, entitat d'esbarjo i convivència. Té també, encara que amb valor secundari, una finalitat cultural, cosa que el diferencia del café.
- I Indeterminat
- NF Publicacions no periòdiques Centre de casa editorial.
- P Centre difusor d'una publicació periòdica o diari. Cada diari o periòdic en pressuposa un
- R Radio, emisora
- SA Societat assistencial-benèfica o de socors mutus. Pot ser de classe o interclassista
- ~~SC~~ SC Sindicat de classe (de la classe obrera i camperola i amb plantejaments de lluita de classes)
- SE Secta protestant. Maçoneria, etc
- SI Gremi, agrupació d'ofici
- TC Teatre, sala de cinema privada o (sovint) d'alguna entitat cultural, esportiva o recreativa

Expliquem el criteri seguit per confeccionar aquesta classificació. En primer lloc, hem considerat que la transmissió cultural i ideològica s'efectua independentment de la consciència o intencionalitat dels centres difusors

o reproductors d'ideologia o cultura. Això comporta que tanta importància pugui tenir, a efectes del que pretenem detectar, un cassino o un ^{n/}còvent, posem per cas. Això explica també que incloquem en el nostre quadre d'entitats les escoles, és a dir els centres que més "sistemàticament" i intencionalment es proposen a la transmissió de saber, cultura i...perquè no?, ideologia. Creiem que el fet associatiu en sí i per sí ja és un fet generador d'hàbits culturals i de pautes de convivència, de valors i fins de saber. Això tan és cert per al menestral o l'obrer, o per al patró o propietari. Per això hem inclòs en la nostra classificació la rúbrica AP, dins la qual hi caben els sindicats agraris (de petits i mitjans ^{proprietaris}), les cambres de comerç, etc

Per altra banda, creiem important d'incloure com a manifestació peculiar de transmissió cultural i de socialització els orfelinats i centres de beneficència de vells, gent impossibilitada, etc. Els orfelinats, reformatoris de nens i joves d'ambdós sexes tenen una especial importància, degut al fet que a través d'ells és possible sovint de detectar la veritable filosofia dels poders públics sobre la infància i sobre els grups més o menys marginats.

Per la lletra de codi C cal entendre, evidentment, no el modern "bar", sinó l'antic càfè de poble o barri, amb les seves penyes i la seva clientela de jugadors i conversadors. Una mena de centre d'illichiana convivialitat. Ara bé,

no sempre ens serà possible de diferenciar aquesta mena de centres o entitats de les que cauen sota la rúbrica de ES. Aquesta toca o ateny aquelles entitats que, d'una manera o altra, també tenen~~g~~ una finalitat cultural i en les quals la dita convivialitat s'efectua sota formes més canòniques i fins sofisticades;estic pensant,per exemple en els cassinos on, a més de cafè ,hi havia ball, classes, conferències, teatre, etc. Ara bé, quan la finalitat cultural no partidista i/o propagandística d'una determinada opció política pren el davat^y, la cataloguem com a CC(Centre cultural). Si el nucli o centre cultural difusor preten especialment difondre una visió de catal~~an~~itat parlem de CDC; aquest és el cas de la dita "Protectora"(Associació Protectora de l'Ensenyança Ctalana, etc). Els centres diocesans comprenen tots aquells que d'una manera o altra depenen de la jerarquia episcopal: centres parroquials, d'Acció Catòlica, etc... fins i tot grups de cultura i esplai com poden ser els boy-scouts catòlics o els nombrosos grups de la Federació de Joves Cristians de Catalunya(Fejocistes). Els efectius eclesiàstics comprenen, a més a més, es~~l~~ centres compresos sota la rúbrica o codi CR , EPA(Escola parroquail) i ER(escola religiosa). Sovint el centre catalogat com a ER resulta ser ensems CR... Ara bé, com que ens interessava especialment posar en evidència les distintes classes d'escola existents en el nostre camp d'estudi hem optat per separar CR(Centre

de clero regular) de ER. Com que ja hem parlat d'escoles, aturem-nos-hi: les E són sovint aquelles escoles de gestió indefinible o mixta. Aquelles escoles que no s'adapten al motlle o clixé actual: escola pública versus escola privada (actual a casa nostra i ^{en un generare} al món capitalista). Per E entenem escoles sindicals, per exemple; o escoles de grups protestants que busquen de fer prosselitisme.

Per DC entenem també els kiosks de partits i sindicats i, no cal dir-ho, tot tipus de biblioteca pública o privada de més o menys fàcil accés. També les llibreries de poble que, a més de la funció o finalitat lucrativa en tenen una altra d'orientació cultural i de ^{diversitat de} gustos literaris, estètics i ^{etc.} d'orientació ideològica. M'ha semblat, ^{per} altra banda, interessant de ressenyar les activitats i grups, musicals. La cultura musical (CM) ha estat un factor no exempt d'importància. No sempre la finalitat és, en els grups que la coneixen, estrictament desinteressada; però això no té cap importància de cara al que pretenem d'esbrinar en aquest treball; per això hem inclòs al mateix tota mena de conjunts instrumentals, orquestrines, etc.

Les escoles estatals, eren, com ens ensenya la Història de l'Educació, de gestió municipal en bona mesura segons la llei de Claudio Moyano de mitjan segle passat.

Per això en dic estatals-municipals/"nacionals"). Val a dir que he pres com a norma de considerar que una graduada correspon almenys a 3 unitàries. Això pel que fa a la gramàtica dels recomptes. També he de dir que considero les escoles d'adults a les escoles municipalo-estatals (preceptuades vers 1900) COM A escoles unitàries. Es a dir que la accepció d'escola unitària que uso o empro al meu recompte no coincideix exactament amb la dels organismes oficials confegidors, per exemple, del Censo escolar de 1903. EB i SA poden tenir entre ells punts de contacte. Fixi's bé el lector que són centres no integrats en el cicle generador de capital i de plusvàlua capitalista, encara que sí integrables i ~~sovint~~ de vegades a la llarga integrats en ell.

I és un calaix de sastre que amaga, de vegades, la meua ignorància de la naturalesa real de l'entitat ressenyada, i d'altres vegades el fet de trobar-me davant una entitat polifacètica i ^wclassificable.

Els diaris pressuposen una organització que concep i executa un tipus determinat de periodisme, per modest que sigui (recordem la exigüitat de les tirades dels diaris i revistes del període estudiat). Els classifiquem sota la rúbrica P;NP són els centres difusors de publicacions no periòdiques, majorment editorials

Com el lector podrà comprovar, no hem ressenyat les entitats oficials
responsables de la "política cultural" de les instàncies de poder.
Tampoc hem retingut els ^rorganismes executius o de decisió política,
encara que tinguessin una base "popular" i no gens burocràtica
o administrativa (cas dels "comitès" antifeixistes en iniciar-se
la guerra civil), i una comesa indirectament ideològico-cultural.

QUADRE N-...

QUADRE D'ENTITATS PER COMARQUES

	A.E.	B.E.	C.	G.	Gir.	S.	R.	Total	
AP	17	10		8	22	13	3	73	<i>patronal propietari</i>
C	3	4		-	3	-	-	10	<i>cafe</i>
CC	14	13		10	32	11	5	85	<i>cafe</i>
CDC	1	1		1	1	-	-	4	
CE	5	8		16	9	3	1	42	
CL	4	14			2	-	-	20	
CM	8	17		6	17	7	2	57	
CO	4	13		10	10	6	9	52	
CP	23	35	2	11	37	8	7	123	
CR	3	13		8	22	9	1	56	
CS	6	10		4	4	3		27	
DC	4	1			1	4		10	
E	8	3		7	15	6	4	43	
EB	-	4		1	1	-		6	
EE	153	102	19	63	104	73	37	551	
EP	12	26		3	9	8	4	62	
EPA	1	1		1	-	2	-	5	
ER	22	17	3	14	29	22	5	112	
ES	4	16		4	6	2	1	33	
I	3	8		4	4	5	1	25	

	A.E.	B.E.	C.	G.	Gir.	S.	R.	Total
NP	2	1		1	1	-	-	4
P	67	56	7	93	151	36	52	462
R	-	-		-	9	-	-	9
SA	100	68	3	35	45	46	15	312
SC	44	36		11	37	10	2	460
SI	12	21	2	9	37	19	7	104
TE	2	13		1	1	2	-	19
SE	-	1	-	-	-	-	-	1
Resum:	254 520	542	35	320	600	295	156	2990

La manca d'un coneixement exacte de la situació a cada localitat (pel que fa al nombre i la durada de les entitats i associacions) no permet un judici definitiu sobre el que en dic nivell associatiu-cultural decennal. Entenc per tal el número d'entitats i grups que van donar fe de vida al llarg de cada decenni. Evidentment el còmput d'aquest nivell pot donar lloc a distorsions, des del moment que compten igual les entitats de vida efímera i les que duren un temps llarg. En part aquesta distorsió és corregida pel fet que cada entitat és comptada tantes vegades com decennis dura encara que no siguin complets.

Ve't aquí quins han estat els resultats (molt provisionals) pel que fa a les tres principals ciutats gironines, Girona, Figueres i Olot:

	Girona	Figueres	Olot
1900-1909	83	59	27
1910-1919	124	66	63
1920-1929	63	55	33
1930-1939	178	108	107
1940-1949	53	36	23
Total entitats ressenyades, 1900-1950	315	176	179

Tot això dona lloc al següent quadre gràfic:

Quina lectura en podem fer? Sobta, en primer lloc, que el nombre total d'entitats ressenyades sigui superior a Olot que a Figueres. Però, desseguida, veient la "presència" de les entitats per decennis, ens adonem que Figueres sempre va per davant d'Olot, com li correspon pel nombre d'habitants. Constatem que en èpoques de major llibertats públiques el nombre d'associacions es dispara: això es veu molt clarament a Girona i Olot. En canvi Figueres presenta una corba més equilibrada, tot i que al dramàtic decenni 1930-1939 el canvi també hi és bruscat (de 55 a 108 entitats!). Ara bé, si el nivell associatiu-cultural es dobla a Figueres, del tercer al quart decenni, a Girona quasi es triplica (!), i a Olot es triplica amb escreix. Però al decenni següent la reducció encara és més dràstica: el nivell associatiu-cultural de la dècada dels quaranta és a Girona ciutat del 29% del de la dècada anterior; a Figueres, de l'ordre del 33,3%, i a Olot només el 21,5% del període de la República i la Revolució.

Al quadre nº 2 veiem clarament una trajectòria associativa similar a les tres ciutats. La xifra de la primera dècada de segle es veu àmpliament superada en el cas d'Olot i Girona a la segona dècada, mentre que Figueres presenta, com ja hem indicat una gran estabilitat fins i tot durant la Dictadura de Primo de Rivera, cosa que no passa a Girona i Olot. La primera experimenta un descens en el nivell cultural-associatiu de l'ordre del 49,2 %, i Olot del ~~47,2~~ 47,2 %.

Però són més expressives les ~~gràfiques~~ següents:
XII/105

QUADRE N^o 3

EVOLUCIO DEL NIVELL CULTURAL-ASSOCIATIU PER COMARQUES,
1900-1950.(1)

	A.E.	B.E.	C.	Gar.	Gir.	Rip.	S.	Tot./dec.
1900-1909	299	234	28	134	245	76	128	1144
1910-1919	334	299	23	186 ¹⁸⁹	327	100	177	1454
1920-1929	248	173	25	112	180	52	99	859
1930-1939	299	280	25	186	339	74	123	1326
1940-1949	180	129	21	93	160	53	87	723

Ver aquí més gràficament expressades aquestes
xifres:

QUADRE N^o 4 bis

EVOLUCIO DEL NOMBRE D'HABITANTS PER UNITAT ASSOCIATIVA-CULTURAL (2)

	1900-1909	1920-29	1930-39	1940-49
Alt Emp.	225	322	220	291
Baix Emp.	238	349	177	333
Cerdanya	257	277	-	267
Garrotxa	278	358	272	358
Gironès	247	373	221	411
Ripollès	371	555	451	418
Selva	358	485	391	374

Conscients que la "cultura" d'un poble, d'una societat té molt a veure amb la seva capacitat associativa "espontània" per a finalitats humanitzadores, siguin del caire que sigui, hem intentat d'aïllar i quantificar la variable "nivell associatiu i cultural", d'acord amb la hipòtesi de partida.

Hem pogut veure, així, que la quantitat i la qualitat de l'associacionisme comarcal varia segons els decennis, essent com és molt sensible a l'evolució demogràfica i a la conjuntura político-social. De totes maneres ja ara podríem introduir un principi de divisió entre les entitats i associacions atenent llur durada: al llarg del període estudiat i si el període fos més estès encara es veuria millor-, podem distingir-hi centres i entitats de curta durada i centres de llarga durada. Els primers responen a les condicions estructurals i àdhuc infra-estructurals de la societat. Les segones, en canvi,

responen als desafiaments super-estructurals. Dintre de la primera categoria de centres de llarga durada hi inquiríem, per exemple, els centres de l'Església, les societats de socors mutus, les escoles municipalo-estataes... Dintre de les segones, la majoria d'iniciatives culturals i polítiques que han anat eixint com a resposta a un canvi socio-polític d'abast nacional i, generalment, estatal. En aquest sentit, es important que el lector recordi que la dècada dels quaranta, en instaurar unes relacions associativo-culturals basades en una legalitat totalitària, ofereix uns canals "associacionistes" marcats per l'executiu, en els quals la vida associativo-cultural va "de dalt a baix" i no a l'inrevés. Es la mort-amb la important excepció dels centres eclesiàstics- de l'associacionisme espontani. O més ben dit, la seva hibere nació. En els anys quaranta, el mot "ateneu", "casal de cultura" o "cassino x " cedeix pas a la profusió de delegacions i sub-delegacions. La cultura-la popular sobretot- ve delegada des d'un centre, de la mateixa manera que el poder autocràtic. Però tot això serviria per fer un altre treball...

Tornant a l'eix de la reflexió que suggereix la present recerca sobre les comarques gironines, crec que cal esboçar ^{l'estudi de} la correlació existent entre el nombre d'habitants per U.A.C. (Unitat associativo-cultural), el grau d'alfabetització (segons els censos oficials) i el nombre total d'unitats escolars per decenni. La cosa té molta importància perquè, generalment, aquí i a l'estranger, s'ha tendit a considerar el grau d'alfabetització com una resultant lineal del grau d'escolarització, quan tot porta a pensar que el nivell d'alfabetització és la resultant d'un cúmulo de factors socials, entre els quals el nombre d'escoles només és un factor entre d'altres... com per exemple l'índex associativo-cultural.

Comptant tots els tipus d'escola, les possibilitats escolars romanen les mateixes pràcticament, almenys pel que fa al nombre d'escoles. Es possible que qualitativament les coses milloressin, no sols a les ciutats i pobles grans (cosa segura d'ençà dels anys 20), sinó també a algunes de les viles petites, encara que no pas a totes, ni de bon troç!

5. NOMBRE D'ESCOLES PER COMARQUES I DECENNIS

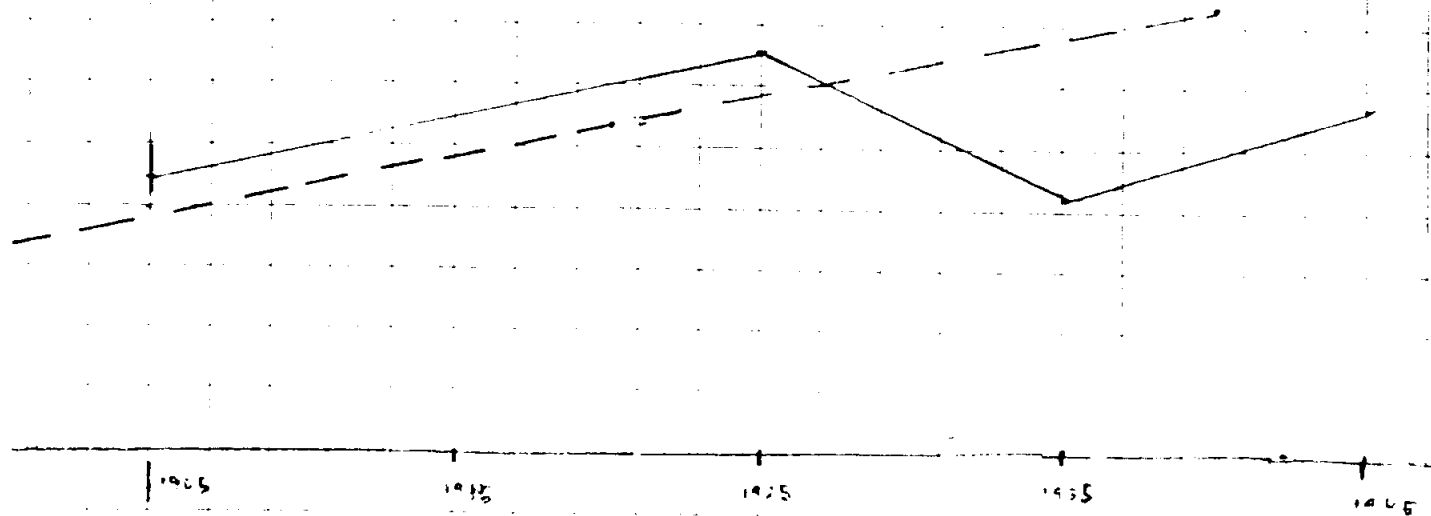
	A.E.	B.E.	C.	Gar.	Gir.	Rip.	Selva	Total
1900-09	191	127	22	85	122	53	94	694
1910-19	171	108	16	77	111	47	78	608
1920-29	177	112	16	78	111	44	80	618
1930-39	181	117	16	80	128	45	81	648
1940-49	178	108	17	80	120	47	83	633

Realment, la estabilitat de les xifres és força significativa (repeteix que ara no ens preocupa la qüestió de la "qualitat" - quantes coses s'amaguen darrera aquest concepte! - de l'ensenyament). Caldria, clar, veure el grau d'escolarització decennal. Malauradament, les estadístiques oficials són molt inconcretas, incompletes.

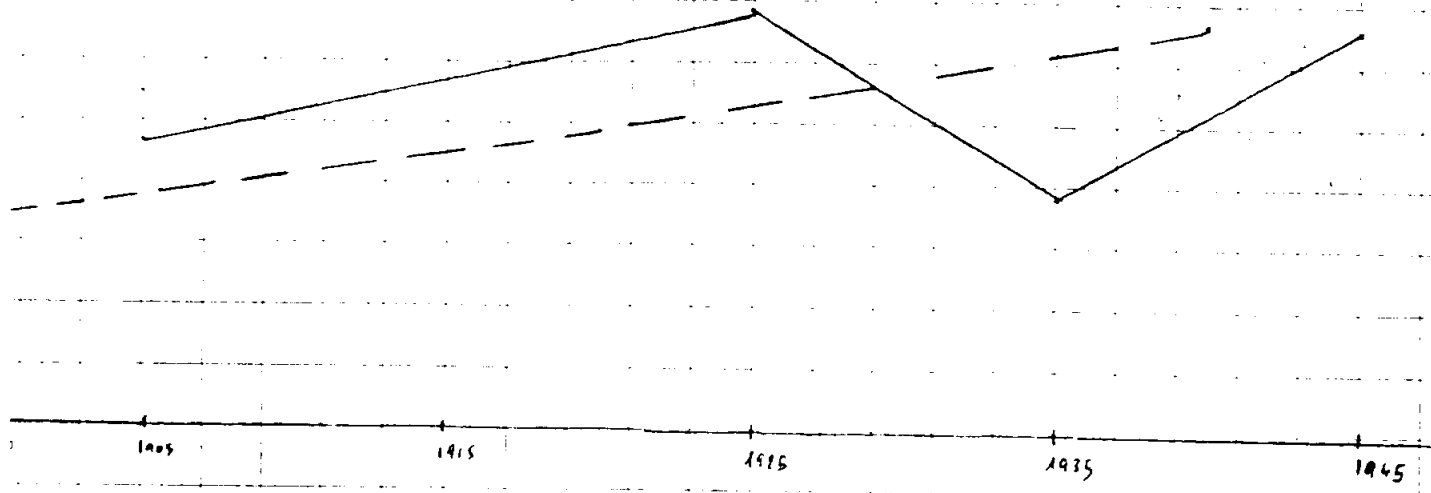
Una mica més envall reprendrem l'anàlisi de la xarxa escolar gironina al llarg del mig segle. De moment voldriem recomanar el lector que confronti les xifres acabades d'exposar amb les següents gràfiques del quadre 5.1.

Atenció: Les ratlles contínues hi corresponen al nombre d'habitants per Unitat Associativa Cultural. I les ratlles discontinües a l'evolució del grau d'alfabetització consignat als Censos oficials:

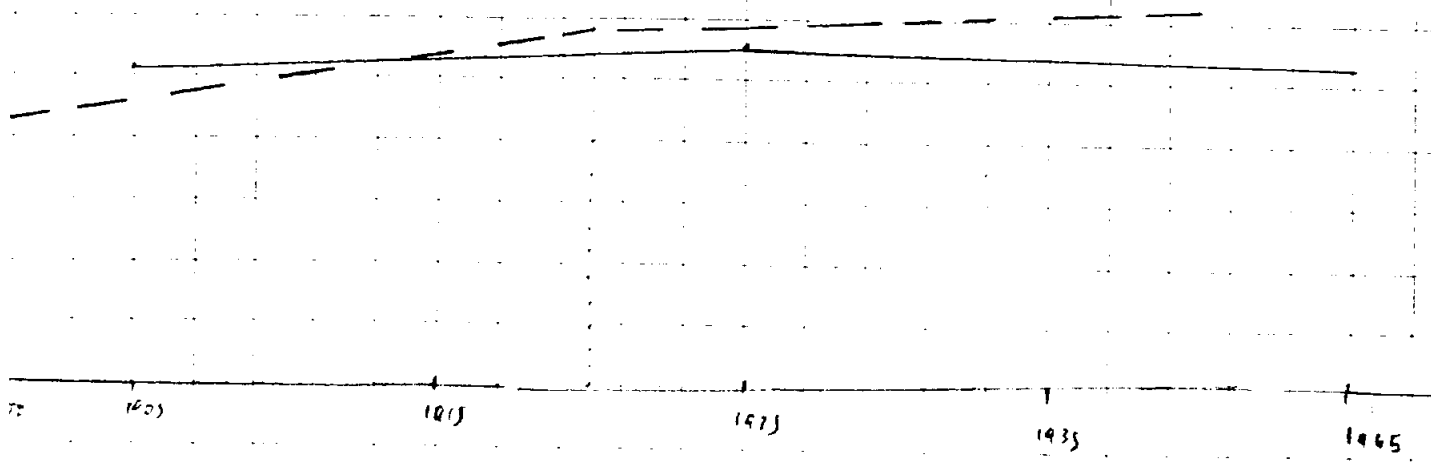
QUADRE N^o 5. COMPARACIO DEL NOMBRE
D'HABITANTS PER U.A.C. I EL GRAU D'ALFABETITZACIO
ALT EMPORDÀ



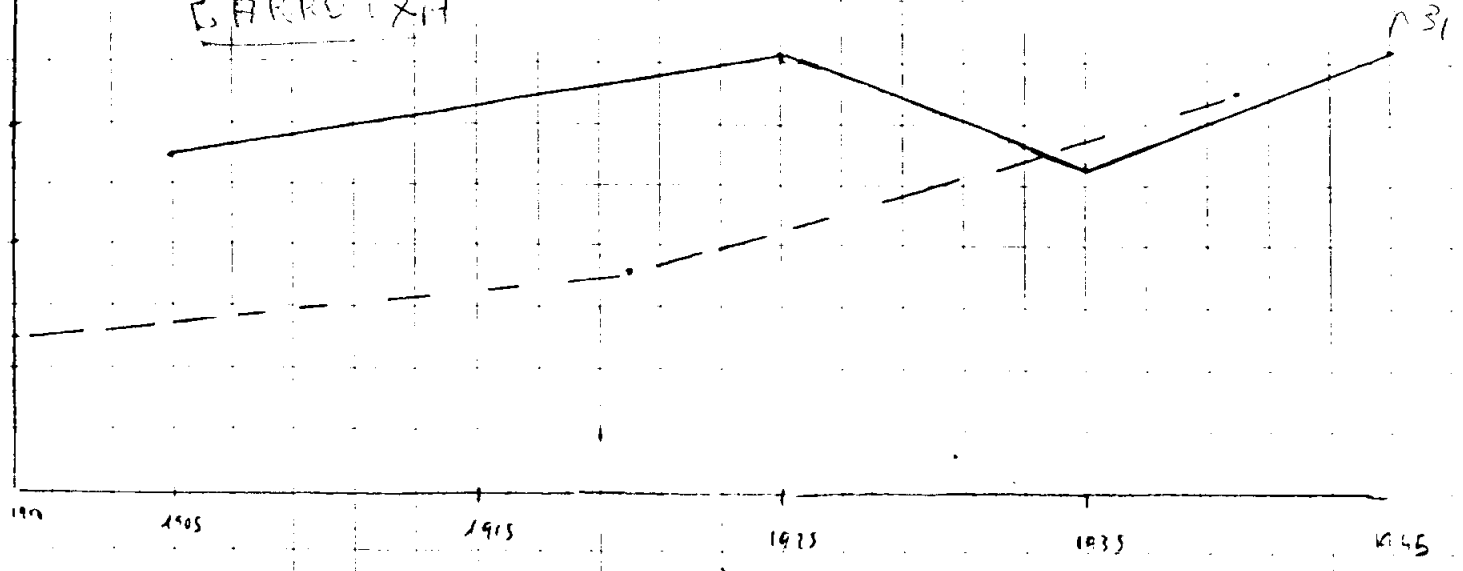
BAIX EMPORDÀ



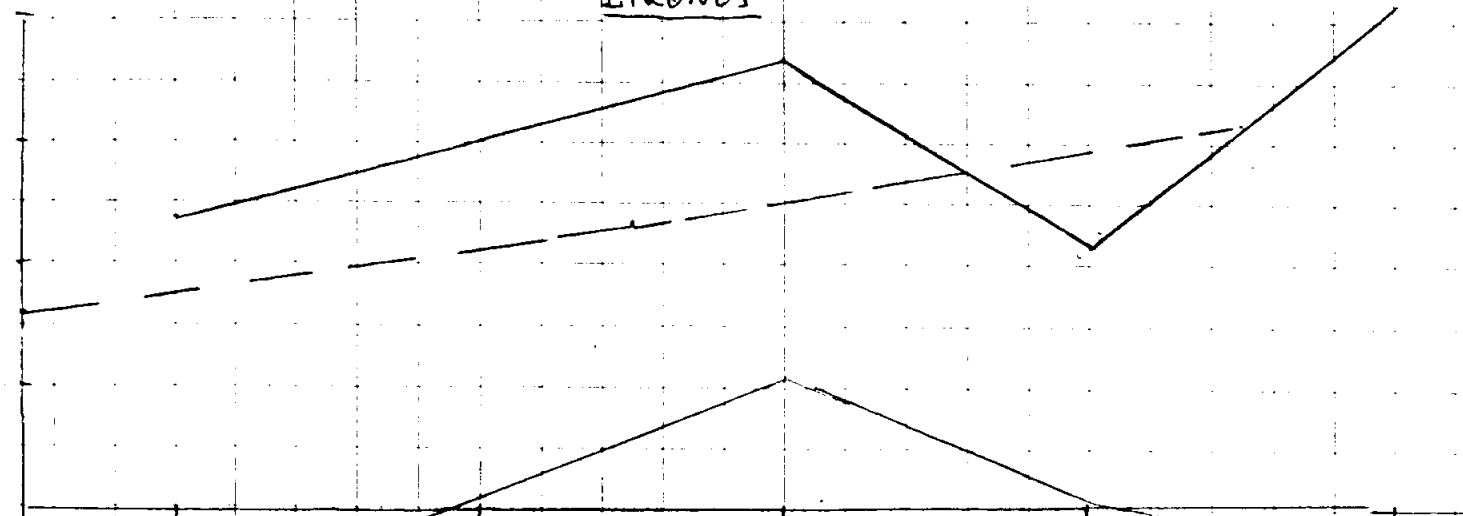
CERDANYA



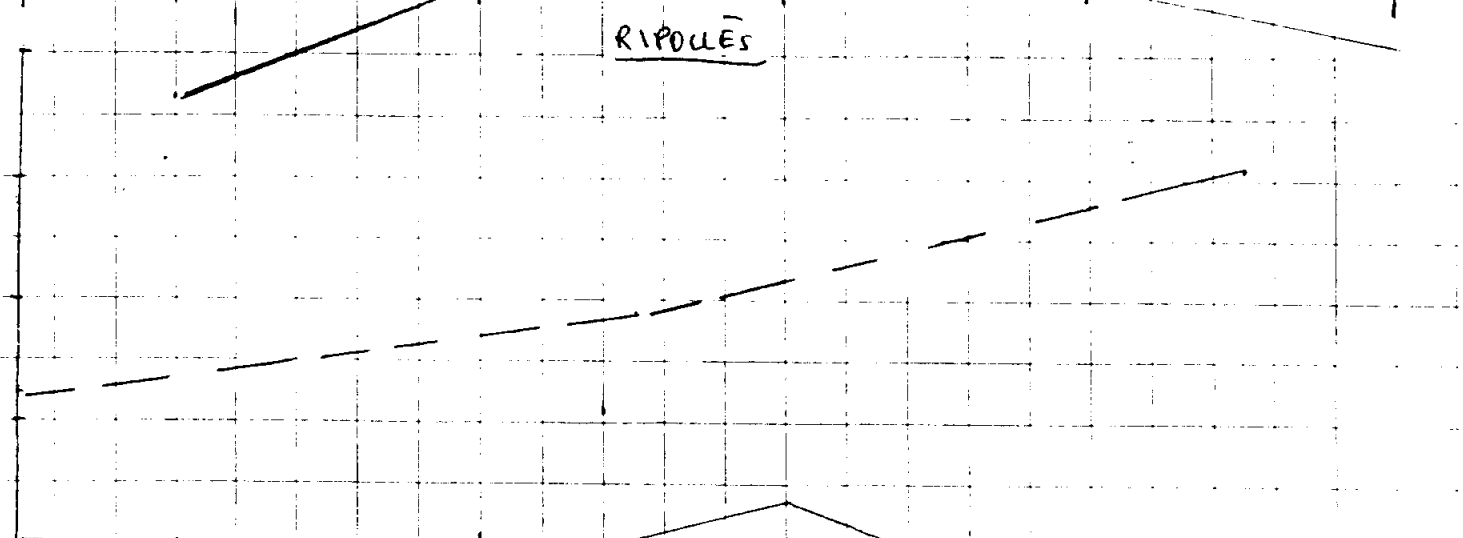
BARCELONA



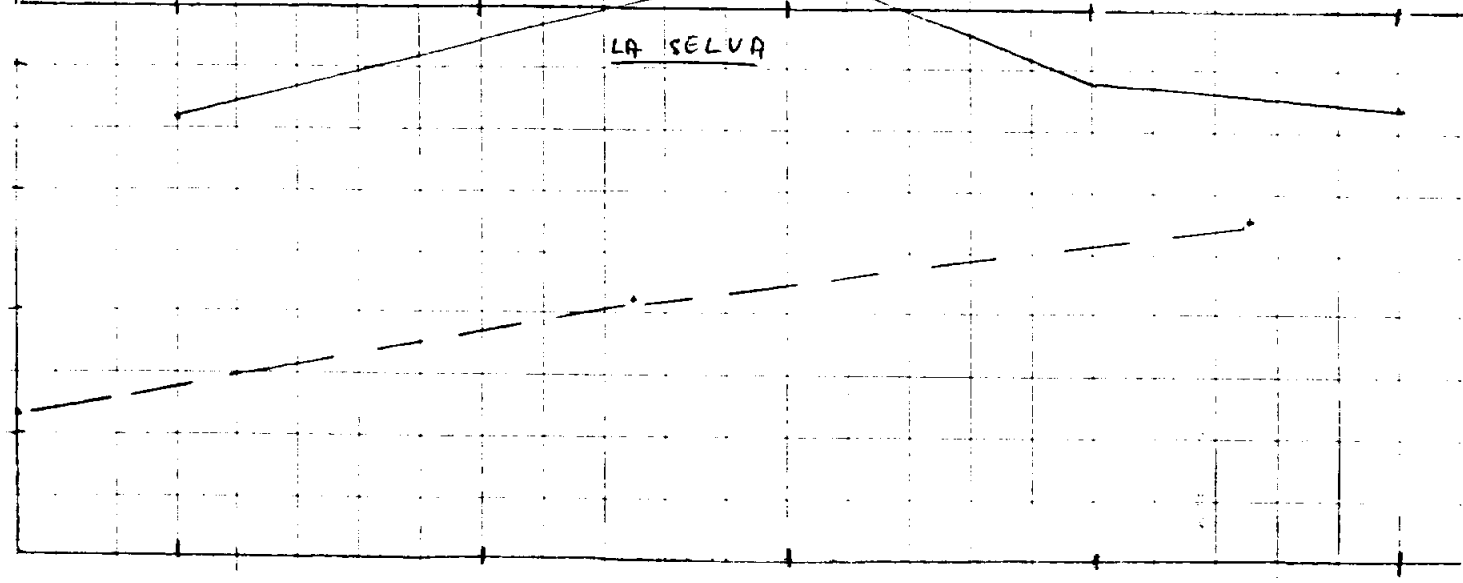
LIRONÈS



RIPOLLÈS



LA SELVA



Ja hem insinuat abans que seria precipitat i artificial cercar una correlació massa directa entre una i altra corba del gràfic 5.1. ^{De qualsevol manera} ~~En tot cas~~, on les línies són més clares en llur evolució és en les gràfiques de la Selva i Ripollès, on coincideixen un alt nivell d'analfabets i un alt nombre d'individus per unitat associativa cultural. En tot cas, la contextura de les corbes és diferent: mentres que l'alfabetització manté una progressió ascendent lineal gairebé sense accidents, la relació nombre d'habitants/nivell associatiu-cultural experimenta importants puja-i-baixes, espectaculars en el cas del Gironès.

Il·lustració popular a les comarques de Girona, 1900-1950.

Anàlisi de les dades numèriques

Ofereixo per començar la xifra d'escoles públiques a les comarques gironines a ~~començaments~~ finals del ~~present~~ segle passat i començaments del present.

QUADRE I ()

	hab.	esc. públ.	hab./escola
1880	307.308	378	813
1885	310.058	446	695
1903	302.609	618	490

Es tracta ,evidentment,de les escoles públiques municipals estatals previstes i preceptuades per la Llei Moyano.Val a dir que,de tots els Països Catalans,la xifra d'habitants per escola pública de les comarques gironines és de les més baixes.Només Lleida,amb 343 habitants per escola l'any 1903,consta a les estadístiques oficials amb menys hab./escola.En canvi la "província" de Barcelona (880) i les Illes(897 hab./escola pública)són les més desfavorides.

Segons el Censo escolar de 1903,el número d'escoles públiques de Girona("província") és en aquell any de 385

de mestres i 233 de mestresses, és a dir 618 escoles públiques, comptant-hi evidentment les d'adults:

QUADRE III. EFECTIUS ESCOLARS DE LA PROVINCIA DE GIRONA.

ANY 1903().

	Regentades: per	Mestres	Mestresses
Superiors		6	-
Elementals completes		187	166
Elementals no completes		24	43
De temporada		-	-
De pàrvuls		3	2
Dominicals			3
De Patronat		1	1
D'adults		154	3
TOTAL		375	218
Tancades		10	15

La realitat de la "província" és aleshores una realitat aclaparadorament rural. De 319.679 hab., 269.266 és a dir més del 84 per cent de la població viu a poblacions menors de 10.000 hab. (1910). Pel que fa a les concentracions urbanes importants, ve't aquí els

percentantges:

QUADRE N. 9 DE POBLACIO ALFABETITZADA
% D'ANALFABETS ALS PRINCIPALS NUCLIS

URBANS GIRONINS.1910^(p).

	Hab.	Saben llegir i escriure	%
Girona	17.045	11.048	64.3
Figueres	12.027	7.773	64.6
Olot	10.014	5.659	56
St Feliu de Gu.	11.327	6.513	57.5

En aquests mateixos moments, als municipis menors de 10.000 habitants el tant per cent de nens i adolescents (dels 5 als 15 inclosos) que dominen la tècnica o l'hàbit de llegir i escriure és de l'ordre del 35,3 %. I pel que fa a la població major de 15 anys, saben llegir i escriure a aquests mateixos municipis de població inferior als 10.000, el 52,25% de persones. Això posa prou en evidència que els nuclis urbans més importants, en especial Girona i Figueres, tenen una població molt més il·lustrada. Almenys segons els Censos oficials. Tinguem en compte que, segons les mateixes fonts, el tant per cent global de gent alfabetitzada (que sap llegir

i escriure) és de l'ordre del 48.3 % (154.416 de 319.679) ^{persones}.
 Dels Països Catalans Girona és aleshores de les "províncies" amb menys per centatge d'analfabets totals. Només 51.18 %, xifra només superada per Barcelona (41.69 %). Compareu aquestes xifres amb el percentatge de gent que no sap llegir ni escriure (1910) a les Illes (67.64 %) i a Castelló (71.75%), i veureu que la situació gironina era de les millors (!) (.).

El quadre que ofereixo a continuació explicita la situació de Girona en el context dels Països Catalans i de l'Estat Espanyol, pel que fa a efectius escolars:

QUADRE N.º 10. NUMERO D'ESCOLES D'INSTRUCCIO

PRIMARIA, PROFESSORS I ALUMNES MATRICULATS (+).

<u>Nº d'escoles d'Instrucció primària, professors i alumnes matriculats</u>		<u>Esc. "nacionals" De patronat Privades total</u>		<u>esc. Prof. Alumnes</u>	
Barcelona	750	122	942 (125%) ¹²¹⁴	657	2535 106.052
Girona	386	81	190 (49%)	657	1007 41.352
Lleida	374	259	144 (38%)	777	972 50.800
Tarragona	371	82	151 (41%)	604	702 44.147
Balears	233	0 ^z	233 (100%)	466	873 34.045
Castelló	326	40	56 (17%)	422	434 27.788
Alacant	416	6	227 (55%)	647	429 26.556
València	754	34	158 (21%)	946	1074 74.258
total de l'Estat	26.108		5669 (21%)	31.777	34.041 1.811.883

Aquesta taula ens mostra la importància

relativa de l'ensenyament privat a començaments de

segle, als Països Catalans. La importància ^{relativa} que té

la implantació de les escoles privades a la "província"

veposada en evidència pel fet que només Barcelona(52%), les Illes Balears(50%) i Alacant(35%) la superen en percentatge d'escoles privades, i que la mitjana estatal és de 17,8 %.

Fins ara, al llarg d'aquest ràpid repàs que estem efectuant, de l'educació popular bàsica a les terres gironines, no ~~ens hem~~ ^{he parlat} de les dones, del seu nivell d'il·lustració sempre més baix que l'home, reflex clar de la seva discriminació i opressió potser encara més en medis rurals. Les xifres de 1930-és a dir cap a la meitat del període estudiat en aquest treball- són prou explícites: 71,57 dels homes de la "província" saben llegir i escriuen, mentre que 60,4 dones ho saben fer. Com ja demostraré en tractar dels nivells culturals de comarques és de suposar que l'alt percentatge d'analfabetisme gironí era un fenomen sobretot rural.

I si hem de creure el Censo de població de 1940, 84,77 dels homes censats a la "província" saben llegir i escriure i 77,9 % de les dones. El salt és molt gran en relació amb 1930, i hom no sap si atribuir els mèrits d'aquesta reducció de l'analfabetisme a les virtuts de la extinta República i Revolució, o bé a l'afany propagandístic dels servidors del nou ordre. En efecte, l'alfabetització masculina ha experimentat de 1930 a 1940

una millora relativa del 18.44%,mentres que la femenina una del 28,9%(1).

La ~~situació~~ distribució de la població gironina al terme del periode estudiat en aquest treball(1950 era la següent:

Total:327.321 hab.	}	Població rural(menys de 2.000 hab.): 186.131
		Població semi-rual(2000-10.000 hab.):85.500
		Població urbana (més de 10.000 hab.):55.690

Es a dir que,entre població rural i semi-rural arriben al 83 % del total gironí:la situació no ha canviat substancialment en relació amb l'inici de segle.Es més endavant que les coses canviaran(1).

Les dades oficials sobre analfabetisme mostren clarament la discriminació de què són objecte per un costat les dones i,per l'altre,les zones semi-rurals i rurals. En efecte,,si a les zones definides al Censo de 1950 com a urbanes hi ha un 4,45 % d'homes analfabets,per 9,72% de dones,a la zona intermitja ja n'hi ha 4.48(homes) i 11.27 % (dones);i a la zona rural 8.12 % d'homes i ...13.99 % de dones.Cal tenir ^{en} compte que el "total provincial" d'analfabets és de 9.70 %.El lloc on les dones estan més alfabetitzades és la ciutat de Girona(12.68 ~~(12.90)~~ ^{d'analfabets}),xifra millor que la mitjana provincial de dones analfabetes(12.68),i que la mitjana de la zona dita

(8'49

urbana, amb un 9.72 de dones analfabetes, com ja s'ha indicat.

El quadre que ofereixo a continuació mostra ben clarament la discriminació cultural, i social, ^{de} a què són objecte els habitants de les zones rurals, quant a la possibilitat d'accedir a carreres mitjanes i superiors. Sobretot fixeu-vos com, essent les zones urbanes només un 17 % de la població total, forneixen un 45,6 % del total "provincial" de diplomats mitjans i superiors. Qui vulgui primfilar aquesta anàlisi només ha de fer els recòmptes que es deriven de:

Cuadro IV.—Clasificación de los habitantes por instrucción y estadíos

PROVINCIAS	INSTRUCCION ELEMENTAL				ESTUDIOS EN CURSO				ESTUDIOS TERMINADOS				No cuenta				
	Total de habitantes	Total de alfabetos	Analfabetos por 100 habitantes (1)	Habitantes que no cursan estudios	PERSONAS QUE REALIZAN ESTUDIOS			TOTAL	HABITANTES QUE TERMINARON ESTUDIOS								
					TOTAL	Primarios	Profesio- nales		Medios	Primarios	Profesio- nales	Medios		Superiores			
TOTAL provincial.	327.321	264.873	9,70	287.063	39.539	35.620	1.030	2.179	710	234.688	90.972	719	224.176	3.937	4.807	1.768	1.661
Varones.....	161.188	134.926	6,62	140.169	20.540	17.851	670	1.389	635	119.781	40.527	479	112.350	2.667	3.176	1.588	880
Mujeres.....	166.133	129.947	12,68	146.894	18.999	17.769	360	790	230	114.907	50.445	240	111.826	1.270	1.631	180	781
zona urbana.	52.618	44.110	7,31	45.001	7.537	5.738	460	1.059	220	39.400	13.148	80	34.634	1.769	2.168	829	70
Varones.....	24.024	20.508	4,45	19.838	4.126	2.877	310	680	295	18.190	5.794	40	14.974	1.089	1.378	749	40
Mujeres.....	28.594	23.602	9,72	25.163	3.411	2.861	150	370	230	21.210	7.354	20	19.660	680	790	80	30
zona rural.	274.703	220.763	11,27	242.062	32.002	29.882	570	1.120	410	195.288	77.294	639	177.242	2.168	2.630	879	1.281
Varones.....	133.564	107.218	7,95	122.331	15.963	14.113	260	579	215	95.890	35.339	339	89.921	1.168	1.409	430	541
Mujeres.....	141.139	113.545	13,99	119.731	16.039	15.769	310	541	195	99.398	41.955	299	87.321	1.000	1.221	449	740
zona (capital).	14.599	14.091	6,72	14.462	2.097	1.671	102	243	21	21.575	7.298	42	18.668	1.061	1.278	568	42
Varones.....	8.161	7.090	3,59	7.040	1.091	798	61	161	14	10.564	3.360	21	8.695	623	739	507	11
Mujeres.....	6.438	7.001	9,74	7.422	1.006	873	41	82	7	11.011	3.938	21	9.973	438	539	61	31
TOTAL.	14.387	11.802	11,01	12.637	1.739	1.504	112	101	10	12.747	3.822	11	11.631	629	325	162	20
Varones.....	6.560	5.618	5,85	5.526	1.023	861	70	70	10	6.434	1.707	11	5.646	434	202	152	20
Mujeres.....	7.827	6.184	15,33	7.111	716	643	42	31	—	6.313	2.115	—	5.985	195	123	10	—

1. Per al còmput del nivell associatiu comarcal cal tenir en compte les observacions de la p. XX. Es tracta, evidentment, d'uns càlculs fets a partir de la informació que he acumulat i tenint molt en compte la precarietat del nostre coneixement de la realitat associativa de moltes localitats.

2. He dividit el ~~nivell/associatiu/~~ nombre d'habitants de la comarca respectiva en començar el decenni per la xifra indicadora del nivell associatiu-cultural comarcal (cf. quadre 3).

3. Dades confegides a partir dels Censos de població de l'Estat. Val a dir que només he comptat les localitats pertanyents a la "província" de Girona, per raons de comoditat. Atès que són ben poques la que no hi pertanyen, a excepció de les de la Cerdanya, força de les quals són de la "província" de Lleida, només aquesta darrera comarca en resulta afectada.

4 .Censo escolar 1903,p.X.

5 .Ibid.,p. 158

6 .Censo 1910 ,pp. 162-163,t. III,i pp. 158-161

7 .Anuario Estadístico de España,año II,1915,pp. 426-427.

~~Ibid.,p. 424.Referit a 1910.~~

8 .Ibid. p. 424,referit a 1910

9 . J. CARDELÚS,art, cit.,taules 7 i 11(regió II).

~~10 .Censo de Población de 1950,tret de Guia de la Iglesia de
1957.~~

10 .Censo de Población de 1950,pp. 130-133.

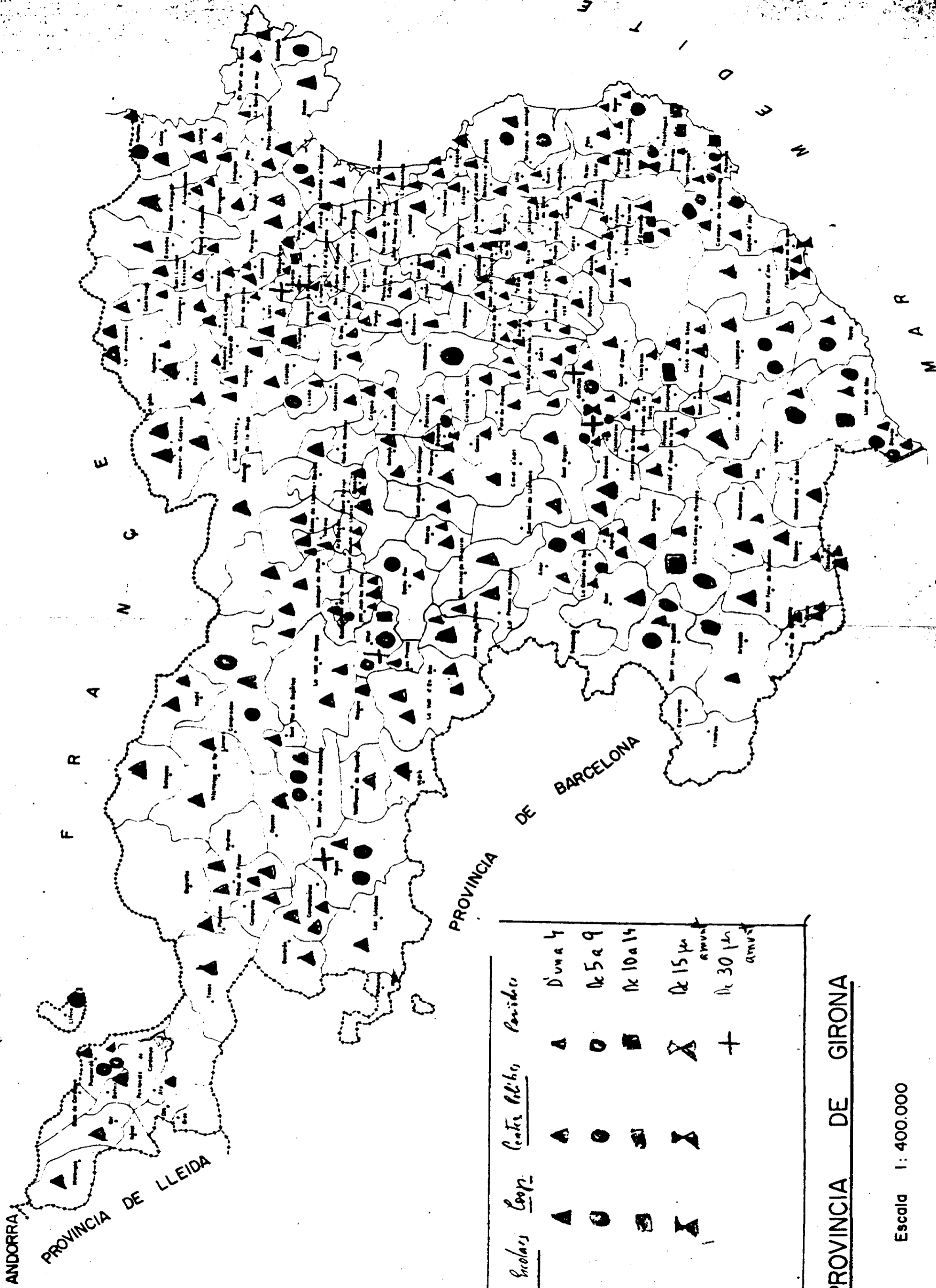
L'estructura de l'
associacionisme i cultura a les comarques
els ressorts de
responen

Hem vist fins ara sobretot l'evolució de l'associacionisme gironí al llarg del mig segle i n'hem confrontat la corba amb la que ens dona la informació oficial que posseïm sobre els progressos de l'alfabetització. Ara convindria endinsar-se en l'estudi i en l'anàlisi dels efectius comarcals, anàlisi per altra banda ja iniciat al capítol anterior.

Convé de dir que ens referirem quasi sempre als efectius acumulats al llarg del mig segle. Ho hem meditat abans de fer-ho i no ens ha semblat que això pogués portar a una visió deformada de la realitat associativo-cultural de les terres gironines. Doncs, per un cantó, algunes de les institucions bàsiques no experimenten globalment canvis significatius (canvis numèrics vull dir, no qualitius). Així el nombre d'escoles es manté, com ja hem vist, abans, sensiblement constant. I ~~la majoria~~ ^{moltes} de les altres rúbriques tingudes en compte (amb alguna important excepció, és cert, com és ara la radio) manifesten una presència estable que sovint els ve de lluny: moltes fraternitats assistencials de l'Alt Empordà o cassinos de vila ja portaven hores de vol en iniciar-se el present segle! En aquest sentit el nostre treball mereix una proolungació retrospectiva, que el millor coneixement que anem tenint del segle XIX, i en especial del període 68-74 i després, no farà res més que facilitar. Aquest estudi "estructural" de la xarxa cultural -associativa de les comarques, tot i ésser encara molt abstracte, hauria de contribuir a conèixer millor la dinàmica de les classes socials que s'hi mouen, i en darrer terme el que ens interessa més que res: com els individus, en especial el poble ras que menys possibilitats tenia de manifestar-se, vivia, copsava i reaccionava davant la seva societat.

per la cultura escrita

MAPA N.º 1

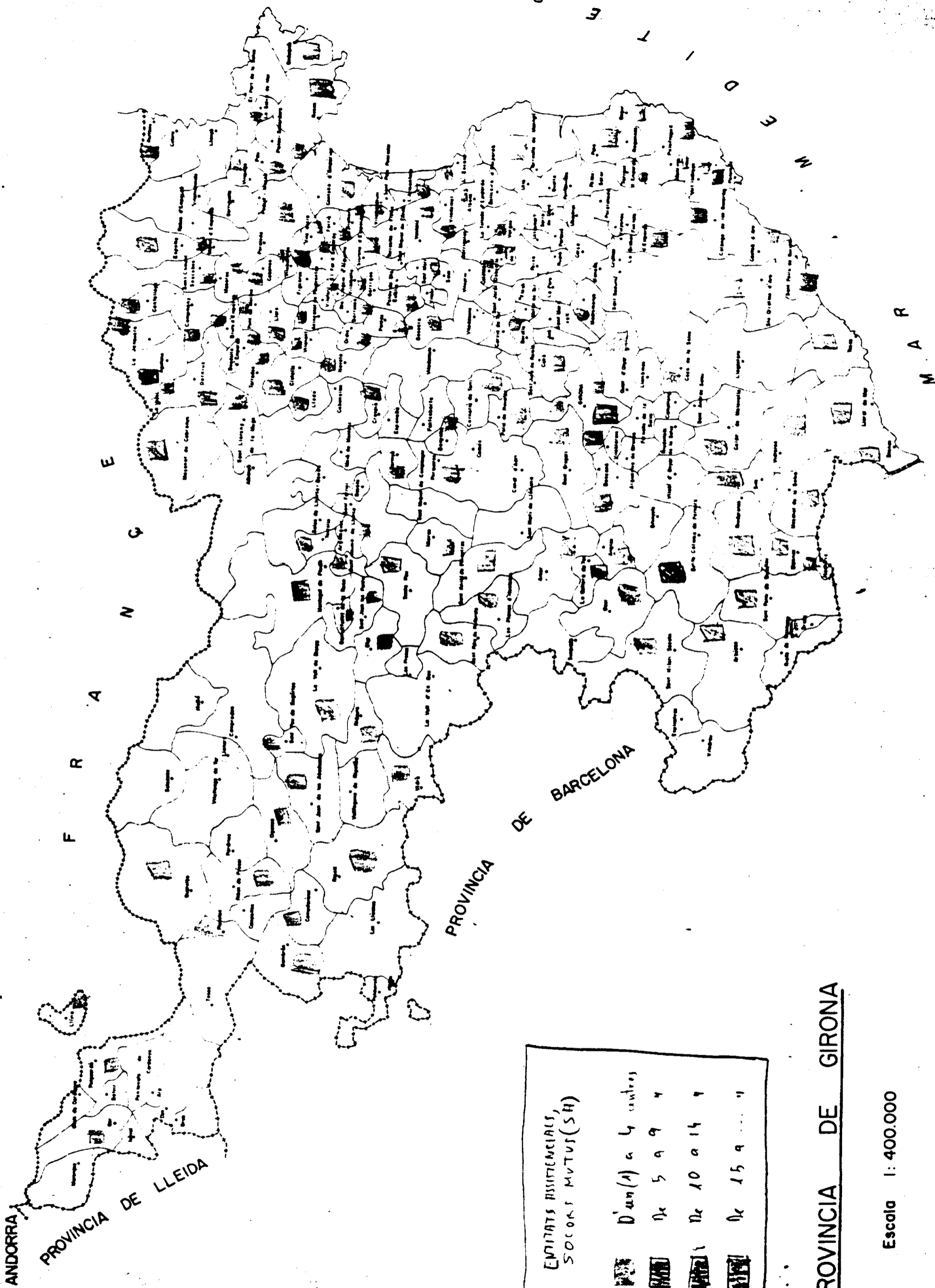


Unitats Agràries	Coop.	Centres Agrícoles	Parishes
▲	▲	▲	D'una h
●	●	○	D'5 a 9
■	■	■	D'10 a 14
⌘	⌘	⌘	D'15 per anua
+	+	+	D'30 per anua

PROVINCIA DE GIRONA

Escala 1:400.000

MAPA N.º 2



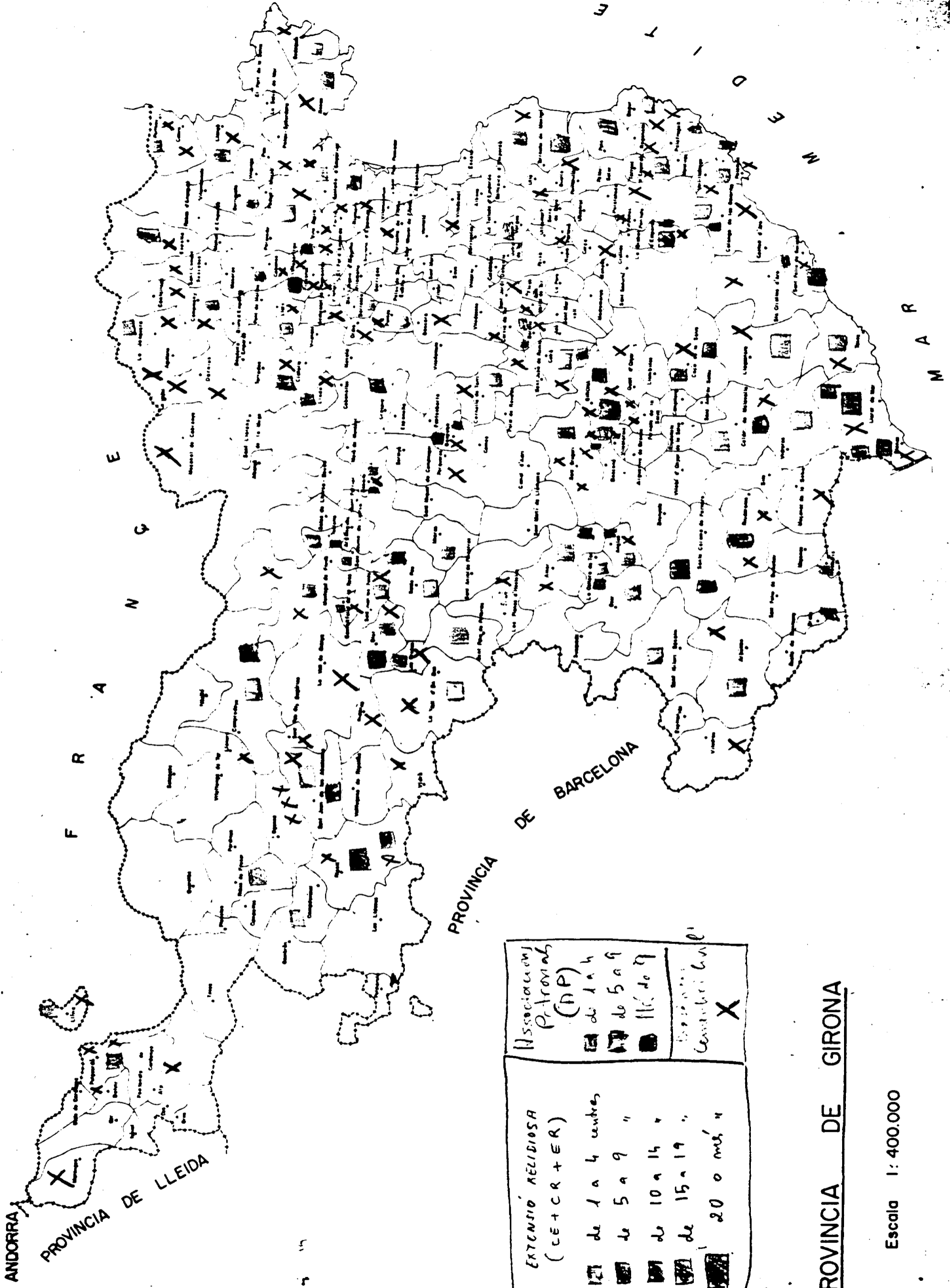
ENTITATS ASSISTENCIALS,
SOCORS MUTUOS (SH)

	D'un (1) a 4 centres
	De 5 a 9 "
	De 10 a 14 "
	De 15 a ... "

PROVINCIA DE GIRONA

Escala 1: 400.000

MAPA N.º 3

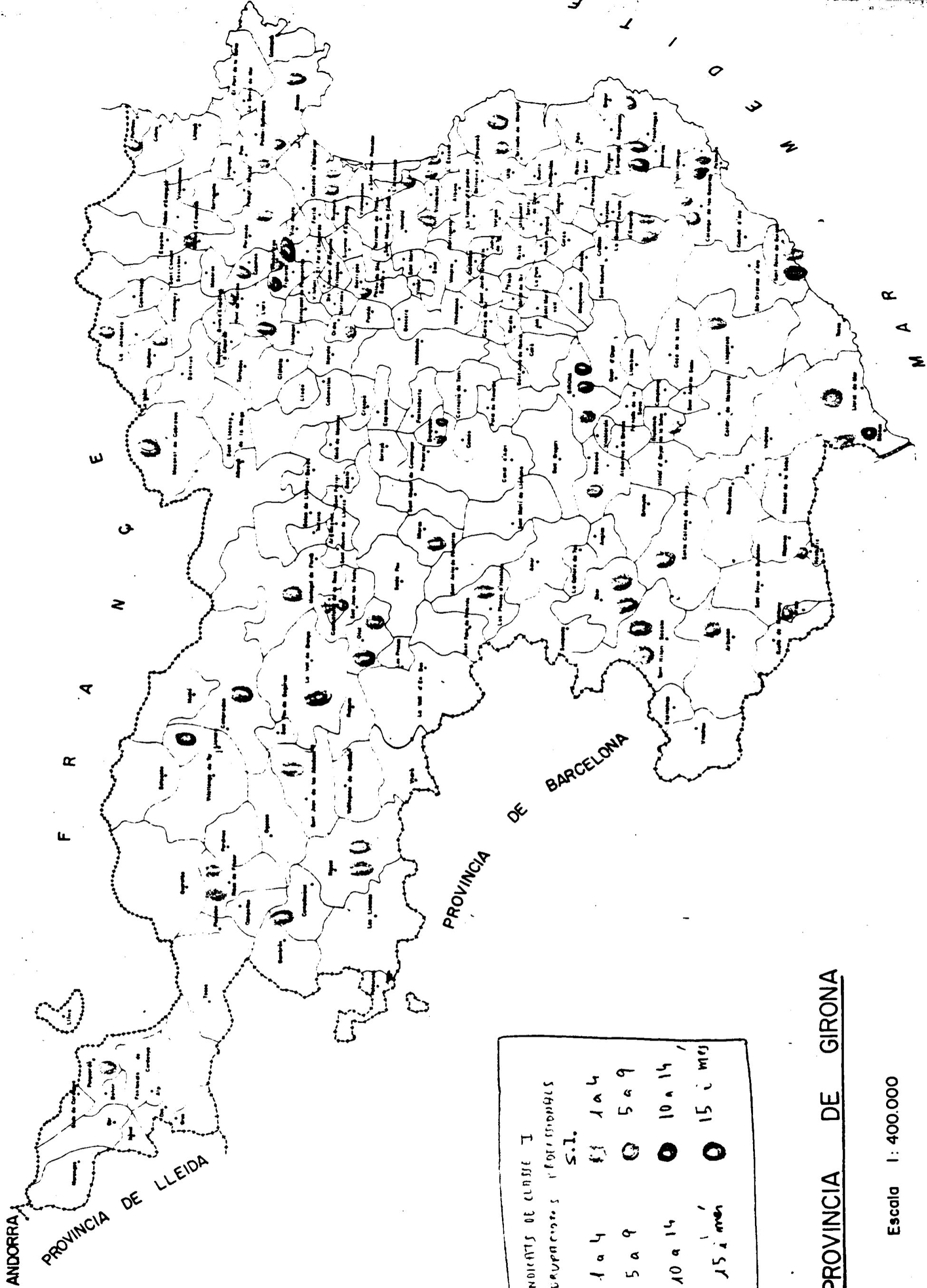


EXTENSION RELIGIOSA (CE + CR + ER)		Asociaciones Parroquiales (NP)	
de 1 a 4 centros	de 1 a 4	de 1 a 4	
de 5 a 9 "	de 5 a 9 "	de 5 a 9	
de 10 a 14 "	de 10 a 14 "	de 10 a 14	
de 15 a 19 "	de 15 a 19 "	de 15 a 19	
20 o más "	20 o más "	de 20 o más	
		Comarcal	X

PROVINCIA DE GIRONA

Escala 1:400.000

MAPA N.º 4

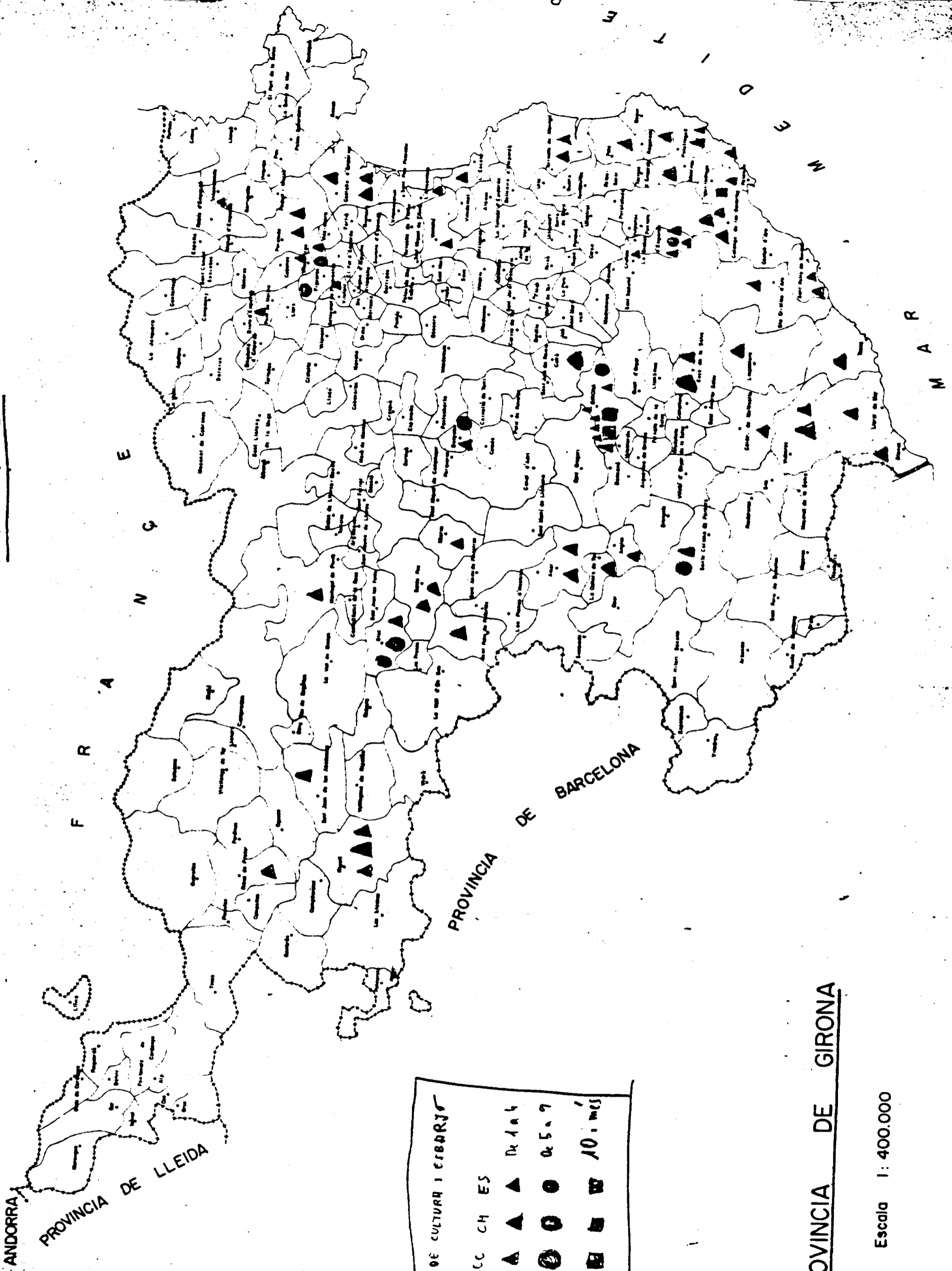


SINDICATS DE CLASSE I	
MUNICIPALITATS PROFESSIONALS	
S.C.	S.I.
1 a 4	1 a 4
5 a 9	5 a 9
10 a 14	10 a 14
15 i més	15 i més

PROVINCIA DE GIRONA

Escala 1:400.000

MAPA N.º 5



CENTRES DE CULTURA I BIBLIOTECES

CC	CH	ES	▲	▲	●	■
			De 1 a 4	De 5 a 9	10 i més	

PROVINCIA DE GIRONA

Escala 1:400.000

Alt Empordà

A començaments de segle la comarca és més ben dotada en entitats i associacions és l'Alt Empordà. En efecte li correspon una unitat cultural/associativa per 222'5 habitants. Al terme del període, durant el primer decenni franquista, la proporció unitat cultural-associativa/nombre d'habitants hi continua essent "bona" en relació amb les altres comarques (291 hab. per unitat) ..., sobretot pensant que el Gironès, per exemple, ha passat de 1/247 (1900-1909) a 1/411 (1940-1949)!

Si ens atenim a l'evolució decennal del nivell associatiu-cultural, comprovarem a l'Alt Empordà una variació semblant a la de la resta de comarques, amb la remarcable excepció del Gironès, que durant el decenni de la República experimenta una espectacular pujada. El descens que hi ha a l'Alt Empordà, quant al nivell associatiu-cultural- entre el segon i el tercer decenni podria ser un tant artificial, és a dir, essencialment degut a les nostres llacunes en la informació referent sobretot a SA (mútues, associacions assistencials).

Si sumem tots els efectius associatius comptabilitzats al llarg del mig segle, observem una forta presència d'escoles estatals (153 de 522 unitats); i, si hi sumem els altres tipus d'escola, veurem que el 37'5% de totes les entitats es dediquen a la instrucció (elemental) - 196 ^{uni} ~~enti~~ tats en total. El segon grup amb forta incidència al llarg del mig segle, i en especial de les primeres dècades són les societats assistencials-benèfiques i de socors mutus (un total de 100). En canvi, una manifestació cultural tan característica del període com és la premsa periòdica no hi ocupa un lloc tan rellevant com a d'altres comarques (67 periòdics, revistes, etc). Els sindicats, en especial els de classe, veuen augmentar

I ,per altra banda,no hi ha cap dubte que la mateixa dificultat d'accès a fonts locals(dels pobles nombrosos de la comarca) tendeix a magnificar el nivell cultural-associatiu de la capital.

Baix Empordà

L'any 1936 el Baix Empordà representa un 14'9 % de la superfície de la Regió II de la Generalitat (composada com se sap per l'A. Empordà, B. Empordà, Selva, Gironès i Garrotxa) i el seu tant per cent d'habitants és del 20'8 per cent sobre el total de la mateixa. Això vol dir que, amb el Gironès, són les comarques amb més densitat de població. Quant a la problemàtica que ens ocupa convé de destacar que la relativa abundància a la comarca de viles amb certa entitat de població fa que les característiques culturals comarcals assoleixin un perfil peculiar. El següent quadre ens permet de veure ^{ho} de més aprop:

QUADRE Nº . . .

EVOLUCIO CRONOLÓGICA DEL NIVELL ASSOCIATIU CULTURAL AL BAIX EMPORDA.

	Tor.	Cal.	Bisb.	Pal.	Paf.	St F.		Tot. com.
1900-09	10	27	21	19	36	37	=150	234
1910-19	17	29	31	38	44	54	=213	299
1920-29	16	23	16	16	14	23	=108	173
1930-39	28	35	35	28	45	34	=205	280
1940-49	8	21	9	6	12	14	=70	129

Pensem per altra part, que durant el decenni republicà, el Baix Empordà dona la xifra més baixa d'habitants per unitat cultural-associativa, 187,6, concretament, quan a principis de segle era de 238 hab./unitat, i a la dècada dels quaranta de 333'3. Aquesta evolució corroboraria la nostra idea que l'associacionisme

republicà té lloc sobretot als nuclis urbans més o menys industrialitzats, i per tant a comarques d'aquestes característiques com és ara el cas del Baix Empordà. Fixem-nos, en aquest sentit, en el fet que viles com Torroella, Palamós, Palafrugell, La Bisbal, Calonge i St Feliu, totes juntes, suposen el 73'2 % dels efectius associativo-comarcals ^{cap a} l'any 1935, però 71 % que suposaven cap a 1915, i el 52 % només a la primera dècada franquista. Dos terços de la població del Baix Empordà vivien pels anys de la República a les viles abans esmentades.

Quasi el 20 per cent de les entitats del ~~mòg~~ segle són escoles estatals-municipals. El nombre total de centres escolars és de 149 (de 512 entitats). Hem detectat també 68 nuclis d'assistència mútua (SA), 56 periòdics, 57 sindicats de classe (~~o més ben dit~~ associacions i seccions locals, per rams) i agrupacions professionals (SI), xifra, aquesta darrera proporcionalment superior a la trobada per l'Alt Empordà i àdhuc per al Gironès. També és proporcionalment més elevat el nombre de centres directament polítics (35), i finalment cal consignar la quantitat d'associacions de cultura musical que hi hem detectat (17).

Els nuclis d'influència religiosa ~~no-directament~~, deixant ara de banda les parròquies, ~~comptem~~ ^{sumem} 38 unitats (17 escoles de religiosos, 8 congregacions o cases de religiosos i 8 nuclis vinculats al bisbat).

La Cerdanya

La Cerdanya pertanyia i pertany, com se sap, al grup de comarques catalanes de menys densitat de població (de 8 a 20 hab. per Km² l'any 1936). Per altra banda, per^a aquest estudi la citada comarca quedava en situació un tant perifèrica. Tot això contribueix al baix nombre de nuclis associatius que hi hem trobat, 37 en total, dels quals 19 són escoles públic-estatal i 4 escoles religioses. Cronològicament, l'evolució ha estat la següent:

	<u>Puigcerdà</u>	<u>Total comarca</u>
1900-09	9	28
1910-19	8	28
1920-29	8	25
1930-39	9	25
1940-49	4	21

La tercera part de les entitats gairebé es concentren a Puigcerdà, que té 2842 hab. de 10.692 que té la comarca l'any 1930. Això ens dona idea del pes de la vila que fa de centre comarcal. Val a dir que, en conjunt, no sembla pas tan ^(ve) assistida com això culturalment, la comarca: entre 1900 i 1929 el nombre d'habitants per unitat associativo-cultural oscila entre 257 i 277.

Comarca de la Garrotxa

El perfil associatiu-cultural d'aquesta comarca (vegeu quadre 4) no difereix sensiblement del de les altres comarques de la regió II de la Generalitat. El nivell associatiu de la segona i quarta dècada de segle hi són sensiblement iguals, cosa que indica sobretot que el pes d'Olot ha pujat moltíssim durant el decenni republicà:

	Olot	Resta comarca	Total
1900-1909	27	107	134
1910-19	63	126	189
1920-29	39 33	79	112
1930-39	107	79	186
1940-49	26 23	70	93

Aquestes columnes de xifres palesen l'auge associatiu d'Olot pels anys 30, i la profunda depressió que en segueix amb el franquisme. Durant la república la proporció habitants/unitat associativa-cultural de la comarca és de 272,6, una mica més baixa que durant el primer decenni. Només ~~no~~ ^{superen el} Ripollès i La Selva.

88 centres de 320 (més de la quarta part) són escoles, de les quals 63 estatals. Això sumant els efectius del mig segle. Molt nombroses són les publicacions periòdiques, encara que nombre d'entre elles de vida efímera, d'altres, però, de considerable durada. Les entitats assistencials populars no semblen tenir-hi tanta importància com a l'Empordà o la Selva (SA:35), ni tampoc els sindicats, amb clars plantejaments de classe o no (20). A notar el pes dels centres religiosos: 14 escoles confessionals (regentades per ordes), 8 cases religioses
mfi

més, i 16 centres religiosos lligats a la Jerarquia
diocessana; 38 (12,5% del total, 320).

El Gironès

No és pas la comarca més ben dotada, almenys des del punt de vista quantitatiu d'efectius culturals. Si al primer decenni del nostre estudi ^{li} toca un ~~hab-per-~~ centre per 247 habitants, a la tercera dècada, n'hi toquen 373, al decenni republicà 221 i en començar el Nuevo Estado feixista 411!. L'evolució de Girona ciutat i Banyoles hi ha estat la següent:

	Girona	Banyoles	Resta com.	Total
1900-09	83	20	142	245
1910-19	124	31	172	327
1920-29	63	15	102	180
1930-39	178	30	131	339
1940-49	53	11	96	160

L'empenta associativa i cultural de la ciutat de Girona durant la República és sorprenent; com ho és (abstracció feta de la circumstància política) la depressió subsegüent. Si, a nivell de tota la comarca, de la dècada dels 30 a la dels 40 la retracció associacionística és d'un 50 %, i d'un 20 % aproximadament als pobles petits, a Banyoles és ^{de} ~~quasi-més~~ d'un 65% i a Girona ciutat d'un 70%, xifra que realment ens dona una idea de la misèria cultural que el totalitarisme post-bèl·lic va portar-nos.

157 de 600 entitats gironines del període són escoles, de les quals 104 unitats són escoles públic-estatals. El nombre de grups propulsors de publicacions periòdiques hi és de 151, xifra molt considerable. També és notable el nombre de centres estrictament polítics (38), encara més important, però, proporcionalment al Baix Empordà (35/512). 32 són els centres culturals, 74

les entitats sindicals, ^{exactament} de classe (37) o no, i 22 els grups patronals ressenyats.

Es curiosa en canvi la ^{reactivament} baixa proporció d'entitats assistencials, això que en el nostre codi ve simbolitzat per SA: només 45, per 100 a l'Alt Empordà, 68 al Baix E, pordà o 46 a La Selva.

El nombre de centres i escoles religioses, lligades al clero regular o diocesà (encara que aquí no hi incloem la xarxa parroquial) és al Gironès de 60, exactament el 10 per cent del total, a la qual caldria afegir-hi força periòdics confessionals.

El Ripollès

El Ripollès és la comarca, de les estudiades, amb menys nombre de centres proporcionalment al número d'habitants. D'una unitat per cada 371 habitants a començaments de segle, passa a 451 a la dècada dels 30, i a 418 a la dels quaranta, havent tocat sostre pels anys 20 amb 555'5 hab per unitat. ~~Val a dir que és possible que la xifra dels 40 sigui massa baixa, degut al pes que hi tenen els centres religiosos (convents, escoles) que no he comptabilitzat pel que fa a les dècades anteriors però que, segurament, hauria hagut de fer, si no que m'ha faltat temps per verificar-ho.~~

Ve't aquí l'evolució de la corba associativo-cultural:

	<u>Ripoll</u>	<u>Ripoll</u>	<u>Total</u>
1900-09	14	62	76
1910-19	29	71	100
1920-29	13	52	65
1930-39	21	53	74
1940-49	6	47	53

50 centres de 156 són escoles, de les quals 37 público-estatal. 52 publicacions periòdiques, ~~només~~ 15 entitats assistencials (SA); però 9 cooperatives. Nou centres religiosos, dels quals 5 escoles de frares i monges.

Comarca de la Selva

Ve't aquí l'evolució decenal del nivell cultural-associatiu:

	<u>Sta Coloma</u>	<u>Blanes</u>	<u>Resta Com.</u>	<u>Total</u>
1900-09	14	18	96	128
1910-19	19	21	133	177
1920-29	12	7	80	99
1930-39	19	11	93	123
1940-49	11	6	70	87

La corba segueix una tònica semblant a la de les altres comarques, excepte la Cerdanya. Per entitats, veiem que (la) llarg del mig segle les escoles sumen 111 unitats, per 295 unitats que constitueix el total. En general, llevat de la Cerdanya i el Ripollès, que, de fet, ja pertanyen a una altra àrea geogràfica, a cap comarca havien tingut tant de pes les institucions escolars, en especial les estatals (73) i les religioses (22). 46 són les organitzacions locals d'assistència mútua (SA), i 29 les organitzacions gremio-sindicals, sovint sobretot professionals (no de classe) (19 SI). En fi, els centres religiosos, dependents del clero regular o secular, hi sumen 34 unitats, de les quals 22 ER, 9 CR i 3 CE.

Església i Clero a les comarques gironines. Dades quantitatives.

En referir-nos a la xarxa cultural-associatives de les comarques gironines hem anat deixant de banda, i no pas per la seva manca d'importància, tot el relatiu a l'aparell eclesiàstic diocesà. A efectes del que a nosaltres ens interessa en aquest estudi, ens és molt més fàcil copsar la seva importància quantitativa que no pas la del clero regular, per la senzilla raó que els censos oficials ens trameten periòdicament les xifres d'efectius diocesans. Així, sense perdre mai de vista que el territori diocesà no correspon exactament al de les comarques ~~de~~ ~~les~~ ~~comarques~~ més o menys comprèn la "província" de Girona, indiquem les xifres per a 1915:

Nombre d'arxiprestats: 6

Parròquies urbanes de 1 ^r terme:	20
Parròquies urbanes de 2 ^{on} terme i primer ascens:	80
Parròquies urbanes d'entrada:	147
Parròquies rurals de 1 ^a classe:	39
Parròquies rurals de 2 ^a classe:	79
Filials o annexes:	21

Pel que fa a temples i capelles tenim:

1 catedral
365 temples parroquials
5 capelles i santuaris
53 cases i convents de religiosos

Quant al clero regular, el mateix any 1915⁽¹⁾, les dades són les següents: es desconeix el nombre exacte de religiosos (cosa freqüent als censos), però consten 43 cases de varons, i 141 cases de dones

d'ordes religioses.

Tornant al clero diocesà (1915), la seva formació té lloc a dos seminaris, amb 34 professors i 320 alumnes, dels quals 193 interns i 127 externs.

Per anys l'evolució del clero diocesà, de 1920 a 1953 ha estat la següent:

1920	1926	1931	1936	1939	1943	1945	1946	1947	1948
945	954	935	900	642	574	568	559	554	552
1949	1950	1951	1952	1953					
537	529	516	511	516					

segons la Guia (2), a la qual he manllevat aquestes xifres, a les restants diòcessis catalanes les dades foren les següents:

	<u>1920</u>	<u>1936</u>	<u>1939</u>	<u>1950</u>
Barcelona	1255	1251	1111	720
Vic	823	652	479	421
Urgell	630	540	432	264
Lleida	452	410	134	156
Solsona	492	380	326	266
Tarragona	450	404	272	248
Tortosa	576	515	175	215

Total català,

Girona inclosa: 5623 5052 3574 2769

Però aquestes dades mereixen ser confrontades amb l'evolució de les ordes religioses. Segons la mateixa font (3) fou aquesta:

QUADRE Nº 15

CASES RELIGIOSES I NOMBRE DE RELIGIOSOS D'AMBOS SEXES

A CATALUNYA

	<u>1925</u>			<u>1945</u>		<u>1953</u>	
	Nº Comu- nitats	Nº Reli- giosos	Nº Reli- gioses	Cases	Profes- sos	Cases	Profes- ses
Barcelona	483	1525	4330	79	1310	280	4641
Girona	176	603	1751	12	90	112	1333
Urgell	55	127	332	10	47	36	280
Vic	118	151	573	20	155	93	1369
Solsona	42	103	285	12	105	39	316
Lleida	47	78	469	8	51	38	283
Tarragona	81	127	570	12	99	55	606
Tortosa	85	120	800	17	82	45	611
TOTAL:	1087	2834	8778	170	1939	698	9439
CATALUNYA							
Total:	5386	11436	44145	958	9632	3613	48924
Estat							

Aquestes dades, i d'altres referides als anys 50, es presten a consideracions que no fa al cas d'exposar aquí. Centrant-me sobretot en la diòcesi de Girona, segons l'Anuari Vaticà, per l'any 1954 són vàlides aquestes xifres: Girona (diòcesi): esglésies, 799; parròquies, 387; sacerdots diocesans, 522; seminaristes majors, 138; sacerdots religiosos, 69. Nous sacerdots, 19. Cases de religiosos, 13; cases de religioses, 113; nombre de religiosos professors, 95; nombre de religioses professores, 1425. Institucions educatives regentades per l'església (ordres, sobretot). Centres masculins (alumnat masculí), 14. Centres d'alumnat femení, 56. Els primers amb 3280 alumnes, els segons amb 8250 alumnes. Institucions benèfiques: 36 centres; persones que hi són assistides, 4580 ().

Diguem, per acabar, que la xifra de seminaristes als seminaris majors (alumnes de Filosofia i Teologia) són les següents:

~~1943 43 46 47 49 50 52 50~~

1943	1945	1946	1947	1949	1950	1952	1953
38	39	82	105	136	143	147	141

Aquesta ~~refiada~~ ^{refiada} dels estudis eclesiàstics ~~de~~ per efecte un salt espectacular de la xifra de ~~pemi-~~naristes, els quals si l'any 1934 eren 200 a la diòcesi de Girona (7516 a tot l'Estat), el 1951 sumaven 292 (18566 a tot l'Estat). Pel que fa al nombre de sacerdots nous per any, l'any 1953 es superen a Girona els nivells d'abans de la guerra:

1920	1925	1945	1946	1947	1952	1953
17	18	9	6	8	16	23

A nivell d'Estat, les xifres globals de sacerdots nous per any havien estat de 595 per a 1920, 390 (!) per a 1945; però ja 996 per a 1953.

Un possible indicador de la pressió social del'Església Catòlica, a les comarques gironines com arren d'un Estat que es manté confessional fins a 1931, és el nombre de cementiris civils als pobles de cada comarca. Partint de les estadístiques de la Guia de l'Església repetidament esmentada, el nombre de localitats amb cementiri civil era vers 1950 el següent (hem de suposar que el quadre respon a l'estat a què s'arribà durant la segona república):

	A.E.	B.E.	Cerd.	Gar.	Gir.	Rip.	Selva
Pobles amb cem. civ.	30	20	7	13	22	9	16
No se sap	7	9	2	1	7	7	11
Pobles sense cem. civ.	18	16	6	17	17	13	2

Realment, és de lamentar la llacuna d'aquesta estadística de l'Església pel que fa al bon nombre de localitats de les quals ^{s'} no se sap(?) si tingueren o no cementiri civil. Les comarques més "laicisades" semblen ser l'Alt Empordà (30 loc. amb c. civ. contra 18 que no en tenen) i, sobretot, la Selva (16/2). El Gironès, el Baix Empordà i la Cerdanya mantenen un equilibri en favor dels municipis amb cementiri civil, mentre que -i no és casualitat, a més pel que fa referència a la carlina Garrotxa- la Garrotxa (13/17) i el Ripollès (9/13) presenten un predomini dels municipis únicament amb cementiri catòlic. Convé de totes maneres tenir molt present que ^{quasi} totes les poblacions una mica importants disposaven de cementiri civil.

En acabar la segona dècada de Franco, que com és ben sabut reforçà el pes social i ideològic de l'Església Catòlica, segons la Reseña Estadística de la Provincia de Gerona (1959), els efectius de la Diòcesi de Griona eren els següents, compte tingut de la distribució per arxiprestats:

com és ben sabut reforça el pès social i ideològic de l'Església Catòlica, segons la Reseña Estadística de la Provincia de Gerona (1959), els efectius de la Diòcesi de Griona eren els següents, compte tingut de la distribució per arxiprestats:

CUADRO N° 14

3) División de la Diócesis de Gerona en Arciprestazgos y Parroquias

ARCIPRESTAZGOS	PARROQUIAS					TOTAL	
	Término	Ascensos	Urbanas	RURALES			Entrada
				Primero	Segundo		
Bañolas	1	3	2	9	8	14	37
Besalú	1	6	8	4	9	2	30
Bisbal (La)	4	5	8	6	11	15	49
Blanes	2	4	1	1	—	4	12
Calera de la Costa	4	5	1	2	—	2	14
Castelló de Ampurias	3	2	6	3	—	7	21
Figuera	2	12	4	5	4	12	39
Gerona	5	11	4	9	8	17	54
Olot	—	10	10	4	—	9	33
Perelada	1	12	4	1	1	1	20
San Feliu de Guixols	3	2	—	2	7	5	19
Santa Coloma de Farnés	1	8	10	—	—	2	21
Torroella de Montgrí	1	4	9	5	3	7	29
Total	28	84	67	51	51	97	378

ARCIPRESTAZGOS	PERSONAL				
	Parrocos	Ecdómos	Coadjuvantes	Beneficia-dos	Otros
Gerona	36	3	9	6	39
Bañolas	24	5	4	—	14
Besalú	9	7	1	—	16
Bisbal	24	1	3	—	14
Blanes	9	7	1	—	16
Calera de la Costa	8	1	1	—	10
Castelló de Ampurias	13	1	10	—	24
Figuera	15	—	1	—	16
La Bisbal	23	2	1	—	26
Olot	25	2	4	—	31
Perelada	23	2	2	—	27
Santa Coloma de Farnés	11	4	4	—	19
San Feliu de Guixols	18	1	1	—	20
Torroella de Montgrí	10	4	7	—	21
Total	231	33	55	19	176

3) División de la Diócesis de Gerona en Arciprestazgos y Parroquias

CUADRO N.º 15 bis

Associacionisme i cultura a les comarques: balanç

Els mapes que oferim a la vostra consideració permeten, juntament amb la descripció per comarques que acabem de fer, d'extreure unes quantes conclusions d'aquest estudi. Una d'elles seria corroborar la persistent influència de l'Església Catòlica, tant a través de la seva xarxa parroquial i diocesana com a través del que n'anomeno "extensió religiosa", és a dir la tasca dels centres, cases i congregacions de clero regular, les escoles confessionals i els centres para-parroquials. Girona i Olot, seguides de Figueres, són els principals nuclis de propaganda religiosa, no ens enganyem, molt conservadora socialment. Hi ha escoles (de monjes sobretot) i convents una mica per totes les comarques, però sobretot a la zona costera del Baix Empordà i Selva i a la ratlla que enllaçaria Sta Coloma de Farners amb Camprodon. Està per fer encara un estudi profund comparatiu de la funció que acomplien les escoles religioses representades al mapa, ja sigui a la costa i zones adjacents (Lloret, Sant Feliu, Palafrúgell), ja sigui més a l'interior (Amer, Angès, Mieres, Sta Pau): possiblement acollien els fills de pagesos rics i comerciants. Algunes escoles religioses arrelades, com la dels franciscans de La Bisbal, potser tenien un caire més popular, en el sentit que ~~acollien~~ ^{acollien} fills de petits pagesos, i potser de jornalers i obrers. Principalment, però, acollien gent de la petita i mitjana burgesia, almenys a les viles.

aplegaven

No hi ha cap dubte de l'existència d'una forta correlació entre el nombre de cementiris civils i la presència o absència d'una sobre-determinant pressió clerical, almenys en el cas de l'Alt Empordà, amb molts cementiris civils i pocs nuclis religiosos (CER, CE i ER), llevat de Figueres. També la Garrotxa il·lustra ^(sentida que és la inversa) aquesta correlació: feble proporció de cementiris civils, llevat de les localitats industrials, i més gran presència de les congregacions al ~~seu peculiar~~ camp.

Una altra presència institucional constant ens la ofereixen les entitats assistencials i de socors mutus i les escoles. Comencem per les primeres.

El mapa n.º 2 expressa gràficament la importància d'aquest tipus d'entitats o associacions al voltant de les quals sovint s'articulava bona part de la vida de relacions i esbarjo de les petites localitats rurals de totes les comarques que estudiem al present treball, ~~fins i tot~~ sense excloure-hi la llunyana Cerdanya. Podem suposar que les mútues i "fraternals" van tenir una edat daurada, al tombant de segle aproximadament, i a mesura que es va passant a unes relacions econòmiques de tipus capitalista van perdent la seva importància, tot i que degut a la seva polivalència (centres també d'esbarjo, ~~de convivència~~ de relació...) han continuat fins als nostres dies. Encara avui als pobles de l'Alt Empordà la gent es reuneix a "les fraternals"...

El quadre 5 ens mostrava la gran estabilitat numèrica que caracteritzà al llarg del mig segle la xarxa escolar gironina, la qual no es va veure massa afectada pels canvis, ^{puètho a revisar} exceptuant probablement ^a la segona meitat de la guerra civil. I el mapa nº 1 palesa l'extensió d'aquesta mateixa xarxa, que, més o menys deficient des d'un punt de vista qualitatiu, arriba a gairebé tots els racons de les comarques estudiades, excepció feta de les zones montanyeres pirinenques de l'interior i certs municipis de les Guilleries.

Dividint el nombre d'escoles consignades a la dècada dels 30 pel nombre d'habitants per comarca l'any 36, ens dona un nombre d'usuaris per escola molt superior al que caldria esperar si hem de fer cas als censos de principis de segle (quadre nº 7): 385 hab. per escola a l'Alt Empordà, 513 al Baix Empordà, 527 a la Garrotxa i Gironès, 719 al Ripollès i 601 a La Selva. Com es pot menjar, això? Cal, aleshores, atribuir a la millora en la qualitat pedagògica introduïda al llarg dels vint anys precedents a les escoles, i a l'avenç en el transport i comunicacions públiques el progressos en l'alfabetització (progressos, fixeuvos bé, gairebé lineals!)? Cal pensar que les dades del Cens de l'any 40 estan "trucades"? O podríem pensar en una mena d'alfabetització "per òsmosó social" deguda a l'ambient pre-revolucionari i revolucionari que es va viure als anys 30? Ve't aquí una sèrie d'hipòtesis sobre les quals caldrà treballar. En tot cas és plausible pensar, amb Stone, que la revolució del 36-37 es va apoiar i va impulsar alhora la il·lustració popular, en especial de les fornades que anaven al front.

Hem de creure que d'altres instàncies contribuïren a formar la gent. Per exemple, els periòdics (vegeu el mapa nº 1), sobretot els d'informació general i els d'informació agrària, econòmica i social. Llevat d'algun òrgan dels pagesos i dels assalariats industrials, tot porta a pensar que la majoria de fulls que sortiren eren consumits per la petita burgesia culta. Els ^{petits} pagesos i els obrers devien més aviat formar-se la cultura i la seva visió del món als casinos, centres polítics i centres sindicals. El nostre estudi (mapa nº 1) mostra que calia una certa entitat de població per tenir un o més d'un local polític, on s'hi fés primordialment política. Els nuclis i centres d'obriers organitzats gremialment o sindicalment s'ubiquen sobretot, com és lògic, a les zones industrialitzades de les comarques gironines, a les conques del Ter, del Fluvià, a Girona-Salt, a les àrees taperes empordaneses. A St Feliu de Guíxols, Salt, Castellfollit de la Roca hi detectem escoles gestionades per sindicalistes. Una altra institució obrerista són les cooperatives i, contra el que es podria sospitar, no són gaire abundants a les comarques gironines, circumscribint-se bàsicament a les zones industrials esmentades fa un moment. Ara bé, el fet que no siguin gaire nombroses no vol dir que algunes d'elles, a St Feliu, Blanes, Calonge, Palamós, Girona, Olot o diverses localitats del Ripollès no tinguessin (tinguin) una trajectòria notable. Hom podria també preguntar-se si el paper de les cooperatives de consum no l'acomplien també, no sé ara si legalment o no, almenys a l'Alt Empordà i Selva, les nombroses societats de socors mutus, les "fraternals").

La cooperació de consum

a Catalunya. (4)

Cooperatives registrades

Províncies	
Barcelona	180
Girona	44
Lleida	14
Tarragona	70
Catalunya.	308

Nombre de Cooperatives i cooperadors (1)

Províncies	Cooperatives	Cooperadors
Barcelona	113	13.113
Girona	31	10.517
Lleida	4	193
Tarragona	24	4.124
Total.	172	27.947

Valor de les vendes

Barcelona	10.064.248 ptes.
Girona	3.475.886 »
Lleida	17.725 »
Tarragona	1.016.181 »
Catalunya.	14.574.040 ptes.

(1) Per als estudis estadístics sols en s'inclouen a les Cooperatives la situació econòmica de les quals és coneguda al Museu.

Densitat de les Cooperatives

Tenen	R.	G.	L.	T.
Menys de 25 socis.	25	3	—	—
De 26 a 50	28	6	3	4
De 51 a 75	21	2	—	8
De 76 a 100	12	2	1	7
De 101 a 250	14	6	—	8
De 251 a 500	6	6	—	1
De 501 a 1000	2	2	—	—
Més de 1000	2	4	—	—
Nombre mitjà de cooperadors per Cooperativa	116,1	350,6	48,2	171,8

Catalunya. 163,3 socis per Cooperativa.

Nombre de cooperadors per 100 habitants

Barcelona	1,11
Girona	3,28
Lleida	0,06
Tarragona	1,21
Catalunya.	1,32

Valor anual de les vendes per Cooperativa

Barcelona	98.189 ptes.
Girona	112.125 »
Lleida	4.431 »
Tarragona	42.340 »
Catalunya.	87.737 ptes.

[Handwritten signatures and scribbles at the top of the page]

[Handwritten number '172' at the top right]

Nosaltres hem trobat per a tot el període, 1900-1950, 52 cooperatives (vegeu quadre nº 2) per a tota la província, 13 al Baix Empordà, 10 a la Garrotxa i el Gironès i 9 al Ripollès. Però el fet que, només entre les cooperatives de consum, ja n'hi hagués vers 1910, 44 a les terres gironines fa pensar que ens hem quedat curts en el nostre còmput global. Clar que moltes d'elles tenien una gran estabilitat en el temps, encara que no arribessin a la veterania de La Econòmica Palafrugellense. Les xifres del Museu Social, corresponents al quadre 15 del nostre treball, tot i que només afecten a una part de les cooperatives registrades per a tota Catalunya, corresponents totes elles al tipus de cooperatives de consum, reconeixen una importància certa del cooperativisme gironí, tant pel que fa al nombre de cooperadors, com al valor de les vendes. Segons les dades de l'Anuari d'Estadística Social de l'any. 1914, el nombre de cooperadors per cada 100 habitants triplica gairebé a Girona el de Barcelona i Tarragona (províncies) i és 50(?) vegades superior al de la "província" de Lleida. I, sempre segons l'organisme de la Diputació barcelonina, el valor anua de vendes per Cooperativa supera a Girona la xifra de Barcelona, i ja no cal dir les de Tarragona i Lleida. Pel que fa a la densitat de les cooperatives estudiades, de les quals malauradament desconeixem - perquè la citada font no l'indica - la naturalesa i orientació exactes, a Girona 4 de les 31 cooperatives tingudes en compte tenen més de 1000 socis, i en conjunt el nombre mitjà de cooperadors per cooperativa hi és de 350, mentre que la mitjana catalana és de 163 socis per cooperativa.

I ja que parlem de les associacions obreres, diguem també dos mots de les patronals, que al nostre treball venen simpolititzades per AP. Veiem que, a més dels nuclis industrials

s'ubiquen, les associacions de propietaris petits, mitjans o grans, a les àrees agrícoles ~~més antigues~~ que més tícs antics de tipus caciquil poden tenir. La ideologia que vehiculen els seus òrgans de premsa, quan en tenen, és ~~la~~ dels grans propietaris de la terra. ^{amb preocupacions modernitzadores,}

Però aquesta repassada de l'associacionisme a les terres gironines quedaria coixa sense una referència als centres d'esbarjo i directament culturals. Els veiem molt menys nombrosos que les altres classes de centres i entitats, les quals d'una manera o altra sovint cobrien alguns dels objectius que C, CC, CM i ES es proposaven. Perquè, per un costat és evident que la majoria d'agrupacions de socors mutus de l'Alt Empordà devien tenir el seu cassino (a llocs com Espolla encara es dona aquest fet avui). I per altra banda moltes eren les entitats que mantenien coral o grupet de teatre... En aquest sentit, el mapa nº 5 només fa referència, repeteixo, a aquells centres destinats gairebé exclusivament a les ~~activitats~~ que indica la rúbrica corresponent. Fixi's el lector en la importància que hi tenen les entitats de cultura musical, aspecte de la cultura popular gironina que mereixeria un ~~bon~~ estudi monogràfic.

Convé de tenir en compte que tota aquesta gama d'entitats i iniciatives més lligades a una pràctica artística i cultural "desinteressada"..., tenen sovint una vida efímera o resurgent. S'esdevenen a les viles i ciutats gairebé sense excepcions i, en tot cas, és des d'aquí que irradien als pobles.

En fi, el nostre estudi mostra claríssimament la cruel retracció cultural i associativa que marca la postguerra. Els anys de guerra i revolució havien veritablement capgirat l'espectre cultural-associatiu de les comarques. Per una banda, tot l'aparell eclesiàstic (el diocessà i el regular) havia quedat institucionalment

reduït, en un primer moment, al no res. Això tenia una importància transcendental, no només per la força social i econòmica del clero gironí sinó també per la seva important projecció en el camp de la beneficència i sobretot en la instrucció. Ciutats com Girona, a les vigílies de la revolució tenien més població infantil assistint a les escoles privades sobretot confessionals que a les escoles de l'Ajuntament... Aquesta tupida xarxa eclesiàstica enfortida per segles de vida desapareix per a reconstituir-se amb noves forces tres anys més tard. La guerra és de suposar que va tenir l'efecte, en un altre d'aquestes xarxes de vida "llarga", l'escola, va tenir l'efecte, dic, d'exacerbar la voluntat escolaritzadora de les famílies, causa sens dubte la més important de la reducció de l'analfabetisme en les dues dècades anteriors. No hi ha cap dubte que l'esforç escolaritzador i culturalitzador dels tres anys de guerra a les nostres comarques, com a tota la zona republicana, és- i ho dic sospesant l'adjectiu- importantíssim, com corresponia a l'inici d'una revolució que, com es sabut, quedà finalment per fer.

No posseixo dades de quina influència van tenir les transformacions col·lectivitzadores, etc, en aquesta tercera estructura que, amb l'Església i l'Escola, constitueix la més important, tan per nombre com per durada, a les comarques: em refereixo a la xarxa autònoma assistencial-benèfica dels pobles (mútues, societats de socors mutus), que ja abans de la República havien entrat en decadència. Possiblement, quan no estaven mediatitzades pel clero local, aquestes societats van inserir-se en la nova dinàmica.

En fi, la cultura escrita, la premsa, va cedint

pas, sobretot després dels anys vint, a la cultura de masses oral (radio), audiovisual (cine parlat), etc. Aquest fet és coetani d'un ferm avanç de les formes de producció i de vida capitalistes, menys perceptible a les comarques gironines que a Barcelona, és cert, però no menys present a les cogitacions de alguns homes clarividents de les terres gironines. És bo el cine, és un element per contra des-humanitzador? Què representa la substitució de la música viva, del piano, per la gramola? Quin paper pot jugar la radio en el desvetllament de les masses fins ara oprimides? Són preguntes que emergeixen a la premsa dels anys trenta i de la guerra.

De fet, nosaltres som fills de les circumstàncies econòmiques, polítiques, sociològiques i humanes que van portar a una conflagració com la del 36-39. Entendre perquè es va produir vol dir també entendre la trama associativa i cultural que, en darrera instància, conformava, junt amb molts altres factors, la vida i la mentalitat dels nostres avis.

1. Anuario Estadístico de 1915, pp. 528 i ss.
2. Guía de la Iglesia en España, p. 294
3. Ibid., 296.
4. Ibid., 282-283.
5. MUSEU SOCIAL DE BARCELONA, Anuari d'Estadística Social, any **III**, 1914, pp. 164-165.

74

Cultura i associacionisme a les comarques gironines, 1900-1950. Fitxer
estadístic

Oferim a continuació, agrupades per comarques, les dades locals que hem aconseguit al llarg d'aquest any de treball. Bàsicament hem distribuït les fitxes locals en tres apartats:

1. Entitats, associacions ressenyades

2. Dades sobre alfabetització

3. Dades sobre situació religiosa

Per al primer apartat (estadística d'associacions i nuclis culturals) n'hem fet l'inventari per ordre alfabètic (columna de mà esquerra). La denominació de cada entitat ve precedida d'una sigla del codi explicat al quadre 1 bis. A continuació, a una segona columna, venen indicades les dades de fundació i acabament, o almenys aquelles en què ens consta que va funcionar tal o tal entitat o grup, sense que això impliqui que només va durar aquells anys i no molts més. A efectes de fàcil captació hem posat una creu (±) d'aquelles dades comprovades com a fundacionals d'una entitat. Si la creu (±) va a darrera d'una data això significa que ens trobem en l'any de la ~~seua~~ desaparició de l'entitat.

La tercera columna començant per l'esquerra porta algunes especificacions sobre el centre en qüestió jutjades útils per al lector. I la quarta duu la font o referència de l'entitat. Només una, és clar, i no necessàriament la més important. En acabar aquesta explicació us faré la relació d'aquestes fonts juntament amb l'abreviatura amb què surten a les fitxes. Bé, i després de fer el resum estadístic de les sigles de codi (que, tot s'ha de dir, només indiquen el que ens ha semblat ser l'orientació o finalitat principal de ^{cada} l'entitat),

ja passem a les dades sobre alfabetització (2) /.

Hem consignat aquí l'evolució de la població, que hem fet arribar fins als nostres dies (1970), seguida de les dades que posseïm fins a 1940 només sobre alfabetització d'homes i dones (xifres separades per un guió). Després de 1940, en utilitzar-se un sistema per mostres, deixen de ser consignades les xifres locals sobre alfabetització. En el ben entès que per població alfabetitzada entenem tots aquells que consta que saben llegir i escriure, ^{i viceversa} no una de les habilitats (llegir o escriure) només.

Finalment, atès que l'Església ha tingut una evident importància institucional i social prop de la població urbana i sobretot rural gironina, hem començat a anotar unes dades que, evidentment, caldrà completar amb d'altres. El nombre de temples indirectament ens serveix per veure la mateixa dispersió de l'hàbitat. Quant al cementiri civil podria servir per donarnos una idea del pes que hi han tingut ajuntaments partidaris de solucions de no confessionalitat.

Relació de fonts utilitzades per a la confecció del fitxer

(Esmentem només les utilitzades repetides vegades. Les altres ja surten a les fitxes sense abreviar. Tampoc consignem les fonts orals, ja que ja ho faig també a les fitxes)

<u>FONT</u>	<u>ABREVIATURA</u>
"Alt Empordà"(Figueres)	"Alt E."
"Acción Social Obrera"(St. Feliu de Guíxols)	"A.S.O."
"Ara"(Palafregell)	"Ara"
"L'Autonomista" (Girona)	"Aut"
"Baix Empordà" (Palafregell, Baix Empordà)	"Baix E."
"Boletín Oficial de la Provincia de Gerona"(Girona)	BOPG.
"Boletín Oficial Eclesiástico" del Obispado de Gerona"(Girona)	BOEG
BOTET Y SESÓ, Joaquim, <u>Geografía General de Catalunya. Prov. de Girona</u>	BOTET
CANER, Pere, <u>La Vall de Calonge</u> , Premi Institut d'Estudis Catalans, 1966	CANER, P.
CASANOVAS, Claudi, FERRÉS, Pilar, SELLÀS, Narcís, <u>Cròniques de la II. República a Olot</u> , Imp. Olot Misión, Olot, 1978	<u>Cròniques</u>

- "Diario de Gerona de avisos y noticias" (Girona) "Di. de Gi."
- "Empordà Federal"(Figueras) "Emp. Fed."
- GILLAMET, Jaume, La nova premsa catalana, Edcs 62, Barna, 1976 NPC
- INSTITUTO GEOGRAFICO Y ESTADISTICO, Estadística de la Prensa
Periódica de España(referida al 1 de febrero del
año 1920), Madrid, 1921 I.G. y E.
- INSTITUTO DE REFORMAS SOCIALES. SECCION TERCERA, Estadística de
Asociaciones. Censo electoral de asociaciones
profesionales para la renovación de la parte
electiva del Instituto y de las juntas de refor-
mas sociales. y relación de las instituciones
no profesionales de ahorro, cooperación y pre-
visión. En 30 de junio de 1916. Madrid, 1917 IRSEA
- MINISTERIO DE INSTRUCCION PUBLICA Y BELLAS ARTES, Censo Escolar
de España llevado a efecto el día 7 de marzo de 1903,
 Madrid, Imp. dela Dirección General del Instituto
 Geográfico y Estadístico, 1904 Censo esc. 1903
- MUSEU SOCIAL DE BARCELONA, Anuari d'Estadística Social de Catalunya,
 Anyes II i III, 1913 i 1914, Reus-Barcelona, 1914-1915 AES

"Nuevo Figueras"(Figueras)

"N.F."

"El Pirineo"(Girona)

"El Pir."

PRESIDENCIA DEL GOBIERNO: INSTITUTO NACIONAL DE ESTADISTICA,

Reseña estadística de la provincia de Gerona,

Madrid, 1959

Reseña

TORRENT, Joan i TÀSIS, Rafael, Historia de la Prensa Catalana(II)

Ed. Bruguera, Barcelona, 1966

Tor.

"La Veu de l'Empordà"(Figueras)

"La Veu de l'E."

AGULLANA(Alt Empordà)

1. Entitats, associacions ressenyades

ES	Cassim La Amistat	+ 1909		Medir, 406
SA	La Concordia	± 1851-1916		IRSEA, 516
SA	La Concordia	± 19-11-1906 -1916		Ibid.
CO	La Económica	± 1899 1917		IRSEA, 461
SA	La Económica	± 20-3-1911		IRSEA, 516
SI	La Fraternal	± 30-11-1912		IRSEA, 247
EP	Escola de Francisca Torrent	1904	pendent aprovació papers de l'escola	BOPG, 1904, 600
EE	Escoles público-estatal		3 esc. unitàries	Censo esc. 1903
SA	La Nueva Armonía	± 31-3-1905 - 1917		IRSEA, 516
CM	El Primer Agullanench	+ 1905	local	Medir, 402
SA	La Previsora	± 22-11-1915		IRSEA, 516
SA	Unión y Constancia	± 1897 - 1917		IRSEA, 516

RESUM de les pública entitats ressenyades

SA: 6

CO: 1

SI: 1

EP: 1

EE: 3

Total 12

2. Dades sobre alfabetització

1900	1641	488-296
1910	1798	615-510
1920	1456	518-455
1930	1180	456-366
1940	484-578	395- 404
1950	859	
1960	897	
1970	824	

3. Situació religiosa

Número de temples:6

Cementiri civil: sí

ALBANYA (Alt Empordà)

EE 1903 Consta una elemental incompleta

Censo esc 1903

RESUM: EE: 1

Dades d'alfabetització

1900	275	53-11
1910	506	79-14
1920	483	79-19
1930	394	76-75
1940	124-134	76-75
1950	270	
1960	226	
1970	138	

Situació religiosa

Nombre de temples: 5
Cementiri civil: No

L'ARAGONERA (Alt Empordà)

CC	grup Empordana Ebenajo	1921	(esperantista)	dades Joan Plana
SA	La Caridad (Montepiu)	± 1897		IRSEA, 512
EP	Escola de Joan Quer	1904	(pendent aprovació administrativo-acadèmica)	BOPG., 1904, 600
EB	Escoles públic-estatal	1903	Total: 3	<u>Censo esc. 1903</u>
SA	La Protectora del Pueblo (Montepiu)	± 1892-1911		IRSEA, 512
I	Sociedad mutua de seguro del ganado	± 16-6-1908 - 1911		IRSEA, 106

	EP	1
	EB	3
	CC	2
RESUM:	I:	1
	SA:	1
	SA:	2
	<hr/>	
Total:		10

2. Grau d'alfabetització

1900	841	210-64
1910	959	285-158
1920	1006	377-242
1930	982	352-267
1940	454-502	383-381
1950	1005	
1960	1003	
1970	834	

3. Situació religiosa

Nombre de temples:
Cem. civil :

AVINYONET de Puigventós(Alt Empordà)

EE	Escola municipal	repartida en tres esc. unit., segons el <u>Censo escolar de 1903</u>	
SA	Paz y Caridad (Montepiu)	1886-1916	IRSEA, 517

RESUM	TOTAL:	EE:	3
		SA:	1

Total:	4
--------	---

2. Grau d'alfabetització:

1900	546	168-94
1910	571	196-117
1920	590	224-140
1930	522	168-130
1940	220-240	165-155
1950	436	
1960	411	
1970	369	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 2
 Cementiri civil: Sí

BASSAGODA (Dlt. Empredat)

2. Grau d'alfabetització:

1900 494 65-6

1910 en avant: cf. Albanyà

3. Situació religiosa

Nombre de temples:

Cementiri civil :

BASCARA(Alt Empordà)(1)

SA	La Caridad bascarens	± 1901 - 1912	IRSEA, 517
EE	Escoles públic-estatals	3 unit. segons el	<u>Censo esc. 1903</u>
RESUM:	SA: 1		
	EE: 3		
	<hr/>		
	Total: 4		

2. Grau d'alfabetització

1900	857	118-93
1910	911	252-151
1920	899	305-239
1930 00	853	316-243
1940	737-420	343-295
1950	890	
1960	825	
1970	811	

3. Situació religiosa

Nombre detemples: Bàscara(1),Orriols(2): 3
~~Nombre de temp~~
Cementiri civil : SÍ

(1) Aquest municipi comprèn Orriols

BIURE d'Empordà(Alt Empordà)

EE Escoles público-estatals 3 unit.

Censo esc. 1903

SA La Fraternidad I 1888 - 1910

IRSEA, 523

RESUM: EE: 3
 SA: 1

 4

2. Grau d'alfabetització

1900	543	156-80
1910	559	186-110
1920	573	214-152
1930	443	180-124
1940	522-192	495-154
1950	365	
1960	446	
1970	328	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 2

Cementiri civil : No

BOADELLA(d'Empordà (Alt Empordà)

SA La Caridad ± 30-9-1906 - 1911 IRSEA, 517

SA La Concordia ± 1870 - 1917 de Buadella-Las Escaulas(sic) IRSEA, 517

EE Escoles público-estatals 1903 2 unit. Censo esc. 1903

SA La Unión ± 30-9-1910 - 1917 IRSEA, 517

RESUM:

SA: 3

EE: 2

Total: 5

2. Grau d'alfabetització

1900	504	165-60
1910	503	160-90
1920	502	187-125
1930	563	223-153
1940		
1950	416	
1960	417	
1970	301	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil : No

BORRASSA (Alt Empordà)

ER	Dominiques de l'Anunciata	1904	1ª ens. nenes	BOPG, 599, 1904
EE	Escoles público-estatal	1903	2 unit.	<u>Censo esc. 1903</u>
			<i>[1912 - 1 unit. nenes]</i>	
SA	Montepío de San Hermenegildo	1895		IRSEA, 517

RESUM:

ER: 1

EE: 2

SA: 1

Total : 4

2. Grau d'alfabetització

1900	774	250-132 (388)	50,11
1910	747	259-148	
1920	731	282-248	72,5
1930	726	279-237	
1940	712	294-268	77,9
1950	669		
1960	632		
1970	581		

3. Situació religiosa

Nombre de temples:

Cementiri civil:

CABANELLES(Alt Empordà)

EE Escoles público-estatals

2 unit., comptant escl. adults
Censo esc. 1903

[2 munt. 1957]

2. Grau d'alfabetització

1900	964	201-41	25,1
1910	999	276-56	
1920	880	236-108	39,1
1930	813	221-125	
1940	757	261-241	66,3
1950	713		
1960	616		
1970	373		

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil : No

CABANES(Alt Empordà)

EE	Escoles público-estatals	1903	3 unitàries, una de noies, segons: [1 neu + 1 neu, 1 neu 1457] <u>Censo esc. 1903</u>
P	"La Nació Catalana"	20-8-1910, n.ºm. únic	Periòdic velografiat Tor., 155 autonomista
SA	Paz y Caridad	1884 - 1912	IRSEA, 518
SA	San Isidro	1912	IRSEA, 518
AP	Sindicat Agrícola	1934	"El de Gi.", 12-3-34
SC	Sindicat Agrari i d'Operaris Varis CNT	1934	

RESUM:

AP:	1
P:	1
SA:	2
EE:	3

Total: 7

2. Grau d'alfabetització

1900	862	296-140	80,5
1910	867	297-173	
1920	860	304-240	63,2
1930	813	287-240	
1940	663	255-269	79,7
1950	663		
1960	834		
1970	1058		

3. Situació religiosa:

Nombre de temples: 3

Cementiri civil: Sí

2. Grau d'alfabetització

1900	1557	449-221	43%
1910	1558	490-571	
1920	1469	504-600	75,1%
1930	1223	477-559	
1940	518-611 = 1129	453-530	87,4 - 86,7
1950	989		
1960	1048		
1970	1272		

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 4

Cementiri civil: Sí

CAMPANY (Alt Empordà)

EE	Escoles público-estatals	1903	2 unit. [1057, 1058, 1059, 1060]	Censo esc. 1903
IA-I	Esperanza Obrera	2-3-1914		IRSEA, 364
SA	La Humanitaria	1888 - 1917		IRSEA, 518
SA	La Nueva Fraternidad	21-12-1904 - 1917		IRSEA, 518
SA	La Progresiva	30-4-1908 - 1917		IRSEA, 518
AP	Sindicato Agrícola	1912 - 1917		IRSEA, 23

RESUM:

SA:	2
SA:	4
AP:	1

Total: 7

2. Grau d'alfabetització

1900	813	248-104	43,2
1910	814	285-170	
1920	791	301-215	63,7
1930	710	267-194	
1940	348-354-101	211-201	60,6 - 56,7
1950	671		1960711 / 1970....590

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 2
Cementiri civil: 51

CANTALLOPS (Alt Empordà)

CO	La Casa del Pueblo Cantallopense	± 1904 - 1917	IRSEA, 462
CC	Centro Obrero Instructivo	± 13-1-1905 - 1917	IRSEA, 400
SA	La Concordia	± 1864 - 1917	IRSEA, 518
EE	Escoles públicoesstatals	1903	<u>Censo esc. 1903</u>
SA	La Humanitaria	± 6-8-1910 - 1917	IRSEA, 518

2 unit.
[1957: 1 man, 1 man]

RESUM:

SA: 2
CC: 1
CO: 1
EE: 2

Total: 6

2. Grau d'alfabetització

1900	731	130-67	26,9
1910	588	222-143	
1920	488	222-115	69
1930	571	215-162	
1940	251-269	1980-191 198-191	78,8 - 71
1950	461	520	
1960	497		
1970	414		

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 2
Cementiri civil: 1

CASTELLÓ D'EMPÚRIES

SA	La Ampurdanesa	± 20-2-1909 - 1917		IRSEA, 518
			1436	
	Cafè Farreró			"La Veu de l'E.", 2-3-35
ER	Carmelites de la Caritat	1904-1903	Noies, 1ª ens.	BOPG, 599, 1904
SI	La Castellonense	1917		IRSEA, 248
P	"El Castelloní"	± 1923	Setmanal catalanista de proposats electorals. Van sortir-ne 3 nòm.	Tor., II, 155
P	Centre Català	1931	ideologia d'Estat Català	Tor., II, 155
P	Centre Nacionalista	± 16-10-20		"Alt E." 11-9-20
SC	CNT	± gener 1932	nou sindicat	"ASO", gener 1932
1	Cobla-Orquesta Els Rossinyols	1935		"La Veu de l'E.", 23-3-35
2L	Col·lectivitat Agrícola	1938		"Bol. d'Inform. CNT-FAI", 17-1-38
CR	Clarisses	1950	Clarissa	Feu. Jpl. 1953
EP	N. Cademunt Genís	1904		BOPG, 599, 1904
EE	Escoles públic-estatals	1903	3 unit. cens 1903 [1952, 2 nòm + 1 nòm]	<u>Censo e. 1903</u>
R-317	Permanens [ou]ines de la Caritat	1950	Asil Nou	Feu. Jpl. 1953
EC	Elenc Dramàtic de "Els Esplais"	1935		"La Veu de l'E.", 12-1-35
P	"L'Espiga" ("Portant-veu dels Esplais")	± 1934		Tor., II, 155
P	"Fulla Dominical de C. d'Empúries"	± 1913		"
EC	Grup Dramàtic Talia	1935		", 9-2-35



SI	La Paleta	‡ 17-3-1916		IRSEA, 248
SA	San Roque	1916		IRSEA, 518
SA	San Sebastián	1916		IRSEA 518
AP	Sindicat Centre Agrícola i Social	1935		"La Veu de l'E.", <i>8/2/35</i> 9-2-35
AP	Sindicato agrícola	1912		IRSEA, 23
CC	Societat Aires Nous	1935		"La Veu de l'E.", 9-2-35
P	"Tramuntana"	‡ 1931	setmanari del "Centre Català" (d'Estat Català)	Tor., II, 155

RESUM:

AP:	1
C:	1
CC:	1
CL:	1
CM:	1
CP:	2
ER:	1
EP:	1
EE:	3
P ES:	4
SA:	3
SC:	1
SI:	2
TC:	2
<hr/>	
Total:	24

2. Població alfabetitzada:

00	2591	654-442	42,3
20	2506	931-855	
20	2820	823-658	28,5
130	2432	916-928	
140	963-1156 - 2119	776-872	80,5 - 75,4
150	2056		
160	2009		
170	2110		

3.Situació religiosa

Núm. de temples: 6

Cementiri civil: sí

CISTELLA (Alt Empordà)

EE	Escoles Nacionals	[1 neu + 1 neu, 14:7] 1935 (3 un.t. l'any 1903)	"La Veu de l'E.", 18-3-35
SA	La Protecció mútua	± 1884 -1935	IRSEA, 518
AP	Sindicato Agrícola	± 1908 - 1917	IRSEA, 23
AP	Sindicato de Protecció a la Agricultura	± 20-7-1907 - 1917	IRSEA, 23

RESUM:	EE:	3
	SA:	1
	AP:	2
	<u>Total:</u>	<u>6</u>

2. Grau d'alfabetització

1900	710	135-67	29,4
1910	730	203-121	
1920	708	194-104	42 %
1930	604	200-130	
1940	270-272 = 342	221-199	81,8 - 73,1
1950	507		
1960	305		
1970	268		

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 2
Cementiri civil : Sí

COLERA (Alt Empordà)

EE

1 neu + 1 neu : 1957

Revisió 1987

P "El Duende" ("Semanario de Avisos, Noticias y Crítica Política") 6-2-1916 republicà

B. H. H. H.
D. P.

2. Grau d'alfabetització

1940	236-201 = 437	204-150	86,4 - 74,6
1950	378		
1960	391		
1970	506		

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil: SÍ

DARNIUS(Alt Empordà)

SA La Concordia	± 10-11-1905 - 1912	IRSEA, 518
SA La Humanitaria	± 1902 - 1917	IRSEA, 518
EE Escoles público-estatal	1903	Censo esc. : 3 escoles unitàries [1957, 1 man + 1 man + 1 man.]
SA La Reguladora	± 20-3-1912	IRSEA 518

TOTAL:	SA:	3
	EE:	3
		<hr/>
		6

2. Grau d'instrucció

1900	1168	328-180	43,4
1910	1143	379-278	
1920	1148	400-341	64,5
1930	973	372-289	
1940	123: 393-430	330-325	83,9 - 75,5
1950	1106		
1960	655		
1970	531		

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 2

Cementiri civil : Sf

L'ESCALA(Alt Em ordà)

SA	Centre Social i Protector (1932) de la Infància		vinc. al S. Catòlico-agrícola	
SC	Sindicat Unic d'Oficis Varis-CNT	± circa 1931-1937		"ASO", 4-6-32
P	"Costa Brava"	± 1909-1910	Quinzenal	
P	"Costa Brava	± 1919-1922	"	, tira 500 ex. l'any 1921, segons IG y E., pp. 34-35
EE	Escoles públic-estatals	1903	3 esc ínit.	<u>Censo esc 1903</u>
			[3 mes + 3 mes, xi ment maxims. indus., 1937]	
CP	Grup Aurora Roja	1919		"ASO", 1-11-19
CP	Grup Pro-Cultura Social	1919		Ibid.
SI	La Pescadora	± 6-12-1912		IRSEA, 248
P	"La Sardana"	± 1900	Quinzenal	
SI	Sindicat Catòlico-agrícola	± 1917		"ASO", 4-6-32
CC	Societat Ateneu Art i Cultura	1916-1919		"Alt E.", 2-9-19

RESUM/

RESUM:

EE: 3 + 3
CC: 1
CP: 2
P: 3
SI: 2
SC: 1
SA: 1

Total: 13 + 3

2. Grau d'alfabetització

1900	2515	814-538	53,7
1910	2687	921-805	
1920	2494	948-906	74,3
1930	2462	956-911	
1940	1226-1278	1077-1058	87,8 - 82,7
1950	2475		
1960	2451		
1970	3117		

3. Situació religiosa

Nombre de temples:

Cementiri civil :

ESPOLLA(Alt Empordà)

20

[1957: 1 neu, 1 neu + 1 nio]]
censo esc.: 3 unitàries

EE	Escoles público-estatals	1903	
SA	La Fraternal	± 1869 - 1917	IRSEA, 519
SA	La Fraternal San Sebastián	± 4-5-1914	Ibid.
SA	La Pirenaica	± 22-6-1911	IRSEA, 519
AP	Sindicato de protecció a la agricultura	± 16-7-1906 - 1917	IRSEA, 23
AP	Sindicato Agrícola de Espolla	± 1908-1935	Ibid.
SA	La Unión Espollense	± 1902 - 1917	IRSEA, 519

RESUM:	Total:	Co	1
		SA:	4
		AP:	2
		EE:	3
		<hr/>	
	Total:		9

2. Grau d'alfabetització

1900	990	283-186	47,3
1910	338	338-267	
	954		
1920	1004	420-396	81,2
1930	718	287-223	
1940/1945/1950			
1940	277-298	312-358	67,0 88,7 - 89,2
1950	725		
1960	592		
1970	542		

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 2

Cementiri civil : Sí

EL PAR D'EMPORDA(Alt Empordà)

EE

1487 : 1491

SA La Humanitaria

± 1897 - 1917

IRSEA, 517

SA San Sebastián

± 1897 - 1917

IRSEA, 517

RESUM: SA: 2

2. Grau d'alfabetització

1900	306	71-27	32,7
1910	358	89-34	
1920	357	143-100 118-80	35,4
1930	365	143-100	
1940	186-189	142-136	76,3 - 71,9
1950	362	375	
1960	438		
1970	457		

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil : Sí

FIGUERES(Alt Empordà)

CP	Acció Popular Catalana	1935		"La Veu de l'E. 26-1-35
CS	Aeronàutic Club Empordanès	1934		"Di. de Gi.", 22- 3-34
P	"L'Agapitu"	1923	redacció: Sport Figuerenc	Tor., 151
I	Agrupació "Amics de St Jordi"	1936	Conservador	"Di. de Gi.", 8- 5-36
CC	Agrupació Artística	+1936		
CC	Agrupació d'Artistes Empordanès			"La Veu de l'E." 27-6-1936
SA	La Alianza	1803(?)		"Vida parroquial", n.º 1000 IRSEA, 519
P	"Alt Empordà" ("Periòdic nacionalista. Adherit a la Lliga Regionalista")	1917-1923		Tor., 149
P	"Ampurdán" ("Semanao Comarcal de las FET y de las JONS")	1942		NPC, 151
CC	Ateaga	1929-1931		
P	"Avant" ("Periòdic d'Esquerra")	1931-1937	integrat al Cassino menestral d'enguany del 5-12-36 es substituït per "POUM-JCI"	Tor., 150
DC	Biblioteca Popular	1929		
CM	Associació de Música	1935		
P	"Brollador" ("Setmanari del Comitè Comarcal de les Milícies Antifeixistes de l'Alt E.")	1936		Tor., II, 151

1890-1935

P "Boletín de la Cámara Agrícola del Ampurdán" El 1921 tirava 800 ex. Tor., II, 154
 AP Cámara agrícola del Ampurdán ± 3-3-1903 IRSEA, 3
 P "Canigó" ("Revista mensual de vida 1925 Tor., II, 154
 deportiva")

ES Cassino Menestral ± 1856 Treball alumnes CUG

C CS Centre de Cambrers 1919 c) Ample 15 "Alt E." 2-9-19

CS Centre d'Excursions i Esports ~~Nov. Figueres~~ 1923-31 "N.F.", 2-10-29

SC Centre d'Unió de Dependents 1919 c) Ample 15 "Alt E." 2-9-19

CP Centre d'Unió Federalista 1917 "L'Aut.", 18-1-17

CP Centre Catalamista 1900 - - - - - Tor., II, 148

CC Cívica Femenina + 1932-1936 c) Lasauca 18, 1^r "La Veu de l'E.", 12-1-35

CS Club Ciclista Figuerenc 1936 " " 1936

EP CP Col.legi Acadèmia Monturiol 1917-1929 "Alt E.", 22-3-1917

EP CP Colegio Ampurdanés 1928

EP CP Colegio Figuerense Genís

ER Col.legi Pensionat de St Vicenç de Paul 1930 (Vida - Parroquial) n. 1000

P "La Comarca" ± 1924-1925 Monàrquic, defensava la ideologia de la Unió Patriòtica Tor., 150

DC Comissió Delegada de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana 1920 "Alt E." 19-6-1920

ER Congregació de la Missió + 1844-1935 Residència. c) Vilallonga 9 "La V. de l'E.", 7-9-35

CR Comunitat de Germanes de St Josep ± 1872 (Fidèls i Penitents de França)

P "Conquistar" ("Portavoz de las 1948 NPC, 151

P "Cultura" Escolar 1908 "Publ. decenal" Tor., II, 153

CE	Cooperadors Parroquials	± 1948		"Vida Parroquial", 1000
P	"La Dansa més bella"	±1928-1932±	"Portantveu del Foment de la Sardana"	Tq. II,154
P	"La Defensa" ("Semanario Catòlico-regionalista del Ampurdán")	1907		Tor., II,152
P	"Deportes" ("Revista quin-cenal.Organo de la Sección Sportiva y Artística de la Sociedad Sport Figuerense	± 1918		Tor., II,154
P	"L'Embut"	1935	Humoristic	Tor.,151
P	"Empordà" ("Periòdic Nacionalista Republicà")	±1908		
P	"Empordà Federal"	± 1911-1923 ±	Federalista;tira 600 exempl. el 1921	Tor.,149
P	"L'Enderroch"	± 1902		Tor,II,151
EPA	Escola del Patronat Parroquial de la Catequística	1936		"Di de Gi.",8-5-36
EE	Escola Federada d'Infermiers	+ 1933	Arb 3 gaus	"L'Art.",21-10-33

ER	Escolàpies	+ 1829		"Vida Parroquial", n.º 1000
E	Escola d'Arts i Oficis Clerc i Nicolau	1936	Pres. patronat; S. Dalf i Cusi	"Di de Fi.", 15-3-36
CS	(nova) Entitat Ciclista Figuerenca	1936		"", 15-3-36
I	Erato	1864	[Medir, 399]	"La Veu de l'E.", 26-1-35
SI	La Espátula	± 1900		IRSEA, 248
P	"L'Espurna de l'Empordà"	1931	Humorístic	Tor., 151
P	"(E i Patria)"	+ 1943-1944 +	del Estel de St. Ferran	WPC, 151
SC	Federació Local de Societats Obreres:		d'oposició a la CNT	"Trellat", Figueres, 4-7-36
	-Assoc. d'Empleats de Banca			
	-Assoc. Empleats de Gas i Electricitat de l'Alt E.			
	-Centre de Dependents	1936		
	-Sindicat Autònom de Metal·lúrgics i Similars			
	-Sindicat d'Obrers Blanquers			
	-Sindicat del Ram de la Construcció			
	-Sindicat del Ram de Vestir			
	-Societat de Cambrers i Cuiners La Unió			
	-Soc. de Dependents barbers i Perruquers			
	-Soc. Local d'Obrers Municipals			
	-Soc. d'Obrers Pintors			
P	Federació Socialista Republicana	1931		"L'Aut.", 30-1-31
SC	Federació de Consciència Lliure	1937		"A la Lucha", n.º 9
IA	La Figuerense	± 1893-1916		IRSEA, 519
IA	La Filantròpica	± 1891-1916		IRSEA, 519
CR	Filles de la Caritat de les escoles de St. V. de Pauli	± 1897		"Vida Parroquial", n.º 1000
FE	Foment de Peregrinacions	± 1908		"Vida Parroquial", n.º 1000
CM	Foment de la Sardana	1928-1932		Tor., II, 154
P	"(Fortin)"	1947-1948		WPC, 151
SI	La Franquesa	± 18-7-1914		IRSEA, 248
SA	La Fraternidad del Magisterio	± 1902		IRSEA, 519
P	"Fulla Parroquial" de Figueres	± 1928		
	Fundació Clerch i Nicolau	± 1912		"Vida Parroquial", n.º 1000

CF	Joventut Nacionalista de la Lliga Regionalista	± 22-3-1917		"Alt E."
P	"Joventut"	març 1934	publicació escolar	Tor., 153
CP	Joventut Nacionalista de l'Empordà			"Aut.", 30-1-31
CP	Joventut Nacionalista Republicana			" , 23-7-31
P	"Juventud y Humor" ("Periódico quincenal humorístico")	± 1918		Tor., 151
P	"Libertad" ("Periódico Semanal. Organó del Partido Republicano de Unión Federal Radical de los distritos de Figueras y Vilademuls")	± 1914-1922		Tor., II, 150
CP	Lliga d'Acció Social	1928+		"La V. de l'E", 22-3-18.
CP	Lliga Catalana de l'Alt Empordà	1915		"La V. de l'E", 26-1-35
SI	La Moderna	± 1899		IRSEA, 248
SA	Montepío de Bomberos	± 1898		IRSEA, 364
CC	Museo del Ampurdán	± 1947		"Vida Parroquial", nº 1000
P	"Nueva Figueras" ("Periódico Semanal Indep. de Avisos y Noticias")	+ 1913-1931 +	1921, tirada: 500 ex	Tor., II, 153

CM	Cafè Germanor empordanesa		"nascut i arrelat al cassino Menestral	"A.E."22-3-17
SI	La Palleta	+1895		
CE	Patronat de la Catequística	+	1928	
P	"El Pebrot"		1930	humorístic Tor.,151
P	"El 'pelut' Català"		1922	humorístic Tor.,151
CE	Penya Alegre			"La Veu de l'E.", 13-7-35
CE	Penya Tramuntana	-1928-1930/+1943. V. vinculada al Patronat	FJCC	"La Veu de l'E.", 19-1-35
CE	Preceptoría de Llatinitat		incorporada al Seminari Conciliar	BOEG, 3-8-1901
CP	PSU, Federació Local de l'Alt Empordà			"Front", 4-2-38

S Racing Club Figueres 1935

P "La Razón" ("Organo de la Juventud 1900-1901")
 Republicana Federal Socialista del Ampurdán Tor., 149

P "El Regional" 1893-1904 Setmanari Catòlic bilingüe Tor., II, 152

P "Renovació Social" ("Quinzenal por- 1921-1922")
 tantveu d'un grup de socialistes d'aques- Tor., II, 150
 ta ciutat")

SA San Antonio de Padua 1851 IRSEA, 519

SA Santa Creu 1897 IRSEA, 519

SA San Eloy 1852 IRSEA, 519

SA Santa Lucía Virgen Màrtir 1897 IRSEA, 519

SA Santa María Magdalena 1888 IRSEA, 519

P "El Sanyó Pancraci" 1919-1920 humorístic català Tor., 151

CM Societat de Concerts "Alt E." , 22-3-1917

SA Societat de Socors Muntus La Obrera (1888-1935) "La Veü de l'E.", 12-1-35

cc Sociedad E. de Amigos del P. 1917 IRSEA, 248
 IRSEA, 197

P "Studium" gener 1919 mensual d'art Tor., 154

P "Styl.lus" ("Organ de l'Associació d' 1934
 Alumes i Ex-A. de l'Institut") Tor., 153

- P "Trebhall" ± 1907-1908 ± Revista mensual literària Tor.II,153
- P "Trebhall" ("Portantveu de la Federació Local de Societats Obreres") ± juliol 36 Tor.,II,150
- U.S.T. Comité Comunal d'opon de l'Alt. E. 1934*
- CS Unión Deportiva Figueras ± 1919 - 1942 (*abans de Franco: Unión Esportiva Figueras*)
- AP La Unión Mercantil Comercial ± 14-6-1914 IRSEA,165
- AP ~~La~~ Unión patronal de Panaderos ± 3-11-1904 IRSEA,165
- AP La Unitaria de patronos herreros IRSEA,165
- P "Verdad" Publicació bimensual,avançada,molt anticlerical Tor,II,149
- P "La Veu de l'Empordà" (Setmanari portantveu del Centre Catalanista de Figueres) ± 1900-1908 ± Després del núm.53 fou setmana quinzinari Tor.,148
- P "La Veu de l'Empordà" ± 1909-1935 ± Clerical " ,152
- P "Vida Parroquial" ± 1928-1936 ,1945 òrgan catequístic Tor.,152
- I Vilallonga, Asil ± 1886 amb escola noct. reg. per la Congregació de la Missió dels pares Paüls (cf. supra)

ADDENDA(Figueres)

C	Ateneu Cultural Llibertari	1937		"Vibraciones"
CL	Col.lectivització Barbers			"Vibraciones", Nrs 1 i ss
CS	Comissió Jurídica CNT			"
	Comitè Comarcal d'Ajut als Refugiats	1937		Ibid.
CO	Cooperativa La Unitat	1 Novembre 37		l'abonen la CNT, UGT i rabas saires , "Vibraciones", 5-11-37
SC	Federació Comarcal de Relacions Camperoles de l'Alt Empordà CNT			Ibid.
SC	Federació local de SS. Unics(CNT):	1937		"Vibraciones"
	-Sindicat Ram Fusta			
	-Sind. de la Ind. Sidero-Metalúrgica			
	-Professions Liberals i Ens			
	-Indústries Varias			
	"		, secció femenina	Ubicat al c) Cervantes 41-43
	-Indústria edificació			
	- " del vestir			
	- " del Transport			
	- " de l'Alimentació			
SC	Federació Comarcal de SS. Agrícoles de l'Alt Empordà			"Vibraciones", 5-3-37
	Imprenta Josep Trayter	1916		
	Imp. Pou	1937		
E	Grup Escolar Ferrer i Guàrdia			Ibid.
CP	Joventuts Llibertàries	1937	(duen un Grup Escènic Voluntat)	Ibid.
P	"A la Lucha" ("Organo de la Federació Comarcal de JJ. LL.")	1937	9-4-37	
	Quiosc CNT-FAI			
SC	Sindicat Musical CNT	1937		"Vibraciones"
P	"Vibraciones"	11-6-37	1937/9/1/1937/11-6-37	("Semanario del Mov. Libertario del Alto Ampurdán")

RESUM:

AP:	7
CC:	5
CDC:	1
CE:	4
CL:	1
CM:	5
CO:	1
CP:	20 11
CR:	1
CS:	6
DC:	2
E:	6
EE:	10
EP:	6
EPA:	1
ER:	13
ES:	1
I:	1
NP:	2
P: X	46
SA:	15
SC:	25 + 1
SI:	4

Total: ~~166~~ 175 + 1

1900	10.717	3291-2819	52%
1910	12.027	4381-3392	
1920	13.192	5524-4446	75,5
1930	14.089	5812-5017	
1940	8994-7343 = 16,337	8171-5980	90,8- 81,4
1950	16.589		
1960	17.548		
1970	22.087		

3. Situació religiosa

Núm. temples.16

Cementiri civil:af

FORTIA(Alt Empordà)

EE	Escoles público-estatals	1903	[1 neu + 1 neu, 1651) 3 unitàries	<u>Censo esc 1903</u>
SA	Santa Quiteria	1893-1916		IRSEA, 519

2. Grau d'alfabetització:

1900	470	194-182	129-43	36,5
1910	484	129-43	169-86	
1920	543		219-117	61,8
1930	564		288-185	
1940	228-238 = 466		194-182	85 - 76,4
1950	475			
1960	423			
1970	436			

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 2

Cementiri civil : Sí

GARRIGAS (Alt Empordà)

SC Fed. local CNT £ 1937 "A la lucha" (Figueres), 4-4-37

EE Escoles público-estatal 1903 3 unit. (Ciurana pertany a aquest districte esc.-1903)
 [1907: / nou, / nou, / nou, etc.]

SA La Redentora 1917 IRSEA, 519

SC: 1
 EE: 3
 SA: 1 Total: 5

2. Grau d'alfabetització

1900	745	197-83	37,5
1910	712	215-139	
1920	740	254-191	60,1
1930	657	245-192	
1940	648	261-259	80,2
1950	617		
1960	555		
1970	524		

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil : No

GARRIGUELLA (Alt Empordà)

EE	Escoles público-estatais	1903	3 unit.	<u>Censo esc. 1903</u>
CP	Jocentuts llibertaires	1937		"A. G. L. L. L." 4-4-1937
AP	Sindicato Agrícola	± 1913-1916		IRSEA, 23

2. Grau d'alfabetització

1900	932	334-181	55,2
1910	911	313-235	
1920	918	333-285	67,3
1930	804	340-264	
1940	364-384 = 748	314-306	86,2 - 79,6
1950	1000		
1960	664		
1970	633		

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 3

Cementiri civil : No

LA JONQUERA (Alt Empordà)

ER	Dominiques de l'Anunciata	1904	pend. aprov. acad.	BOPG, 600, 1904
EE	Escoles público-estatals	1903	3	<u>Censo esc. 1903</u>
	SA La Humanitaria	‡ 1883-1916	[1452 - 2 m, 1 m, + 2 m, 4)	IRSEA, 519
	SA La Imparcial	‡ 20-12-1910		IRSEA, 519
	CO La Legalidad	‡ 1901-1916		IRSEA. 462
SI	La Pirenaica Oriental	‡ 1900-1916		IRSEA, 248
SI	El Provenir	‡ 25-6-1914		IRSEA, 248
SA	La Unión Junquerense	‡ 1902-1916		IRSEA, 519

RESUM:	SA:	3
	ER	1
	SI:	2
	EE	3
	CO:	1

Total: 10

2. Grau d'alfabetització

1900	1588	308-126	27,3
1910	1635	558-411	
1920	1588	618-561	74,2
1930	1273	487-442	
1940	556-596 = 1152	465-462	88,6 - 77,5
1950	1119		
1960	1578		
1970	1964		

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 5
Cementiri civil : Sí

LLANÇA(Alt Empordà)

CP	Centre Federal	1922		"Nova Vida", 1922
CP	Centro Obrero Instructivo	1922	radicals?	"
E	Escola Evangélica		c) Reamira 13 reg. per Luis López Rodríguez	BOPG, 599, 1904
EE	Escoles público-estatal	1903		<u>Censo esc. 1903</u>
E-B	Escola Ascens. Obrer	1937	[3 anys + 3 mesos, 1937] (Sostenut pel Comitè per a l'Espanya Lliure)	
CP	Juventuts Llibertàries	1937		"A la Lucha" (Figueres): 4-4-37
P	"Nova Vida" ("Periòdic republicà socialista agrari") i	1921-1925, 1927	Director: Pere Gra nollers	Tor, II, 156
SP	Sindicato agrícola	1916		IRSEA, 23
P	"El terrassà" ("Portantveu de la Delegació Prov. de la Unió de Rabassaires de Cat.")	1924-9-32		"Rev. de Gi", núm. 81

RESUM:

AP: 1
E: 1
EE: 3 + ...
CP: 3

P: 2

Total: 10

2. Pobl. alfabetitzada (llegir i escriure)

1900	1829	675-307	53,6
1910	1954	664-394	
1920	2164	775-545	60,9
1930	2021	739-647	
1940	846-986	750-776	88,6-78,7
1950	1713		
1960	1859		
1970	2682		

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 2

Cementiri civil: sí

LLEDO(Alt Empordà)

P	"L'A veuç Garrotxi" ("Periòdic Quinzenal. Portaveu del P d'UFNR ")	1916		Tor., II, 157
EP	Escola de Mercè Llevanera	1904	Noies, 1 ^a ens	BOPG, 599, 1904
EE	Escoles público-estatals	1903	4 [1957, 1 ^a ens, 1 ^a n.º 1957, 1 ^a ens, 1 ^a n.º]	<u>Censo esc. 1903</u>
SA	La Protectora	11-6-1913		IRSEA, 519
AP	Sindicato agrícola de la Garrotxa	17-9-1904 - 1916		IRSEA, 23

RESUM:	SA:	1
	AP:	1
	EP:	1
	P:	1
	EE:	4
	<hr/>	
	Total:	8

2. Grau d'alfabetització

1900	979	212-99	31,7
1910	1088	283-194	
1920	1051	338-275	58,3
1930	934	277-225	
1940	394-432	319-303	70,9 - 70,1
1950	830		
1960	736		
1970	628		

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 6

Cementiri civil : "sin uso"

LLERS(Alt Empordà)

CL	Col·lectivitat Ciments Riera	1938		"A la lucha", nº 2.
ER	Carmelites de la Caritat	1904	noies, 1ª ens.	(pend. aprov.) BOPG, 600, 1904
SC	CNT - Sindicat d'Oficis Varies	1932		"Vibracions", 3-7-37
EE	Escoles público-estatals	1903	3	<u>Censo esc. 1903</u>
			[1 mu. + 1 mu. + 1 mu. ti, 1917]	
SA	La Immortal(Montepío)	± 1867-1916		IRSEA, 519
CS	Ilens FC	1923		
P	"Muntanyes Empordaneses" ("Publicació Nacionalista")	± 1923	Quinzenal, defensor del cadidat Albert de Quintana	Tor., II, 157

RESUM:

CL:	1
ER:	1
EE:	3
SA:	1
P:	1

7

2. Grau d'alfabetització

1900	1295	421-215
1910	1283	441-260
1920	1219	444-333
1930	1003	419-356
1940	378-392	308-283
1950	784	
1960	728	
1970	691	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil : Sí

MAÇANET DE CABRENYIS (Alt Empordà)

SC	Centro Obrero	12-2-1905 - 1916	IRSEA 248
CO	Cooperativa Casa del Pueblo	1904-1916	IRSEA, 462
CP	Comité Federalista Republicà Socialisant	1931	"Aut.", 18-7-31
EE	Escoles públi-estatals	1903, <u>Censo escolar</u> : 3 unitats, comptant-hi la d'adults [1937, 1 adult + 1 menor, 1 menor] IRSEA, 520	
SA	La Unión Massanetense	1900-1916	
SC	Sindicat d'Ofers Varis CNT	1937	«Vibraciones», ju - del 1937

RESUM:	SC:	1
	CO:	1
	CP:	1
	SA:	1
	EE:	3

Total: 7

2. Grau d'alfabetització

1900	1670	437-229	39,8
1910	1641	431-283	
1920	1537	458-323	50,8
1930	1273	426-291	
1940	518-503 1061	413-383	79,7 - 70,5
1950	1134		
1960	926		
1970	872		

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 7

Cementiri civil : Sí

MASARAC (Alt Empordà)

EE Escoles público-estatals 1903 [J. Muxta, 1457] 2 unit. Censo esc. 1903

SA La Nueva Unión 7-7-1909 - 1910 IRSEA, 519

2. Grau d'alfabetització

1900	399	102-34	34 %
1910	445	136-61	
1920	392	143-77	56,1
1930	350	145-101	
1940	166-177 = 348	144-131	96,7 - 74
1950	328		
1960	293		
1970	291		

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 2

Cementiri civil : No

MOLLET DE PERELADA (Alt Empordà)

EE	Escoles público-estatals	[1957: 1 unitat]	1903: 2 unit.	<u>Censo escolar 1903</u>
SC	Sindicat d'Oficis Variis	CNT	1937	«Vibracions», Juliol, 1937
SA	La Unión	1916		IRSEA, 520

2. Grau d'alfabetització

1900	348	112-24	39,6
1910	366	125-68	
1920	364	135-92	68,3
1930	305	130-86	
1940	157-151	148-112	94,2 - 74,1
1950	288	308	
1960	248		
1970	233		

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil : No

ORDIS (Alt Empordà)

[1957: 1 unita]

EE Escoles público-estatals 1903

1 unit.

Censo esc. 1903

SA La Aurora Ordiense 1916

IRSEA, 20

SC Sindicat d'Oficis Varis CNT 1937

"Vibraciones"(Figueres),
3 juliol 37

RESUM: EE: 1
 SA: 1
 SC: 1

 Rv 3

2. Grau d'alfabetització

1900	434	127-43	39,1
1910	406	131-61	
1920	428	141-95	55,1
1930	446	164-141	
1940	182-175	/164-135	90,1 - 77,1
1950	347		
1960	305		
1970	331		

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 3

Cementiri civil : Sí

PALAU-SAVARDERA (Alt Empordà)

SA	La Amistad palauense	128-12-1908 - 1916	IRSEA, 520
SA	La Protectora de los OBreros	1901-1916	IRSEA, 364
EE	Escoles público-estatals	[1937: 1903:3 unitàries] 1903:3 unitàries	Censo esc. 1903
SC	Sindicat d'Oficis Varies	1937	(« Vibracions ») 3-7-37

. Grau d'alfabetització

90o	969	267-51	82,8
91o	978	306-200	
92o	1144	364-266	85%
93o	924	367-325	
94o	437-446	412-416	94,2 - 92,2
95o	805		
96o	776		
97o	767		

. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples: 3

Cementiri civil : "Sin uso"

PAU(Alt Empordà)

CL	Ed. L'habitaf (mà de 100 membres.)	1937	«Vibraciones», 11-6-37
EE	Escoles público-estatals	1903	2 unit. <u>Censo esc. 1903</u>
			[1457, 1.000 + 1.000]
SC	Juventud Obrera. La Flor de Taronger	± 20-6-14	IRSEA, 248
SA	La Progresiva	± 6-12-1905 - 1916	IRSEA, 520
SC	Sindicat d'Oficis Varis CNT	1937	"Vibraciones"(Figueres) 27-8-37

2. Dades sobre alfabetització

1900	554	166-63	81,3
1910	549	182-121	
1920	547	202-123	89,4
1930	481	179-121	
1940	214-209	139-180	88,3 - 86,12
1950	458		
1960	385		
1970	426		

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples: 1
Cementiri civil: 61

PEDRET i MARÇA(Alt Empordà)

EE

1957

1 mrtè

PERELADA(Alt Empordà)

ER	Figüeras (Canonesas)	1950		<i>Juny 1953</i>
DC	Biblioteca Pereladencs	1888		"Vida Parr."(Figueres). Nº 1000
CC	Centre de Cultura	1916		"La Veu de l'E.", 8-1-1916
CP	Centre Republicà Obrer Democràtic,adherit a la "Federació d'Esquerres"	1933		"Emp: Fed.",27-5-33
	CC <i>Centre d'Obres Variades</i>	1937		«Vibraciones», juliol, 37.
CM	Cobla Principal de Perelada	¹⁹¹⁸⁻² 1935		"La Veu de l'E.", octubre 1935
CE	Elenc de les Filles de Maria	1935		"La Veu de l'E.", octubre 35
E:	Escoles público-estatals	[<i>2 mes + 1 mes, 1937</i>] 3,1903		<u>Censo escolar</u>
SA	Paz y Caridad	1861 - 1911		IRSEA, 520
SA	San Martín	1859 - 1916		IRSEA, 520

RESUM:	DC:	1
	CC:	11
	SA:	2
	CM:	1
	CE:	1
	CP:	1
	DC:	1 3

Total:

10

(Perelada)

2. Grau d'alfabetització

1900	1412	423-241	47,02
1910	1500	460-421	
1920	1394	489-441	66,7
1930	1261	507-404	
1940	538-612	482-509	89,5 - 83,1
1950	1243		
1960	1099		
1970	1001		

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples:4
Cementiri civil : "Sin uso"

PONT DE MOLINS(Alt Empordà)

CC	Ateneo Obrero	±	27-10-1913	IRSEA,400
EE	Escoles públics-estatals	1903	[1857, 1860, 1865] 2 unitàries	Censo esc. 1903
SA	Montepio La Fraternidad	±	3-2-1910	IRSEA,520
I	La Nueva armonia	±	27-3-1907-1910	Ibid.

SC	Sindicat d'Oficis Varis CNT	1937		"Vibraciones", 3-7-37
RESUM:	CC: 1			
	SA: 1			
	I: 1			
	EE: 2			
	SC: 1			
<hr/>				
	Total:		6	

2. Grau d'alfabetització:

1900	496	134-47	36,4
1910	528	198-154	
1920	530	204-136	64,1
1930	471	189-150	
1940	215-223	190-180	88,3 - 80,7
1950	424		
1960	439		
1970	358		

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples:1
Cementiri civil:No

FONTOS(Alt Empordà)

EE	Escoles público- estatals	1903	[1 neu + 1 neu, 1457] 3 esc.	Censo esc. 1903
ER	Hnos Maristas	1904 - 1953	/ 1ª ens. nois	BOPG, 599, 1904
CP	Joventut Pontosenca	1934	(dretà)	"Di de Gi.", 17-4-34
SA	La Protección	±1887 - 1916		IRSEA 520

RESUM: CP: 1
SA: 1
EE: 3
ER: 1

Total: 6

2. Dades sobre alfabetització

1900	474	119-43	34,1
1910	621	272-71	
1920	523	225-91	60,4
1930	514	248-121	
1940	247-196	207-146	83,8 - 74,4
1950	450		
1960	336		
1970	323		

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples: 5

Cementiri civil: "sin uso"

PORT DE LA SELVA (Alt Empordà)

EE Escoles públic-estatals 1903

[1 m. n. + 1 m. n. + 2 mixtes - incl. sec. i primària mant.]
3 unitàries
Censo esc 1903

2. Dades sobre alfabetització

1900	1441	532-245
1910	1427	464-345
1920	1323	493-400
1930	1050	436-350
1940	436-469	399-397
1950	901	
1960	709	
1970	958	

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples: 2
Cementiri civil : No

PORTBOU(Alt Empordà)

P	"L'Altaveu de Port-Bou" ±1931/Quinzenal		Biblioteca de Figueres(de la Dip.)
SA	El Auxilio ± 1904-1916		IRSEA, 520.
ES	Cassino Espanya 1931		"La Voz de Port-Bou"
P	"Destellos"("Periòdico apolíticoquinzenal de Literatura, Avisos y Noticias") ± 1931		Tor., II, 157
EE	Escoles Nacionals 1903	[2 mem. 13 mem., 1937]	Censo asc. 1903
ER	Filla de Jesús 1950	7 unitàries	Junta Isl. 1953
ES	Gran Cassino Congesta 1931		"La Voz de Port-Bou"
CM	Orquestrina Meny's Jazz 1931		Ibid.
SA	La Previsora ± 1904-1916		IRSEA, 520
SC	Sindicat d'Ofis Vans CNT 1937		"Vibracions" 8-7-37
SC	Sociedad de Camareros y Cocineros La Unión. Sección de Port-Bou. 1936		"Trellall"(Figueres), 4-7-36
P	"La Voz de Port-Bou" ± 1931 Quinzenal		Bibl. de la Bip. (Figueres)
P	"La Voz del pueblo" ("Semanario Republicano") 1916(núm. 9)		Ibid.

RESUM:	SC:	1
	CM:	1
	P:	4
	SA:	2
	SC:	1
	EE:	17
	ES:	2

(Pot-Bou)

2. Dades sobre alfabetització

1900	2581	826-526
1910	3116	1048-830
1920	3475	1420-1081
1930	3976	1599-1305
1940	2028	973-880
1950	2033	
1960	2236	
1970	2360	

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples:2

Cementiri civil: Sí

QUEIXANS

EE Escola pública 1903 $\left[\begin{array}{l} \text{Censo escolar 1903: 1 unit. f.} \\ \text{d'ensenyament, 1957} \end{array} \right.$ ~~1903-1912~~

Grau d'alfabetització

1900	231	28-6
1910	212	56-42
1920	189	60-69
1930 189	189	65-70
1940	231	95-95
1950	240	
1960	210	

Situació religiosa

Nombre de temples: 2

Cem civil: ~~1~~ 2

riumors(Alt Empordà)

EE 1903, cf. Fortià [Anst., 1957]

SA San Juan Nepomuceno ± 1894-1916

IRSEA,521

~~2. Grau d'alfabetització~~ 2. Grau d'alfabetització

1900	370	79-30
1910	318	74-20
1920	398	135-67
1930	381	152-95
1940	179-190	156-136
1950	344	
1960	297	
1970	260	

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples:1

Cementiri civil: "Sin uso"...

ROSES(Alt Empordà)

DC	Biblioteca Popular de les Joventuts Llibertàries	1937	"Vibraciones"; 30-7-37
SA	La Bienhechora	± 1872-1916	IRSEA, 521
SA	Colònia Asensio Durruiti	1911	
SA	El Clàvei		IRSEA, 521
ER	Escola de les Germanes de Jesús	1904 pendent aprov. acad.	BOPG, 600, 1904
EE	Escoles Nacionals		
SA	La Humanitaria obrera	± 1901 - 1916	IRSEA, 364
		[Censo esc 1903: 2 unitàries(!) [3 nens, 4 nenes, incln. E. O. munt. km.]	
SA	La Igualdad	± 1901 - 1911	IRSEA, 521
SA	San Sebastián	± 1900 - 1911	IRSEA, 521
SC	Sindicat d'Oficis Varis CNT	1937	"Vibraciones", 3-7-37
SA	La Trinidad	± 1884 - 1911	IRSEA, 521

RESUM: SA: 6
 EE: 2
 DC: 1
 ER: 1
 SC: 1

Total: 11

(Roses)

2. Grau d'alfabetització

1900	2690	784-444
1910	2861	915-654
1920	2669	939-811
1930	2559	991-817
1940	1355-1409	1141-1164
1950	2720	
1960	3575	
1970	6186	

3. Dades sobre la situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil :SÍ

SANT LLORENÇ DE LA MUGA(Alt Empordà)

EE	Escoles público-estatals	1903:2 unit.	<u>Censo escolar</u>
		[EE: 1957: 1 neu + 1 neu]	
SA	La Fraternidad	4-6-1912	IRSEA, 522
		Mont de pietat	

2. Grau d'alfabetització

1900	761	147-78
1910	715	144-107
1920	631	163-141
1930	511	150-132
1940	209-237	160-192
1950	384	
1960	373	
1970	183	

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples:

Cementiri civil :

ST PERE PESCADOR

EE	Escoles público-estatals	1903	3 unit.	Censo esc. 1903
			[1903 + 1904 + 1905 (1907)]	
SA	La Protectora	± 29-9-1905	-1916	IRPA, 522
SA	La Universal	± 1894	-1916	IRSEA, 522

R SUM: SA: 2
 EE: 3

2. Dades sobre alfabetització

1900	1058	297-109
1910	1118	341-222
1920	1123	402-278
1930	1088	427-352
1940	501-528	440-414
1950	1073	
1960	963	
1970	987	

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples:
 Cementiri civil :

STA LLOGAIA D' ALGAMA (Alt Empordà)

[1/2 surt (1917)]

E	Escoles público-estatals	1903	1 esc. unit.	<u>Censo esc. 1903</u>
SA	La Obrera de Sta Leocadia	± 1895-1916	(socors mutus)	IRSEA, 364

2. Grau d'alfabetització

1900	235	64-26
1910	258	25-44
1920	253	77-62
1930	196	70-53
1940	182	70-83
1950		

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples:

Cementiri civil :

LA SELVA DE MAR(Alt Empordà)

EE Escoles público-estatals 1903

2 umh.
[domini, 1917)

Censo esc. 1903

SA Sociedad de San Sebastián

± 22-2-1905 -1966

IRSEA 522

2. Grau d'alfabetització

1900	529	176-66
1910	505	170-100
1920	401	171-123
1930	332	143-113
1940	277	120-128
1950	237	
1960	219	
1970	191	

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil : No

SIURANA D'EMPORDA(Alt Empordà)

EE

1903:cf districte esc. Garrigàs

[1 unpt, 1917]

2. Dades sobre alfabetització

1900	243	55- 5
1910	276	72-17
1920	266	104-59
1930	256	92-63
1940	126-141	109-110
1950	274	
1960	246	
1970	220	

3. Dades situació religiosa

Nombre de temples:2

Cementiri civil :No

TARAVAUS(Alt Empordà)

EE

1903:cf. Vilanant,districte escolar

[1917:1 punt)

2. Grau d'alfabetització

1990	150	42-11
1910	165	62-30
1920	180	80-37
1930	143	53-41
1940	119	53-50
1950	186	
1960	196	

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil : No

TERRADES(Alt Empordà)

SA	La Alianza	1-2-6-1911		IRSEA, 522
EE	Escoles público-estatals	1903	3 unit.	
			[1 neu + 1 neu, 1911]	
P	"Muntanyes Empor- daneses"	1-1-1923	"publicació mensual nacionalista"	Tor., II, 157
P	"Publicacions de la Terra"	1928	Publicava sobretot anuncis	Tor., 157
	(
SA	La Unión Terradense	1-30-12-1912 - 1923		IRSEA, 522

Resum:

P: 2
 EE: 3
 SA: 2

Total: 7

2. Grau d'alfabetització

1900	717	193-103
1910	726	187-128
1920	641	218-157
1930	554	202-151
1940	200-211	182-165
1950	448	
1960	376	
1970	239	

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples: 5
 Cementiri civil : No

TORROELLA DE FLUVIÀ (Alt Empordà)

EE Escoles públics-estatals 1903

3 unitaries

Censo esc. 1903

[1 neu + 1 neu, (417)]

2. Dades sobre alfabetització

1900	466	141-36
1910	514	162-106
1920	478	174-119
1930	509	210-153
1940	245-233	215-190
1950	463	
1960	443	
1970	344 /344	

3. ~~Cementiri~~ Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples: 2

Cementiri civil : Sí

LA VAJOL(Alt Empordà)

FE

A munt : 1437

Resena

SA La Caridad 1916 (Mont de Pietat) IRSEA, 517

2. Grau d'alfabetització

1900	245	54-17
1920	232	62-15
1920	194	58-29
1930	154	65-30
1940	154	65-30
1950	140	
1950	140 131	
1970	82	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil : Sí

VENTALLÓ (Alt Empordà)

SA La Concordia de San Pedro ~~1904~~ 1904-1916 IRSEA, 522

EE Escoles público-estatal *[1904 + 1905 + 1906 + 1907, 1917]*
1903: 3 unitàries Censo esc. 1903

CC Flugila Penso (grup esperantista) 1916 adherit a la
Federació Cat. d'Esp. Joan Plana

2. Grau d'alfabetització

1900	878	247-98
1910	884	314-145
1920	878	320-198
1930	836	329-243
1940	398-404	359-334
1950	833	
1960	739	
1970	611	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Comentari civil : -

VILABERTRAN(Alt Empordà)

SA	Amparo	1882 -1916		IRSEA, 523
E	Escola Evangèlica	1904	de L. López Rodríguez c) Abadia	BOPG, 599, 1904
EE	Escoles públicoesstatals		<u>Censo esc. 1903: 2 unit.</u>	
SA	Sagrado Corazón de Jesús	1870 - 1916	[Censo 1903: 2 unit.]	IRSEA, 523
SC	Sindicat Obrers Vars CNT	1937		
ES	Societat Recreativa "La Protectora"	1935		

RESUM:	SC:	1
	SA:	2
	ES:	1
	EE:	2
	E:	1
	<hr/>	
Total:		6 + 1 = 7

2. <u>Grau d'alfabetització</u>	1900	892	244-77
	1910	842	256-122
	1920	794	309-182
	1930	742	257-198
	1940	351-381	293-293
	1950	720	
	1960	778	
	1970	893	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Vementiri civil : Sf

VILADAMAT(Alt Empordà)

SA La Clemencia 1916 IRSEA, 523
SI Liga Agrícola 18-8-1908 -1916 IRSEA, 106
EE Escoles públic-estatal 1905 3 unitàries

[1 nen, (nenes, 1957)]

RESUM:

SA: 1

SI: 1

EE: 3

5

2. Grau d'alfabetització

1900	450	116-43
1910	467	94-57
1920	461	164-112
1930	446	143-106
1940	386	174-165
1950	423	
1960	428	
1970	447	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 2

Cementiri civil : Sí

VILADESENS (Alt Empordà)

EC : 1957 : 1 mixta]

2. Grau d'alfabetització

1900	421	92-25
1910	457	112-50
1920	428	153-80
1930	405	148-108
1940	410	
1950	416	
1960	357	
1970	264	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil : No

VILAFANT(Alt Empordà)

CC Centro de Cultura y Recreo I 14-9-29 Cf. "Nuevo Figueras"
EE Escoles público-estatals 1903 2 unit. Censo esc. 1903
[Amens, Amens, 1917)

2. Grau d'alfabetització

1900	509	156-89
1910	609	196-125
1920	588	201-129
1930	666	224-192
1940	280-289	250-239
1950	584	
1960	689	
1970	1183	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 2

Cementiri civil : Sí

VILAJUIGA(Alt Empordà)

SA	El Carmensó	± 22-4-1904 - 1916	IRSEA, 523
EE	Escoles público-estatals	1903	[Inici, Inici, (munt, 1957)] 3 unit. <u>Censo esc. 1903</u>
SA	Hermandad de San Baudilio	± 21-12-1912	IRSEA, 523

2. Grau d'alfabetització

1900	810	236-60
1910	911	285-181
1920	924	345-230
1930	875	334-274
1940	379-428	327-332
1950	783	
1960	822	
1970	789	

3. ~~Nombre de temples~~ Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil : No

VILAMACOLUM(Alt Empordà)

[1 men. + 1 men. - 1957]

EE 1903:cf. St Pere Pescador, al districte escolar del qual pertanyia

SA San Ferreol

± 1890 - 1916

IRSEA 523

2. Grau d'alfabetització

1900	405	109-34
1910	433	123-36
1920	479	151-98
1930	445	164-103
1940	199-215	173-158
1950	391	
1960	357	
1970	315	

3. Situació religiosa

Nom re de temples: 2

Cementiri civil : No

VILAMALIA (Alt Empordà)

[EE: 1487: 1 unitat]

SA Asociación Obrera de San Gil 1904-1911 (de socors mutus)

IRSEA, 364

2. Grau d'alfabetització

1900	267	77-27
1910	275	90-31
1920	291	98-64
1930	273	97-92
1940	146-158	126-125
1950	310	
1960	304	
1970	364	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil : No

VILAMANISCLE(Alt Empordà)

~~VILAMANISCLE(Alt Empordà)~~

EE	Escoles público-estatal		1 unitària [1 unitat, 1935]	<u>Censo esc. 1903</u>
CC	La Unió	1935	Un dels promotors: Ramon Xifra i Riera	"La Veu de l'E.", 2-3-35

2. Grau d'alfabetització

1900	316	104-48
1910	302	98-72
267 1920	200 ²⁶⁷	100-86
1930	244	103-75
1940	304	126-125
1950	305	
1960	156	
1970	129	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil : No

VILANANT(Alt Empordà)

EE	Escoles público-estatals	1903	3 unitàries	<u>Censo esc. 1903</u>
			[1 neu, 1 neu, (4,57)]	
SA	San Sebastián y San Roque	1870-1916		IRSEA, 523

2. Grau d'alfabetització

1900		538	129-58
1910		545	147-93
1920		534	183-154
1930		491	168-142
1940	202-225	406	159-165
1950		431 406	
1960		431	
1970		403	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 2

Cementiri civil : No

VILANOVA DELA MUGA (Alt Empordà)

(E): 1957: Anens, Anens.

Reia

2. Grau d'alfabetització

1900	778	213-91
1910	840	270-143
1920	806	293-205
1930	767	331-237
1940	270-271	244-214
1950	495	
1960	525	
1970	367	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil : "Sin uso"

VILATENIM(Alt Empordà)

EE =

1 mixte

1957, Reseña

EE

1903, cf. Vilas acra, al districte escolar de la qual pertanyia

2. Grau d'alfabetització

1900	208	68-25
1910	211	65-41
1920	278	100-70
1930	273	118-93
1940	142-135	129-121
1950	252	
1960	249	
1970	470	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil : Sí

ALBONS(Baix Empordà)

EE	1903	3 unit.	<u>Censo esc. 1903</u>
SA	San Gerardo	± 1898-1916	IRSEA, 363 .

RESUM: EE: 3
 SA: 1

Total : 4

2. Cens d'alfabetització(llegir i escriure)

1900	584	187-106
1910	634	193-90
1920	692	264-183
1930	640	232-183
1940	311-320	250-231
1950	652	
1960	577	
1970	573	

3. Situació religiosa

BEGUR(Baix Empordà)

CE	Associació Parroquial de Filles de Maria	1886-1936	"Di de Gt.", 14-6-36
SA	La Benèfica bagurense	‡ 25-12-1915	IRSEA, 517.
ER	Carmelites	1 904	Noies, 1ª ens. BOPG., 1904, 599
CC	Centre Artístic	1935	"Baix. E.", 5-1-35
TC	Centre Cinema	1935	Ibid.
CP	Centre d'Esquerra Republicana de Catalunya	1936	"Ara", 3-10-36
EP	Escola J. Molinas	1904	BOPG, 1904, 599
EP	Escola D. Pallarols	"	"
EE	Escoles públics-estats	1903	Total: 3 unit. <u>Censo esc. 1903</u>
CO	La Econòmica Bagurense	‡ 1888-1916	IRSEA, 462
CE	Grup Avantguardista Maricel	1935	"Baix E.", 5-1-35
SC	Sindicat. Associació Oficis Vençuts U.I.T	1934	
CM	La Ajuda Bagurenca, coral	+ 1900 - 1914 + circa	Medir, 402

RESUM:

EE:	3
CE:	2
CC:	1
CP:	1
CO:	1
SA:	1
TC:	1
ER	1
EP:	2

Resum:

13 + 1

2. Grau d'alfabetització

1900	1908	585-491
1910	1873	579-497
1920	1796	662-754
1930	1372	534-394
1940	542+605 =	542-605 448-476
1950	1005	
1960	1505	
1970	2234	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 6

Cementiri civil "sin uso"

BELLCAIRE(Baix Empordà)

EE Escoles público-estatals 1903 2 elementals completes Censo esc 1903

TOTAL: EE 2

2. Grau d'alfabetització

1900	431	119-57
1910	444	147-65
1920	492	175-133
1930	565	210-152
1940	264-265	212-201
1950	531	
1960	524	
1970	603	

3. Situació religiosa

Nombre de temples:

Cementiri civil:

LA BISBAL (Baix Empordà)

SA	La Alianza	‡ 8-10-1909 - 1916 / + 1899	(Montepiu)	IRSEA, 517 P. LLOBERAS, La Bisbal, p. 132
SI	<u>La Alianza Eschera</u>			
CP	Aliança Republicana	1933		"Aut.", 17-4 -33
P	"Ara"	‡ 1912	"Publicació netament catala- nista"	Tor., II, 159
C-SC	Ateneo Obrero de La Bisbal	1922		"ASO", 8-7-22
C/CP	Ateneu Pi i Margall	+1922-1939		"Aut.", 2-5-33
P	"L'Avenç de l'Empordà"	‡ 1906-1912	"Setmanal Autonomista"	Tor., II, 159
P	"Baix Empordà"	‡ 1909-1936	batalanista, dretà	Tor., 159
P	"Belva"	‡ 1913	"Orgue oficial del amor i de la Joventut elegant bisbalenca"	Tor., 161
P	"El Bisbalenc"	‡ 1927-1929	Quinzenal catalanista	Tor., 159
C	Cafè de les Delícies	1933-1935		"Baix E.", 9-5-35
CS	"Canin de la Arcs"	dancers diada s. XIX		LLOBERAS, 217.
EB	Caja Rural	‡ 20-3-1910		IRSEA, 23
CP	Centre Nacionalista Català	+1916 - 1933	després (1913), Centre Republicà Reformista	"Aut.", 17-4-33
CP	Centre Republicà Reformista			Tor., II, 160
P	"Ciudadania"	‡ 1932-1934	Setma. d'esquerres - afiliat a ERC	Tor. 160
TC	Cinema-Sala Olímpia	1936	al local de l'antic Casino dels Arcs	"Di de Gi." 11-3-36
CM	Cobla Nova Armonia	1936		"Baix E.", 18-7-36
CE	Consejo Comarcal	1942	(Jóvenes de Acción Católica)	"Pir.", 17-8-42
P	«La Emasca»	1925	molt encavada	LLOBERAS, 227
COp	Grup de prod. Unió Obrera de Repareros	+ 1899, fins a 1939?		LLOBERAS, p. 132

EP	Colegio de San José	1900	agregat a l'Inst. 2 ^a ens. de Girona	BOPG, 18-4-1900
CM	Discòfilo - Associació promúsica	1935		"Di de Gi.", 16-4-35
P	"Emporion"	± 1928		Tor., II, 161
CC	Entitat literària recreativa Els Sis Parells Bisbalencs	1935		"Baix E.", 26-1-35
EP	Escola de F. Casadevall	1904	pendent aprov. administr.	BOPG, 1904, 600
EP	" J. Garriga Pous	"	Arcs, 9	" " "
EP	" M. Serra Roca	"	Prat Roquer, 11	" " , 500
EP	" Lanca	circa 1286		UOBERAS, La Bisbal, p. 103
EP	" de tipus nacionalista	" 1905		" " p. 103
E	Escola d'Arts i Oficis	1935	(E. Menor de B. Arts?, circa 1910)	"Baix E.", 26-1-35
EM	Escola Musical de l'arrer, Dagan	+ 1886-1908 + (?)	c) Raval	UOBERAS, La Bisbal, p. 77
ER	Escola de les Religioses Concepcionistes	+ 1905 - Clausurada pel Front Pop.		"Baix E.", 16-5-36
EA	" germanes Manis	+ 1906-1918 +		UOBERAS, 111
ER	Escoles dels Pares Franciscans		clausurades pel Front Pop.	"Baix E.", 16-5-36
EE	Escoles Nacionals	1903	5 unit.	Censo E. 1903
EPA	Escoles parroquials			36
CC	L'Escut Emporità	± ^{desembre} 1898-1936	Té un centre d'excursions (1936)	"Baix E.", 12-1-35
CS	L'Esplai Excursionista	1935		"Baix E.", 26-1-35
P	"L'Escut Emporità"	± 23-1-1901	Núm únic; periòdic cartell... centre adherent a la Unió Catalanista	Tor., II, 159
SI	La Estrella Ollaire	± 1902-1916		IRSEA, 247
SC	Federació de SS. Agrícoles del Baix Empordà			"Front", 21-2-38
SI	La Federalista	± 4-5-1914-1916		IRSEA, 247
SA	La Federalista	1916		IRSEA, 517
CE	FJC		Disposen de Secció Dramàtica	"Baix E.", 5-1-35
CC	Foment Catòlic	+ 1916 (repud. del "Centre de la Catòlica" del any 80)		"Baix E.", 12-1-35
ER	Filles del Santíssim i Immaculat Cor de M ^{re}	1950		París, 1953
P	"Fulla Dominical de La Bisbal"	± Gener 1913		Tor., II, 161
SA	Germandat La Nova Joia Bisbalenca	1936		"Baix E.", 16-5-36
R-SA	germans de St. Joan	1950		París, 1953
CE	Grup Fortitud FJC	1934		"Di de Gi.", 22-3-34
SA	La Joya de la Alianza	2-8-1911		IRSEA, 517
CM	La lica Bisbalense (dhor)			UOBERAS, p. 89.

SA	Nuestra Señora de la Piedad	± 2-8-1911		IRSEA, 517, LLOBERAS, La Bisbal, p. 135
51	Oficials Albañils, Societat de	1888		LLOBERAS, p. 132
CM	Orfeó Emporium	± 1916-1917		"Alt E.", 22-3-17
CS	Pedal Club Bisbalenc	1934		"L'Aut.", 1-3-34
ES	La Penya Bisbalenca	1916-1938		Ibid., 16-8-16
P	"El Reformista"	± 1913	redacció Centre Rep. Ref.	Tor., 159
P	"Revista del Sindical Agrícola"	± 1909		Tor., 161
CM	Els Rossinyols de les Gavarres	1933		"L'Aut.", 17-4-33
TC	Secció Dramàtica d'Avantguardistes	1935		"Baix E.", 5-1-35
SC	Soc de Resist. «El Nivells»	1914-1918		LLOBERAS, op. cit., p. 139
SC	" " " «La Faveta»	" "		" "
SC	" " " «El Porvenir»	" "		" "
SC	Sindicat Unic d'Oficis Vans			" "
AP	Sindicat Agrícola (de la Bisbal, se emancipà)	± 1909-1919		Cf. "Revista del..."
SC	Sindicat de Treballadors de la Terra	1936		"Ara", 26-9-36
P	"El 6 d'Octubre"	± 1909-1910	"Setmanari Republicà Democràtic Federal". Redacció: a l'Ateneu Pi i Margall	Tor., 159
	Societat del Casino	+ 1850		P Lloberas, La Bisbal...
	Societat Casino Bisbalenc	feta durant la Restauració i el durant la Restauració		" " p. 50
TC	Teatre Bisbalenc (f. 1912?)	+ 1850 (unic) - 1970	depenent de l'anterior.	" " p. 67
TC	Teatre Municipal	1911		" " 50
SI	La Unión de Albañiles			IRSEA, 247
CP	Unió Catalana			
SI	La Unión Progresiva	± 15-11-1912		IRSEA, 247
CS	Unió Esportiva Bisbalenca	+ 1922-1933 +	(futbol)	LLOBERAS, p. 211
CS	Club Deportivo La Bisbal	+ 1942		" "

RESUM:

AP: 1
 EB: 1
 C: 1
 CE: 3
 CC: 5
 CP: 3
 E: 1
 EPA: 1
 EE: 1
 ES: 1
 CS: 2
 SC: 2
 ER: 2
 CM: 4
 CP: 12
 SA: 5
 SI: 4
 TC: 3
 EP: 4

Total:

60

2. Grau d'alfabetització

1900	4598	1325-889
1910	2568	1568-1336
	4873	
1920	4500	1560-1551
1930	4981	1660-1712
1940	1886-2353	1621-1906
1950	4408	
1960	5275	
1970	6432	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 8
 Cementiri civil : "sin uso"

CALONGE(Baix Empordà)

CP	Acció Catalana	193		P. CANER, 198
SA	La Amistad	± 10-5-1912	-1916	IRSEA, 518
SA	Apòstol San Pedro	± 1886 /1862-1916	Fundada pels tapers	IRSEA, 518
SA	Associació Mutualista de Calonge	± 1929	c) Puigcerver	P. CANER, p. 192
SA	La Auxiliadora	± 1904		IRSEA, 518
SA	La Auxiliadora	± 1931		<u>Cf. infra</u>
SA	La Bienhechora	± 1-5-1912		IRSEA, 518
EB	Caja de Ahorros de Calonge	± 1904		P. CANER, 199
EB	Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis	± 1946		Ibid.
SA	La Caridad	17-7-1913		IRSEA, 518
SA	La Caridad Calongense	± 1903-1916	De dones; fusiona amb la soc. La Auxiliadora l'any 1931, donant lloc a una soc. amb el nom d'aquesta darrera	IRSEA, 518
C	Cassino El Calongense	± 1861		
C	Cassino La Fraternidad	± 1871		
C	Cassino Obrer La Fraternitat	1908-1939	± Nodrida biblioteca, chor	P. CANER, 193
ES	Centre Recreatiu (St Antoni de C.)		Fusiona el 1939 amb La Bienhechora,	Ibid., 193
CO	Cooperativa La Ley	± 1887	de St Antoni de Calonge	IRSEA, 462
AP	Círculo Agrícola Industrial	± 1939	antic Foment Agrícol Ind.	CANER, p. 193
CO	Cooperativa La Progressiva	± 1887	Reforma estatuts l'any 1911	IRSEA, 462
CS	Club Deportiu Calonge	1934		CANER, 194
SA	La Concordia	± 1922		Ibid. ,122
SC	CNP-FAI			

CP	ERE			
EP	Escola de Rosa Vert			
SI	La Emancipadora	± 18-8-1905-	1916	IRSEA, 247
EE	Escola nacional		1903	8 muntanyes (!) <u>Lease Inc 1903</u>
CP	FET-JONS		± 1939	
SA	La Filantròpica	± 28-9-1910		IRSEA, 518
AP	Foment Agrícol Industrial		± 1922	amb Chor. Centre incautat CANER, 193 el 1936 pel Com. Anti-feixista
††	(Lògia) Francmaçona		circa 1900/c) de la Barceloneta	CANER, 198
P	"Fulla Dominical de St Antoni de Calonge		± 1923	Tor., II, 173
SA-ES	Germandat Artur Mundet		± 1934	c) St Antoni 24 CANER, 192
CR	Germanes Carmelites		± 1894	c) Major Ibid.
CR	Germans de la Doctrina Cristiana		± 1892	A la plaça de la Concòrdia fins Ibid., 194 a 1909
P	"Hoja Parroquial de S. Antonio de C."		± 1947	Tor., 173
SA	La Igualdad		± 30-4-1910	IRSEA, 518
CM	Juventut Jazz		1935	CANER, p. 196
CP	Lliga Lliurepensadora			CANER, 198
P	"Mar i Muntanya"(quinzenal)		± 1919	2ª època 1926. Tira 200 ex. Tor., II, 17 l'any 1921
P	"Nostre"		± 1948	CANER, 199 i ss.
SA	La Nueva Protectora de los Enfermos			continuadora de la Pro- CANER, 192 tectora de los Enfermos
CM	Ocells de les Gavarres(Chor)		± 1939	Ibid., 197
CS	Penya Joventut		± 1937	Ibid., 194
CM	La Principal Calongina		1932-1933	CANER., 196
SA	La Protectora de los Enfermos		± 1889	IRSEA, 518
NP	Publicacions literàries del Museu Folklòric de les Gavarres		1948-1949	CANER
SC	Rabassaires			
CP	Republicans Radicals			
SA	Santísimo Sacramento()		± 1861 - 1916	Soc. dels agricultors IRSEA, 518
SI	Sociedad Albañil		1916	IRSEA, 247
ES	Sociedad de Cazadores La Constante		1942	CANER, 196
TC	Societat Romea de Teatre		1927	de St Antoni de C. Ibid., 195

TC	Teatre del Castell			CANER, 195
TC	Teatre Fontova	± 1900		CANER, <u>La Vall</u> ,
P	"El Tranquil"	± 1916		p.195
P	"Lo Trapacer Calongí"	1909-1910	Núm. únic pel Carnaval	Ibid.
P	"La Tribuna Federal"	± 1905	(Periódico republicano del Bajo Ampurdán)	Ibid.
CM	La Tropical	± 1939		CANER, 194
SC	UGT	± 1937		CANER, 198
SA	La Unánime	± 1920		CANER, 192
CS	Unión Deportiva Calonge	± 1940		CANER, 194
P	"La Veu de Calonge"	1934-1936		Ibid.
P	La Xispa	± 1937-1938		Ibid.

RESUM:

AP: 2
C: 3
CS: 3
CM: 4
CR: 2
CO: 2
CP: 6
EE: 8
EP: 1
EB: 2
ES: 2

SC: 4
NP: 1
SE: 1
P: 9
SA: 16
SI: 1
TC: 3

Total:

71

2. Grau d'alfabetització

1900	3393	1053-637
1910	3633	1204-851
1920	3141	1104-919
1930	2495	1074-944
1940	1092-1263	882-953
1950	2416	
1960	3043	
1970	3941	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 2

Cementiri civil : Sí

CASAVELLS(B. Empordà) (1)

Grau d'alfabetització

1900	330	81-22
1910	318	116-59
1920	295	109-76
1930	289	114-80
1940	265	107-112
1950	301	
19 0	265	

(1) Integrat al munic. de Corçà. Censo de 1970

CASTELL D'ARO (Baix Empordà)

EE	Escoles público-estatals	1903	3 unit.	Censo esc. 1903
SA	La Feliz	116-1-1907	- 1916	IRSEA, 518
SA	La Lealtad	126-4-1909	- 1916	Ibid.
SA	La Pasionaria	1893	- 1916	IRSEA, 518
SA	La Unión fanalense	1903-1916	Castell d'Aro. Fanals d'Aro	Ibid.

RESUM:

SA:	4
EE:	3
total	7

2. Grau d'alfabetització

1900	1185	324-151
1910	1108	426-219
1920	1182	421-335
1930	1128	425-331
1940	1088	419-391
1950	1125	
1960	1358	
1970	2473	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 2

Cementiri civil : No

COLOMERS(Baix Empordà)

EE Escoles públiques 1 unitària Censo esc. 1903
SA La Colometa I- 6-12-1910 IRSEA, 518

RESUM:

Total:2 EE: 1

SA: 1

2. Grau d'alfabetització

1900	362	117-50
1910	371	147-58
1920	354	147-92
1930	344	122-96
1940	173-146	147-155
1950	376	
1960	287	
1970	275	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil : No

CORÇA (Baix Empordà)

EE Escoles público-estatals 1903 2 esc. unit. Censo esc 1903

2. Grau d'instrucció

1900	634	206-91
1910	679	236-137
1920	692	257-169
1930	662	270-206
1940	291-314	246-239
1950	597	
1960	586	
1970	957	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 2

Cementiri civil : Sí

CRUJILLES(Baix Empordà)

EE Escoles públic-estatals 1903 3 unitàries Censo esc. 1903

ES Foment Agrícola Recreatiu "Aut.", 20-11-17

RESUM: EE: 3
 ES: 1

 Total: 4

2. Grau d'instrucció

1900	906	175-60
1910	919	205-103
1920	843	245-113
1930	785	273-184
1940	367-369	287-267
1950	692	
1960	616	
1970	448	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 3

Cementiri civil: No

FOIXA (Baix Empordà)

EE Escoles público-estatals 1903 2 unitàries, la
de mestressa tan-
cada, segons el Censo esc. 1903

2. Cens població alfabetitzada

1900	976	224-82
1910	931	280-147
1920	949	314-218
1930	587	194-152
1940	277-286	218-202
1950	539	
1960	511	
1970	442	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil :-

FONANILLES(Baix Empordà)

2. Grau d'alfabetització

1900	223	54-27
1910	236	72-43
1920	253	88-47
1930	235	90-64
1940	211 136-124	116-88
1950	204 211	
1960	204	
1970	168	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil :NO

FONTETA (Baix Empordà)

EE Escoles públic-estatals 1903 2 unitàries Censo esc. 1903

Grau d'alfabetització

1900	513	116-36
1910	505	160-89
1920	478	166-101
1930	398	159-99
1940	218-212	194-155
1950	408	
1960	354	
1970	390	

Situació religiosa:

Nombre de temples:1

Cementiri civil :No

GARRIGOLES(Baix Empordà)

EE

Escoles público-estatals

Censo esc. 1903: 1

Grau d'alfabetització

1900	257	72-13
1910	301	90-33
1920	283	102-50
1930	261	106-66
1940	140-143	126-121
1950	308	
1960	244	
1970	202	

3. Situació religiosa

Nombre de temples:

Cementiri civil :

GUARDA (Baix Empordà)



EE Escoles público-estatals 1903 Segons el Censo esc. : 3 unit.

2. Grau d'alfabetització

1900	391	109-46
1910	406	125-82
1920	399	145-96
1930	402	158-110
1940	182-208	152-162
1950	372	
1960	307	
1970	394	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil: Sí

JAFRE DE TER(Baix Empordà)

CP	Centro Republicano	Nou, estrenat	"Aut", 23-10-16
EE	Escoles público estatals	2 unit.	<u>Censo esc. 1903</u>
SA	La Jafrense	± 1901-1916	IRSEA, 519

RESUM:

CP:	1
SA:	1
EE:	2
<hr/>	
Total:	4

2. Grau d'alfabetització

1900	473	138-24
1910	531	176-50
1920	559	207-182
1930	561	210-187
1940	274-272	246-207
1950	474	
1960	440	
1970	430	

3. Situació religiosa

Nombre de temples:

cementiri civil :

MONELLS(Baix Empordà)

EE Escoles público-estatals 1903 1 unit. Censo esc. 1903

2. Grau d'alfabetització

1900	364	91-32
1910	381	109-54
1920	323	104-64
1930	289	95-81
1940	110-140	101-100
1950	264	
1960	255	
1970	333	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil : -

MONTRAS (Baix Empordà)

RE Escoles público-estatals 1903 3 unit. Censo esc. 1903

SA Montepío La Unión 5-2-1920 IRSEA, 520

2. Grau d'alfabetització

1900	618	169-63
1910	673	211-89
1920	701	225-126
1930	626	248-164
1940	297-282	212-215
1950	634	
1960	858	
1970	1040	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil :No

PALAFRUGELL (Baix Empordà)

EP	Acadèmia palafrugellena			"Ara", 26-9-36
P	"Acció Social Obrera"	1918	obrerista, CNT	Tor., 163
CC	Agrupació Artística Costa Brava	(1936)		"Ara", 29-1-36
P	"Ara"	± 1930-1937	Catalanista d'esqueres, després òrgan del Com. antifeixista	"Ara", "Ara".
MP	Agrupació Obrera	+ 1888		Medir, 144
ES	Amigo, Casino de	+ 1853-1888		"", 404
SC	Associació de dependents d'oficina.	(1936)	de la UGT	"Ara", 19-9-36
C-CP	Ateneu Cultural Racionalista		de filiació llibertària	"Ara", 25-8-36
CC	Ateneu Palafrugellenc	1916		"Aut.", 21-11-16
P	"Baix Empordà"	± 1909-1936	regionalista conser-	Tor., 161
DC	Biblioteca Popular		vador. Tira 1.000 exem-	
SA	La Bienhechora	± 4-5-1908-1916	plars l'any 1921	IRSEA, 520
P	"El Camperol" ("Òrgan de la Federació Prov. de Treballadors de la Terra")	± 1934	director: Josep Puig	Tor., 163
SI	El Buril	± 29-12-1913		
CP	Casa del Poble	(1937)	de la UGT	IRSEA, 248 "Ara", 1-2-37
EB	Caixa d'estalvis de Palafrugell			
-ES	Centre Fraternal	antic "Palafrugellenc" + 1859	s'hi fa teatre, cine...	"Baix E.", 5-1-35
CP	Centre Republicà Autonomista	1917		"Aut.", 8-5-1917
SC	Centre de Societats Obreres de Palafrugell	(1919)		"A.S.O." 24-10-19
P	« La Bufadera »	1908	humorística	Tor. II, p 162
TC	Cine Casal Popular		Té un 'elenc d'aficionats',	"Baix E.", 21-3-36
CC	Casal Popular	1918 ("El Buril", 20-7-1918)		
TC	Cine Coliseu Empordanès			"Baix E.", 1935-36
ES	Círculo Mercantil	+ 1904 (Medir, 303)	de dretes...	"Ara", 18-7-36
EP	Colegio Mercantil Hispano-Francés	(1934)		"Aut.", 16-7-34
CP	Comitè pro-presos i exiliats	1936		"Ara", 21-3-36
I	Consell Local d'iniciatives econòmiques	1936	contra l'atur	"Ara", 18-juliol-36

ES Centre Obrer 1888 Medir, 405

sc CNT, federació local + 1911

CO La Confianza ± 1897 - 1916 IRSEA, 462

SI La Constancia Barberil (± 22-8-1905 - 1916) IRSEA, 248

AP La Constructora, patronos albañiles (1916) IRSEA, 165

Cooperativa La Confianza ± 1897 - 1916 [Excursió de La Reframadora, Medir, 395] - IRSEA, 462

COc Cooperativa La Econòmica Palafrugellense ± 1865 - 1916 IRSEA, 462. "Ara", 30-10-36, 12-7-38

COc Coop. La Reformadora (± ~~9-9-19~~ 1881-1916) (Segons Medir, p. 393, es constituí el 10-XI-1885) IRSEA, 462

Cooperativa Obrera Palafrugellense d'Obrers i Construccions c) Prat de la Ribera, 26 "Ara" 29-1-36

COh Cooperatives La Industrial Obrera + 1886 [nascuda al rí de la Econòmica] Medir, 140

COh " La Obrera de Palafrugell + 1887 ["La cania"], papers " "

COh " La Moderna + 1889 " , 140-141

COh Local La Tapirera + 1859-1896 --- Medir, 399

P "La Crònica" -1902 ± 1901/~~1902~~/1907-1909 "periòdic catalanista", Tor, 162 defensor dels interessos de la indústria surera

P ~~"Esclat"~~ "Esclat" 1918 només en sortiren tres nùms. Tor, 162

P Escola de Joan Salibert antic edifici maristes "Ara", 16-11-36

EP	Escola Lluís Corominas Cornell	1904		BOPG, 599, 1904
EP	Escola Activa Avant	1936		"Ara", 24-9-36
EP	Escola Moderna de Palafrugell			"La Actualidad", Barcelona, 12-7-
ER	Escola religiosa Carmelites	1904 - 1953	1 ^a ens . , noies c) S. Sebastià 54	BOPG, 599, 1904
ER	" Maristes	1904	Vifredo 7 Nois	Ibid.
EE	Escola Nacional			Censo esc. 1903: 8 unit.

ES	La Esperanza, Cassino	1888		Mediv, 409
ES	Esplai Club (Penya Esplai)			participa a l'Olim/"Ara", 4-7-36 piada popular
SA	La Familiar	5-6-1906 - 1916		IRSEA, 520
SA	La Feminista	27-1-1905 - 1916		IRSEA, 520

SC	P.O.U.S		UGT	9-9-36, Ara".
----	---------	--	-----	---------------

ES	La Fraternidad, Camino	+ 1854		Mediv, 404
SI	Sociedad Obrera La Fraternal	(1-12-1910-1917)		IRSEA, 248, "Aut.", 30
SA	La Fraternidad	1892 - 1916		4-1917
SA	La Fraternidad Llofriense	1916	Llofriu (Palafrugell)	IRSEA, 520
SI	La Higiénica Barberil	17-3-1916		IRSEA, 248

P	"Fulla dominical de Palafrugell"	1914	setmanal	Tor., 163
---	----------------------------------	------	----------	-----------

P	"Fulla dominical Mariana"	1920		Juní 30. 1953
CR-SA	Germanor de St. Jaup	1950		

P	"Germanor" ("periòdic autònomista republicà")	1914-1916		Tor, 161
CR-SA	Germanor de Vells Desamparats	1950		Juní 30. 1953

SH	La Humanitaria palafrugellense	1904 - 1916		IRSEA, 520
----	--------------------------------	-------------	--	------------

SA	La Igualdad Palafrugellense	+ 1897 - 1911		IRSEA, 520
----	-----------------------------	---------------	--	------------

P	"Informació Esportiva de les Comarques gironines"	1922	Sembraque només en sortiren dos núms.	Tor., 163
---	---	------	---------------------------------------	-----------

CP Joventut Comunista Ibèrica 1937 "Ara", 1-2-37
 CP Joventuts Llibertàries Ara, 1-2-37
 CP JJ. SS. UU. 1937 Tenen secció de Pioners "

ES La Laborosidad, Cassin + 1858 Medir, 404

P "Lletres" ± 1908-1909 Supl. mesal de "La Crònica" Tor, 162

P "Llevant" ± 1904 Catalanista "

P "Llibertat" Setmanal Catalanista ", p. 161

ER. Maristes (femans) /

SI El Metro ± 27-2-1912 IRSEA
 Tor, 248

SA La Moderna palafu- ± 26-5-1904 IRSEA, 520
 gellense

SA	Mutual Corchera			"Baix E.", 26-1-35
SA	La Nueva Concordia	± 1901 - 1916		IRSEA, 520
SA	La Nueva Protectora	± 1895 - 1916		"
P	"El Nuevo Distrito" ("Periódico republicano-autonomista defensor de la Industria Corcho-taponera y de los intereses morales y materiales del D. de La Bisbal")	± 1900-1909 ±		Tor., 162
CR	Padres Carmelitas Descalzos	1950		<u>Jun 7 fl.</u> 1953
CC	Pako kaj Amo (Grup esperantista)	1926	adherit a la K.E.F.	Joan Plana
CM	Ofel Cant Empordanès	1935-1936	1936: director: Mn. Josep M ^e Cervera	"Baix E.", 19-12-35 ", 19-1-35 Tor., 163
ES	Penya Jepet Ltda	1935		
P	"La Pebrera"	1908	setm. humorístic	Tor., 163
CP	POUM			
SI	El Plomo	± 16-12-1911		IRSEA, 248
ES	El Prado, Cassino	1888		Reserv. Medir, 404
SA	La Previsora Obrera	(1931-1936)	adherida a la Vila de Salut La Alianza	"Aut.", 3-11-31, 27-6-36, "Ara", 28-9-36
COL	Ram de la Fusta (col.lectivitz.)		als locals de l'antiga fàbrica Torres	
P	"Ressorgiment"	± 1914-1916		Tor, II, p. 163
SC	Sindicat d'Oficis Variis CNT			"Ara", 18-2-36
SC	Sindicat de Treballadors i Arrendataris de la Terra			", 19-9-36

I	Societat Club Palafrugell	1917		"Aut.", 7-6-1916
SI	Sociedad de Obreros Carpinteros	± 1899 - 1916		IRSEA, 248
sc	Societat de palets	1911	[impusa ^{ala hora} a CNT]	→ Plaça, ((Orens)), 28
CP	Societat La Rosca		Ex-presos polítics i socials	"Ara", 21-3-36
sc	Sociedad Solidaria de Obreros Tapaderos	+ 1873-1884		Medir, p. 99
sc	Sociedad de Obreros cocheros ciudad del Obispo	La Redon - 1910		
CS	S.U.T		Oposició a la CNT. Té diverses branques o rams (metall, etc)	"Ara", 8-2-36, 2-5-36...
ES	3 X 4 (Club)	1936	de dretes	"Ara", 18-7-36
CM	Unió Artística (Orquestrina Local La Principal de la)	1935-1936	L'orquestra es disol pel febrer de 1936	"Ara", 8-2-36
CP	Unió Republicana d'Esquerra		Reobert al gener 36	"Ara", 29-1-36
SI	La Unionista	± 1900 - 1916		IRSEA, 248

RESUM

AP:	1
CC:	4
CL:	1
CM:	2
CO:	5
CP:	10
CP:	3
DC:	1
EE:	8
EP:	6
ER:	3
EB:	1
ES:	4
I:	2
P:	18
SA:	12
SC:	5
SI:	8
TC:	2

Total: 93 = 3-1

2. Població alfa betitzada (llegir i escriure)

1900	7087	2208-1655
1910	9018	2934-2360
1920	8746	3141-2826
1930	8682 (4.35-4547)	3291-3172
1940	3516-3489	3144- 3614
1950	7698	
1960	9123	
1970	12.256	

3. Situació religiosa

7 temples l'any 1951

Cementiri civil: sí

PALANQUES (Baix Empordà)

CP	Agrupació Catalana	1917		Treb. al. CUG
CM	Agrupación Lirica			"Aut.", 3-11-17
CM	Agrupació Sardanista Rosa Roja			"B. Emp.", 21-3-36
P	"Albada"	1 set. 1934	quinzenal	Tor., II, 165
SA	la Amistad	29-II-1912		IRSEA, 522
CC	Ateneu Cultural	1936	c) Pi i Margall	"Baix E.", 9-5-36
SI	Bienvenida	7-6-1914		IRSEA, 164
AP	Cámara Oficial de Comercio	1915 (+1980)		"", 141
EP	Cassino El Port	1903-1915-1950	1950 sens al principi	"Marinada", 1915
ES	Cassino La Unió	1855-1940	a partir de 1912: Cassino dels Senyors	
ES	Cassino La Virtud	1855-1915		"Marinada", 1915
SC	Centre Econòmic La Gorga	1887	de tendència ^{neutral} anarquista	Medir, 406 Treb. CUG Tor., 165
CP	Centre Nacionalista			
CP	Centre Republicà Federal	1893-1935		"Aut.", 5-5-35
CP	Centre Republicà Radical	1918	c) Cervantes	Treb. CUG
SI	Centro Agrícola	12-7-1916		IRSEA, 106
CP	Círculo Maurista	1912	c) Major 51	Treb. CUG
SA	El Copañerismo	5-1-1914	societat de socors mutus	IRSEA, 462
P	"Costa Brava"	1927-29...	"Setmanari Popular Independent"	Tor., 165
EP	Entitat Instrucció Popular S.A.			"Baix E.", 13-6-36
P	"El Drac"	29-9-23		Tor., 165
EP-CR	Escola Carmelites de la ciutat	1950		1953
E	Escola de Filomena Alberich	1904	Rectoria	BOPG, 599, 1904
EP	Rita Bilbao	"	"	Ibid.
EP	Escoles Nacionals		1903, Censo esc.: 3 escoles	
EP	Juan Figueras	1904	pendent aprov. acad.	Ibid.
EP	Zoilo Nacente	"	c) Cervantes	BOPG, 599, 1904
CO	La Equitativa	11-2-1912 - 1935	(+ 1887, segons Medir, p. 396)	IRSEA, 462
I	L'Estrell ab Cua	1880		Treb. CUG
P	"L'Estudiant"	2-4-1911	periòdic per a infants, setmanal	Tor., 164
CP	Grup de Divulgació Estudis	1932	anarcosindicalista	"ASO", 28-5-32

SC	Federació Local de Sindicats	1936		"Baix E.", 21-3-36
P	"Fulla Dominical de Palamós"	‡ 1917		Tor., 165
CS	Futbol Club Palamós			
SA	Germanor	1916-35	La Protectora de los Enfermos....	"Baix E.", 27-4-35
SA	Germanor			"
SA	Germanor La Protectora			IRSEA, 165
SI	Gremio de Comestibles	‡ 14-8-14		
SA	Hermandad de San Roque	‡ 12-5-1909	de St Joan de Palamós	IRSEA, 522
R-SA	Hermandad de San José	1950		<u>func. Igl.</u> 1953
P	"La Manguera"	‡ 1909	setmanari Humorístic	Tor., II, 164
P	"Marinada"	‡ 1914- 1926	"Publicació mensual"; 1921:200 ex.	Tor., 164
ER	Mútua Escolar Balmes	1935		
CS	Nostre Ideal Club		c) Perill 20	"Baix E.", 28-4-35
P	"Nostre Ideal Club"	‡ gener 1936		"Baix E.", 5-1-35 Tor., 165

CM	Orfeó Aucellada		"Aut." 5-5-17
CC	Penya Jovent d'Ara		"Baix E.", 18-5-35
SI	El Porvenir del Obrero	22-12-11	IRSEA, 248
SA	Santa Eugenia	± 1893 - 1916	IRSEA, 521
TC	Sección Sindical de las FET y de las JONS de Palamós		Treb. CUG
P	"Seny" ("Rev. mensual. Portaveu de l' Agrupació Catalanista. Adherida a la Lliga Regionalista de Barcelona")	± 1919-24	des de 1923, mensual, "Portant/veu del 'Centre Nacionalista'" Tor., 165
P	"La Senyera"	± setembre de 1930	"pro catalanisme integral" Tor., 165
SC	Sindicat de Pescadors ^W CNT	1932-1936-39	"Ab", 26-9-36
SC	Sindicat La Razón		cenetista "ASO", 3-7-1920
SI	Societat de Pescadors		"Baix E.", 6-7-35
I	Societat Centro Econòmic	± 1887-1917	"Aut." 27-6-17
CM	Societat Coral El Progrés	1935	"Baix E.", 5-1-35
ES	Societat Esbarjo Popular	1935	" " , 5-1-35
SC	UET - Ofici Vans	1934	
SC	" - Secc. Pescadors	"	
P	"L' Ull de Poll"	± 1914	Setmanari Humorístic Català Tor., 165
SI	La Unión, Sindicato de Carreteros	± 8-4-1914	
CP	Unión Republicana		c) Major 58
SA	La Unión Palamosense	± 1900 - 1916	Treb. al. CUG IRSEA, 520

RESUM:

AP: 1

CM: 4

CP: 7

CC: 1

COC: 1

CS: 2

E: 1

EE: 3

EP: 4

ER: 1

P: 11

SA: 7

SI: 5

ES: 5

I: 2

SC: 5

TC: 1

Total: 61

2. Dades sobre alfabetització

1900	3895	1179-918
1910	6111	2136-1693
1920	6878	2577-2318
1930	5349	2107-2029
1940	5037	2125-2312
1950	5836	
1960	7639	
1970	10.088	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 4
Cem. civil : sf

PALAU-SATOR(Baix Empordà)

EE Escoles público-estatals 1903 3 unit. Censo esc.1903

2. Dades sobre alfabetització

199	597	179-49
1910	599	220-113
1920	569	195-122
1930	726	196-146
1940	531	243-225
1950		

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples:1

Cementiri civil: No

Dals(Baix Empordà)

CC	Ateneo palisenc	12-7-1914	IRSEA,400
AP	Comunidad Regantes Moli	1916	IRSEA,81
EE	Escoles público-estatal	1903	3 unitàries <u>Censo escolar 1903</u>
CL	Granja obrera Col.lectivitzada Mas Gelabert	1937,1-2-	"Ara"
SA	La Pubilleta	1916	IRSEA,520
AP	Sociedad de defensa de los intereses arroceros	3-5-1906 - 1911	IRSEA,23

RESUM:

CC:	1
AP:	2
CL:	1
SA:	1
EE	3

Total: 8

(Pals)

2. Grau d'alfabetització

1900	1286	440-166
1910	1485	468-239
1920	1491	529-259
1930	1406	516-405
1940	728-729	617-548
1950	1534	
1960	1666	
1970	1728	

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples: 3

Cementiri civil :No

PARLAVA(Baix Empordà)

EE Escoles públic-estatals 1903 :una unitària Censo osc. 1903

2. Grau d'alfabetització

1900	417	129-66
1910	443	157-99
1920	445	190-119
1930	436	179-139
1940	219-217	190-165
1950	430	
1960	403	
1970	393	

3. Dades sobre ~~la~~ situació religiosa

Nombre de temples:1.

Cementiri civil: Sí.

LA PERA (Baix Empordà)

EE Escoles público-estatals 1903:3 unit. Censo esc. 1903

2. Grau d'alfabetització

1900	559	135-43
1910	612	179-102
1920	621	197-107
1930	609	619 -147
1940	316-305	266-239
1950	606	
1960	547	
1970	439	

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil: No

peratallada(Baix Empordà)

EE Escoles público-estatals 3 esc unit. 1903 Censo esc.

2. Grau d'alfabetització

1900	701	193-73
1910	704	269 e -136
1920	665	258-172
1930	613	233-174
1940	310-311	281-251
1950	619	
1960	566	
1970	503	

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples:2
Cementiri civil :s1

REGENCOS (Baix Empordà)

Escoles públic-estatals 1903 1 esc. Censo esc. 1903

2. Grau d'alfabetització

1900	320	90-37
1910	330	114-57
1920	334	97-53
1930	376	131-92
1940	146-139	133-116
1950	277	
1960	355	
1970	329	

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil: sí

RUPIA(Baix Empordà)

EE	Escoles público-estatal	1903	1	<u>Censo esc 1903</u>
EP	Terciaries Dominiques, escola	1904	Nenes, 1ª ens.	BOPG, 599, 1904

2. Grau d'alfabetització

1900	425	161-74
1910	413	160-117
1920	418	171-131
1930	411	101-132
1940	207-210	179-173
1950	445	
1960	400	
1970	289	

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples: 2

Cementiri civil: No

SANT FELIU DE GUIXOLS (Baix Empordà)

P	"Acción Social Obrera"	± 1918	Vers 1921 tirava més de 2.000 ex.	
C	Agrupació Romea	1931		"Aut.", 8-1-31
I	Soc. Local Amigos de Francia y sus aliados	1918		"L'Avi Muné", 16-11-18
CM	Amics de la Sardana	1926-1934		cf. infra
P	"Ancora"	± 1946 -1978...		NPC, 151
SA	La Antigua Taponera	± 1845 - 1911		IRSEA, 521
CP	Associació Catalanista Autonomista	/1916		"Aut.", 9-11-1916
CDC	Assoc. Protectora de l'Ensenyança Catalana (delegació)			"Di de Gi.", 1-7-36
CE-co.	Ateneo Social	± 5-11-1908	[tema cooperativa de consum]	IRSEA, 400
CS	Ateneu Deportiu	1916		"Aut.", 20-11-1916
P	"L'Auca del Senyor Esteve" (?)	1918	Clerixal	"L'Avi Muné", 15-6-18
P	"L'Avi Muné" ("Setmanari Popular independent")	± 16-4-1918-1929	Netament catalanista (Givanel) Tirava 1200 ex. l'any 1921	Tor., 167
ca	Avant!, enal	1892		Oe dir, 399
SA	La Benéfica Guixolense	1916		IRSEA, 521
P	"Butlletí del Centre Excursionista Mar i Muntanya"	± 1931-33		Tor., 172

AP	C'mara Oficialde Comercio	+ 1905 (Medir)	IRSEA, 141
ER	Carmelites de la Caritat	1904-1953 / 1 ^a ens. noies c) - pendent aprov.	Capmany 9/BOPG, 600, 1904
ES	(Nou) Cassino Eo Guixolense	+ 1861-1931	"Aut.", 2-1-31
ES	" La Emstancia	+ 1860	Medir, 403
CP	Centre Autonomista	1931	"Aut.", 16-7-31
CP	Centre Català	1901	cf. infra
CS	Centre Excursionista Mar i Muntanya	1931-33	cf. supra
CR	Centre Republicà Fedetal de St Feliu	1904 1931	Pres.: J. Irla "Aut.", 2-3-31
EP	Col.legi d'Agustí Codina Riera	1904	c) Garrofers 1 BOPG, 599, 1904
P	"Ciutat Nova"	± 1910-1921...	Setmanari catalanista Tor., II, 166
CP	Comitè Comarcal Federalista del Baix Empordà	1931-33...	Cf. infra
TC	Companyia Catalana de Teatre Amateur Foc Nou del Casal Llevantí	1936	"Baix E.", 11-4-36
CR	Congregació M ^{re} Immaculada i de St Joan Baptista de La Sala		Tor., II, 171
SA	La Constancia G uixolense	1916	IRSEA, 521
EP	J. Bohigas Canadell	1904	Plaça Monestir 4, pendent aprov. BOPG, 600, 1904
EP	Col.legi Vidal	18	-193
EP	" de Magdalena Palou	1904	Noies, 1 ^a ens. c) May 4 BOPG, 599, 1904
CO	Cooperativa Obrera de Transports	1938	"Aut.", 19-9-38
CO	Cooperativa La Unió	± 11-5-1911	IRSEA, 462
P	"La Costa Brava"	± 1930-35	Setm. informatiu català, Tor., 169
AP	Emisió de la Producció e Industria Enche-Taponera	+ 1890	Òrgan: «Revista Enche-Taponera» Medir, 144
SC	La Dalia. Local dels Sindicats Obrers(UNT)		"ASO", 11-2-1922
SC	Delegació al camp del moviment internacionalista de Saragossa,	1872	Medir, 98

R	Divina Pastora (Hermanas)	1904	1ª ens. noies	pendent aprov. acad.
CO	(Cooperativa) La Economía	1885-1916		IRSEA, 462
P	"L'Eco Maria" ± 1917-1919	El 1919 pren el sub-títol de "Publicació mensual"		Tor., 171
SI	Gremio de maestros constructores	organ. oficial de las Congregaciones de M. Ima. i S. de La Salle		de St. F. de Guir...
P	"L'Entre-acte" ± 1902	("Periòdic teatral. Orga del 'Saló		Tor-, 171 de la S.
SI	Gremio de patronos peluqueros y barberos	± 2-7-1912		IRSEA, 165
EP	Escola Horaciana	1435-1536	Dirigida per Narcís Masó	"ASO" 1921, etc
EE CO	La Guixolense	Escoles Nacionals	Censo esc 1903: 7	esc. IRSEA, 462
P	Escola de Salvador Sánchez	1904	pendent aprov. adminstr.	BOPG, 600, 1904
R	Escola del Sagrat Cor de Maria	1904-1953	Noies, 1ª ens. c) Creu, 49	Ibid., pendent.
	"Espalmatòrium" ("Periòdic popular")	18-11-23 - 5-4-1924		Tor., 171
C	Flor de Mayo (sindicat de manobres)			AES., 1914
P	"Fulla Dominical de la Parroquia de St. Feliu de Guixols"	± 4-4-1920		Tor., 171
P	"Fulla Sardanista" ("Portantveu dels Amics de la Sardana"). 2ª època: 1926; 3ª època: 1927-1934			Tor., II, 171
ER	Germans de les Escoles Cristianes	1904-1953	Travessera	BOPG, 600, 1904, pendent aprov. acad.
CR-VII	hermanas de la Caritat / St. Josep	1950		Juny 1953 IRSEA, 165
SI	Gremio de maestros constructores de obras	1916		IRSEA, 165
SI	Gremio de patronos peluqueros y barberos	± 2-7-1912		IRSEA, 165
CO	La Guixolense	± 1898	(disolta a principis de segle)	IRSEA, 462
SA	Hermandad La Guixolense	± 1898 - 1918	[de clones]	IRSEA, 443 521
- 517	Hermandad de Ancianos Desamparados	1950		Juny 1953

P	"El Ideal" ("Republicano Radical Autonomista")	1903. 1920: "L'ideal"-1923	Tor., 170
SC	La Igualdad (sindicat de carregadors)	12-9-1914	AES, 1914
P	"La Información"	23-4-1903 D'avisos i not. Dr: Josep Mallart	Tor., 169
SC	La Internacional (sindicat defusters)	19-5-1914	AES, 1914
CF	Grup Inicial Anarquista	1932	"Asoc.", 23-4-32
EE	Institut Elemental 2 ^a Ensenyança	1935	
SC	La Iniciativa	1916	IRSEA, 249
SC	La Lucha	11-11-1914	IRSEA, 249
P	"Llevant"	1906 Quinzenal, imprès per Octavi Viader, director: Jesús Girbal/	Tor. 166
P	"Levor"	1901-1905 Setmanari adherent a la Unió Catalanista	Ibid.
SC	La Maravilla	4-5-1914	IRSEA, 248
SC	La Marina (pescadors)	1914	AES, 1915
ER	Mútua Escolar Balmes	1936	"Di de Gi.", 1-7-36
SA	La Nueva Unión	1916	IRSEA, 521
SC	El Obrero Moderno (tapers)	26-4-1911	1914
I	Observatori Català de St Feliu de Guíxols	fundat: R. Patxot	cf. infra
CM	Orfeo Gesdria	1891	E "Avi Muné", 6-7-18
P	"L'Onada" ("Idees. Reportatges. Cultura. Actualitats")	24-9-1932 Setm. inf.	Tor., II, 169
P	"Pàtria" 1902	Suplement de "L'Entre-acte", cf. supra	
SC	Primero de Mayo (carregadors)	25/4-1914	AES, 1914
P	"Proa" ("Setmanari d'Esquerra")	4-4-36	Tor., 167
P	"El Programa"	1907-1923/ 1931-1933... Tirava 400 vers 1920	Tor., 170
SC	El Progreso (sindicat de barbers)	7-5-1914	AES, 1914
SC	El Progreso Reformado (paletes)		Ibid.
SA	La Protectora Guixolense	1888	IRSEA, 521

P	"Revista de S'Agaró"	Estiu de 1935. Núm. 1		Tor., II, 172
I	Salón Vidal	1902		Cf. supra
SC	Sindicat d'Oficis Varis CNT		1420	"ASO", 22-3-1920
ES	Societat Recreativa Obrera Germinal		1420	Ibid.
SA	La Solidaridad	1916		IRSEA, 521
CS	Sport Club Guixolense	1916		"Aut.", 20-11-1916
SC-SI	<i>Societat d'oficials tapers El Progreso + 1892 - - - -</i>			<i>Medir, 146</i>
"	<i>" d'escollidors tapers La Vanguardia + 1892 - - - -</i>			<i>" "</i>
SA	La Terrestre Reformada	± 1904-1906		IRSEA, 521
SC	La Tralla (carreters)	1914 - 1916		IRSEA, 249
SC	<i>La Unión</i>	<i>entre 1900</i>		<i>Medir, 395</i>
SC	La Unión Guixolense	± 7-5-1915		IRSEA, 249
SA	Los Verdaderos Hermanos	1916		IRSEA, 521

RESUM:

Ps	20 + 1	CR:	2
TC:	2	EP:	2 + 4
CM:	1 + 1	CO:	4
SA:	10	SC:	15
CP:	4	I:	3
CDC:	1	EE:	2 7
CE:	1	ER:	1 + 4
CS:	3	E:	1
AP:	1	SI:	2
ES:	2		
		Total:	92 92

2. Grau d'alfabetització

1900	11.333	3412-2651
1910	11.327	3339-3174
1920	10.013	3361-3658
1930	9.082	3289-3504
1940	3272-4311	8.306 2904-3586
1950	8.306	10.307
1960	10.397	
1970	12.508	

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples: 8

Cementiri civil : Sí

SANT JOAN DE MOLLET

EE Escoles públicoesatals 1903 1 unit. Censo esc. 1903

7/2. Dades sobre alfa betització

1900	312	62-26
1910	363	91-63
1920	371	104-75
1930	361	129-99
1940	167-183	138-141
1950	344	
1960	397	
1970	358	

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples: 1

Uimentiri civil: "Sin Uso"

SANT JOAN DE PALAMÓS (Baix Empordà)

EE Escoles públic-estatals 1903 : 3 unit.

Censo esc. 1903

ER

germans de la Escola Cristiana 1950

fué 211 en Esp.

2. Dades sobre alfabetització

1900	1242	358-191
1910	1807	567-389
1920	1817	630-454
1930	1736	641-473
1940	1429	591-569

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples: 4

Cementiri civil : Sí

SANT SADURNI DE L'HEURA (Baix Empordà)

EE Escoles público-estatals 1903 3 esc. unit. Cons. esc. 1903

2. Dades sobre alfabetització

1900	607	170-49
1910	561	160-65
1920	600	183-118
1930	526	192-127
1940	496	201-184
1950	483	
1960	511	
1970	371	

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples:

Cementiri civil :

SANTA CRISTINA D'ARO (Baix Empordà)

ES	Centro Popular Recreativo	1918	"L'Avi Muné" (St Feliu),, 20-7-1918
EE	Escoles público-estatals		<u>Censo esc. 1903:</u> 3
SA	Hermandad de N ^{ra} Sra del Remedio	14-2-1912	IRSEA, 522
SA	Hermandad de la Sta Cruz	1897 + 1916	IRSEA, 522
RESUM:	ES: 1		
	EE: 3		
	SA: 2		
	<hr/>		
	6		

2. Grau d'alfabetització

1900	1069	299-102
1910	1185	321-155
1920	1101	359-232
1934	378	
1930	1034	378-252
1940	484-493	410-361
1950	985	
1960	927	
1970	980	

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples: 4

Cementiri civil : Sí

SERRA DE DARÓ (Baix Empordà)

EE Escoles públic-estatals 1903 1 unitària

2. Grau d'alfabetització

1900	311	69-38
1910	302	96-52
1920	303	110 111-65
1930	297	119-74
1940	290	129-102
1950	311	
1960	275	
1970	264	

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples:

Cementiri civil :

LA TALLADA D'EMPORDA (Baix Empordà)

2. Trau d'alfabetització

1900	489	96-43
1910	483	142-74
1920	500	181-138
1930	550	216-159
1940	259-245	241-231
1950	611	
1960	569	
1970	510	

3. Dades sobre la situació religiosa

Nombre de temples: 2

Cementiri civil: No

TORRENT (Baix Empordà)

EE	Escoles públiques	1, unitària, <u>Censo escolar 1903</u>	
SA	Montepio de San Jorge	± 1889 - 1911	IRSEA, 522
SA	Montepio de San Vicente	± 1902 - 1911	Idib.

RESUM: SA: 2
 EE: 1

 3

2. Grau d'alfabetització

1900	253	77-29
1910	239	80-36
1920	243	82-61
1930	246	96-68
1940	128-102	114-80
1950	237	
1960	206	
1970	288	

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples: 2

Cementiri civil: SÍ

TORROELLA DE MONTGRÍ (Baix Empordà)

CP	Agrupac ó Naci onalis ta	1918	s'adhereix a la Lliga Regionalista, cf.	"Alt E.", 11-5-18
CC	Ateneu Montgrí	1912-1923-1931	clerical	"Aut.", 9-9-31
P	"Butlletí del Sindicat Agrícola del País i sa Comarca"	1918		Tor., II, 173
CP	Centre Republicà Català	1934	d'Esquerra	"Aut.", 11-1-34
CR	Clarisses de la D.v. Puv.	1950		Juny 1953
SC	CNT, Sindicat Unic Oficis Varis	1932		"Vibraciones"
	CNT, federació local			(Figueres), 23-6-37
P	"Empòrion"	1915-1923	Publicació catalanista edit. per l'Ateneu Montgrí. Quinzenal, tirava 400 ex. cap a 1920	Tor., 172
P	"Empòrion" ("Periòdic bi-mensual")			Tor., 173
EP	Escola de Carme Vila	1904	c) Estartit 6 (pendent aprov. acad.)	BOPG, 600, 1904
E EP	Escola Dominical	1923		"Emporion", 8-4-23
EE	Escoles Nacionals		Censo esc. 1903: 5 unit.	
CL	Indústries col·lectivitzades a Torroella, transports, espectacles públics, barbers, agricultors, panaders, carrocers, carreters, ferrers, modistes, etc		(Figueres), 23-6-37: edificació, vestit, metal·lúrgia, ("Vibraciones")	
CE	FJC	1936		"Aut.", 12-5-36
CR	Hermanos de San Gabriel	1950		Juny 1953
SA	La Honradaz Torroellense	1896-1916		IRSEA, 462
CP	Juventuts Libertàries	1932		

SI	Maestros Constructores de carros y herramientas	± 26-7-1915	IRSEA, 165
P	"El Montgrí" ("periòdic quinzenal")	± 1914	"periòdic catalanista", editat per l'Ateneu Tor., 172
P	"Mont Gris" ("Revista Trimestral. Òrgue de l'Ateneu")	± desembre 1912	Tor., 172
CM	Orquesta Els Montgrins		
CE	Pomells de Joventut	± 1923	inuaguració: cf. "Emporion", 8-4-23
SA	La Protectora	± 2-2-1905 - 1916	IRSEA, 522
AP	Sindicato Agrícola	± 11-11 - 1910	IRSEA, 24
AP	Sindicato Agrícola de Productores de Torroella y su Comarca	1933	"Aut.", 21-10-33
TC	Teatre Catòlic	1935	"Baix E.", 9-11-35

ADDENDA

CR-SA	Germanes de St. Jordi	1950	Junç. 1953
CR	Sabat En de Jesús (Filles del)	"	"

RESUM:

CL: 12	EE: 1
AP: 2	EE: 5
CM: 1	CE: 2
CP: 2	SA: 2
CC: 1	SI: 1
P: 5	AP: 2
SC: 2	TC: 1

Total: 41

(Torroella)

2. Grau d'alfabetització

1900	3543	933-600 0
1910	4083	1226-878
1920	4074	1479-1413
1930	4262	1562-1572
1940	1861-2198	1624-1799
1950	4440	
1960	4331	
1970	5175	

3. Dades sobre situació religiosa

Nombre de temples, 1951: 9
Cementiri civil : Sí

ULLA(Baix Empordà)

EE Escoles público-estatals 1903 Censo esc. 1903: 1 unitària

2. Grau d'alfabetització

1900	360	132-50
1910	399	134-75
1920	453	181-145
1930	442	182-146
1940	190-244	170- 199
1950	433	
1960	389	
1970	443	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil ; Sí

ULLASTRET (Baix Empordà)

EE Escoles públic-estatal 1903 2 unitaries Censo esc. 1903

2. Grau d'alfabetització

1900	450	123-33
1910	438	139-53
1920	426	156-90
1930	396	156-83
1940	221-193	187-133
1950	406	
1960	355	
1970	351	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil: No

ULTRAMORT(Baix Empordà)

2. Grau d'alfabetització

1930	318	136-128
1940	145-155	138-146
1950	283	
1960	242	
1970	237	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil : No

VALL-LLOBREGA (Baix Empordà)

SA La Armonia ± 14-3-1911

IRSEA, 522

EE Escoles públics-estats 1903 ÷ 1 unitària

2. Grau d'alfabetització

1900	254	91-36
1910	252	87-53
1920	224	86-53
1930	220	80-61
1940	184	66-10
1950	175	
1960	218	
1970	211	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1
Cementiri civil : No

VERGES(Baix Empordà)

SA	La Caridad vergelitana	I 1892 ~ 1916		IRSEA, 522
ER	Dominiques de l'Anunciata	1904	Noies, 1 ^a ens.	BOPG, 599, 1904
EE	Escoles "nacionals"		<u>Censo esc. 1903</u> : 2 unit.	
I	Sindicato agrícola y Caja Rural de Crédito y Mutualidad de seguro contra la mortakidad del ganado	1916		IRSEA, 24

R SUM;

SA:1
EE:2
ER:1
I:1

5

2. Grau d'alfabetització

1900	1021	253-126
1910	1053	308-229
1920	1183	383-357
1930	1202	420-365
1940	644-607	570-501
1950	1175	
1960	1101	
1970	1163	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 2

Cementiri civil: No

VILOPRIU(Baix Empordà)

EE Escoles públic-estatals 1903: 2 unitàries

Censo esc. 1903

2. ~~Grada~~ Grau d'alfabetització

1900	473	141-46
1910	476	169-62
1920	510	171-139
1930	500	204- 188 150
1940	225-215	191-165
1950	485	
1960	410	
1970	252	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 5

Cementiri civil: No

VULLPELLIAC (Baix Empordà)

EE Escoles públic-estats 1903: una unitària, regent. per mestresses.

2. Grau d'alfabetització

1900	473	141-46
1910	403	128-72
1920	411	132-100
1930	377	148-104
1940	179-210	155-160
1950	373	
1960	447	
1970	492	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 1

Cementiri civil : SÍ

ALP(Cerdanya)

EE 1903

3 unitàries, contant l'obligada
esc . nocturna d'adults. Font: Censo eso. 1903

Total: EE: 3

2. Dades alfabetització

1900	588	187-107
1910	587	200-114
1920	645	254-154
1930	541	212-149
1940	268-271	213-190
1950	566	
1960	664	
1970	906	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 5

Cementiri civil: Sí

BELLVER DE CERDANYA (Cerdanya)

ER Instituts de Religioses de l. Suped. Família de l'Espel - juní 1954

P "El Segre" 4 1912 "Semanario independiente y defensor Tor., 213
de los intereses de la comarca"

1900

1620(790-830) - 645-239

1920

1524(754-770) - 542-457

1940

(698-735) - 593-586

BOLVIR(Cerdanya)

EE

1903

Escoles público-estatal: 2 unitàries. Cap
incompletes
per a nenes Censo esc. 1903

2. Grau d'alfabetització

1900	416	124-54
1910	357	127-85
1920	365	165-127
1930	316	128-114
1940	147-156	139-130
1950	270	
1960	298	
1970	303	

3. Situació religiosa

Nombre de temples: 3

Cementiri civil : No